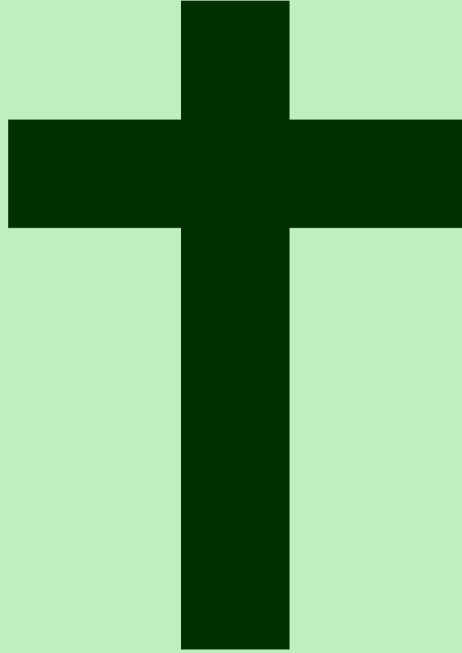

Mer Si Yesuenemén A Yesuene Waitogh Árfene

Wafroghyammén Lukém Efaroméng

Luke and Acts in the Nama language of Western Province,
Papua New Guinea

**Mer Si Yesuenemén A Yesuene Waitogh Árfene Wafroghyammén Lukém
Efaroméng
Luke and Acts in the Nama language of Western Province, Papua New Guinea
Luk na Apostol long tokples Nama long Niugini**

copyright © 2025 SIL Papua New Guinea

Language: Nama

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2026-04-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 9 Apr 2026 from source files dated 9 Apr 2026
a8ee7a61-e51e-5522-ace3-fd0f2c24db68

Contents

Luk	1
Acts	47

Mer Si Yesuenemén Lukém Yéfarotam

Saurégh si

¹ Fútar Tiafilus:

Tárfár árem mwiché yaitotaménd ménát faroghét némé té kufrotawét téfefaf.

² Yémofem yafrotaménd kétamé némé si té yinjoyénd ufroghan a emofem yéfarotaménd.

³ Yéndon té merkéraye téfandawan méinyotio yam kétáandmé ufrogh, mer kéretau tayot faroghét ménát merkéraye ndenéfifi némé té kufrotau. Yéndon yafrotan feyot minde merfifi Tiafilus,

⁴ Yéndon yéné yafrotan ménát fém so mat ném efalo si méinyotio árkéméné fém té káyáretau.

Jon walitogh ár yáne arátéghmén si afrogh

⁵ Yéné efghon Erod njam témorwén Judiamén warsagh ár, kété témorwén ghéngén wároggh ár yétkwén Jakaraya efe tafnyangérwén ghéngén wároggh ár Abiane mérén, yáne amaf Elisabet Aron ákimén.

⁶ Jakaraya a Elisabet Ngánjánene ghékfan mer ghérsaye tamorarwén, méinyotio Yurane nák tawaitoghét.

⁷ Wénde ambumofnar tarwén, ménamén Elisabetéf mwinu tárwén, a fá bulu náyáteyayénd.

⁸ Ámb efghon Jakarayane mérénta ghéngén ásáfogh efogh nawerai, yémon ghéngén wároggh ásáfogh yérnyai Ngánján sáfrére.

⁹ Yéfene túmén témndan Ngánjánam taferngai ménát mer wimafé rokar wárogghét Ngánján wáwefnogh méngo kénjút.

¹⁰ Njam efogh náwerai mer wimafé rokar wárogghét, méinyotio ár náumendaménd wáwefnogh méngo sifayan Ngánjánafé oraighét.

¹¹ Féyo Ngánjánene njafar si résagh ár nufaryéng yáfaf, nokayoyéng ghéngén wároggh séki tambénta.

¹² Njam Jakarayam yinjoyéng, fá sélmgwél yémormén a férféram yifoyéng.

¹³ Wénde njafar si résagh árom yémndayéng, “Yau férfér ném, Jakaraya, fene Ngánjánafé orayégh si té náyárang. Fene amaf Elisabet so nése ghakér ambum, fémon táf yétkwén taram Jon.

¹⁴ Fá so yém áuwégh a remngogh feyot, a tárfár so náuwetat ménamén yáne éslaghmén.

¹⁵ Fá ndimbal so yém Ngánjánene ghékfan, wéri nénefnar a ámb táikér nu, a fá so yém Ngánján Mbérbmér wafoghkaf kétáandmayo éslaggh.

¹⁶ Tárfár ár Israilmén yémon so ewangote kétán Yuré yéfenjo Ngánjánefaf.

¹⁷ A fá so yéngém Yurane frondeta, mbérbmérán a waftayan ndenanit Elaija kés témorwén, ménát afafene tikéf wangoghét kétán yéfenjo ambumafefaf, a ayaréghofnaye ghérsata wangoghét kétán káfeté; efalo ghérsat táfrendau Yurai.”

¹⁸ Jakarayam yémotai njafar si résagh ár, “Nderináye wét yénd mat so kamndan yénémamén? Yénd swém bulu wém a tane amaf siyémm ndeneyameyo ausé.”

¹⁹ Njafar si résagh árom yawangoi, “Yénd wém Geibrél. Yénd Ngánjáné kaka wakai a yénd kwémmáfárete siafé sái kémaufron yéné mer si.

²⁰ A sénonjo fém kékmbo métar a yau noraya kétánotio yéné ufroghene efogh kawerangé ménamén fémo efalo yau tane si so táyáto. Árkéméné so efalo kénamndangi yánjo efghon.”

²¹ Yéné tekan árem Jakaraya njam tanjetawét a mwiché uwérsoghan tamorwén ménamén tekfifi télawangérwén wáwefnogh méngo kénjún.

²² Njam fá nétoryéng, fá yau korayau yéfefaf. Yémofem yáyámngoyénd ménamén yémon ghékéf waingégh Ngánján yinjo wáwefnogh méngo kénjún, fá siofnar namndai yéfeyot ngángayero tawaweindau.

²³ Njam yáne wáwefnogh efogh nefoyénd, fá néngangoi méngot.

²⁴ Soramé yáne amaf Elisabet namndai suafé a 5 ghérare méngo kénjúnro témorangérwén yau kétonau.

²⁵ Elisabet norayai, “Yuram yéné tafrote tayot, yéné efghon Ngánjánam yauyafoi

yáne ménde a yitérmbói tane wáiwáiafé yam árfe tambén.”

Yesuene áraféghmén si afrogh

²⁶ Táf Elisabetene 6 ghérareyan, Ngánjánam yáfáretam njafar si résagh ár Geibrél Najaret Galili yuwot,

²⁷ yéné méinyo mérésoefaf efe yéreindaménd awerghét Josefefaf, Deifidene mérén kénjút, yáne yétkwén témorwén Meri.

²⁸ Njafar si résagh ár yéngmormén Meri yémndai, “Mer frengégh siafé! Yuré siyé m fefaf yém.”

²⁹ Meri ndimbal sélngwél yémorméng yáne sian a mwiché uwérsoghét yéméindai ndernáye yéné áuwéghfifi so yém.

³⁰ Wénde njafar si résagh árom yémndai, “Yau férfér ném, Meri, fémon Ngánjánene ménde té yinjo.

³¹ Fém so ném ambumafé a fém so nésle ghakér ambum, a yétkwén táf taram Yesu.

³² Fá so yém ndimbal a so yémndetat Minde tukén Ambum. Yuré Ngánjánam so tiyátongé warsagh ár ndenáye fété yáne áki Deifid kés témorwén.

³³ A fá so yém Israil limánégh ár tuotot. Yáne méngotu yau so yiyato!”

³⁴ Merim yémotai njafar si résagh ár, “Ndernáye so yéné yém, ménamén yénd swém méinyo mérés?”

³⁵ Njafar si résagh árom yawangoi, “Efalo, Ngánján Mbérbér fefaf so yéném, a Minde Tukén waftayam fém so kémarngé. Yéné téfnan njúnnjúnofnar ambum so yémndetat Ngánjánene Ambum.

³⁶ Elisabet fene mérénmén ambumafé so yém ausayan a efe témndetawét ndené mwiné téfnar yém, sénonjo suafé yém 6 ghérare kénjún.

³⁷ Yénémamén Ngánjáneyot yau táikér yém.”

³⁸ Merim yawangoi, “Yénd wém Yurane faiofnar ásfáogh ár. Féyotaro so nufrote némé té wémndé.” Si soramé njafar si résagh árom yéfrangoi.

Merim yiyafói Elisabet

³⁹ Yéné efghon Meri wékeye álighét náfrendam tesenot Judia tunakéf yuwot.

⁴⁰ Fá nélawai Jakarayane méngot a frengégh si yaramai Elisabete.

⁴¹ Njam Elisabet náyarai Meriene frengégh si, ambum táf nalinai fút kénjún, a táf Elisabet témorwén Ngánján Mbérbér wafoghkaf.

⁴² Fá tuk kéme norayai, “Frengéghkaf ném méinyotio amaf kénjún, a frengéghafé ambum fémon so yéráfte!

⁴³ Némamén yénd méndefé wém, tane Yurane amé sái yéném tafaf?

⁴⁴ Njam fene frengégh si náyarai, táf ambum tane fút kénjún notanai áuwéghafé.

⁴⁵ Nderé áuwéghafé yém yáyot si némé té norayai Ngánjánene efalo si sái nufrota yáfaf.”

Meriene wagh

⁴⁶ Meri norayai, “Tane tikfam Yuré yuwete

⁴⁷ a tane mbérbér áuwéghan yém Ngánján tane Wanjarégh ár kénjún,

⁴⁸ ménamén yémon yénd wafarotam yuwan ghérsafé yáne ásfáogh mérés!

Yéndamé sénonjo méinyotio árem so wémndetat yénd ndené frengéghmén ném,

⁴⁹ ménamén Minde tukén waftafé sélngwélafé yam tayot yafrotam.

Yáne yétkwén yém njúnnjúnofnar.

⁵⁰ Yáne ghérghérsisó so néngusamngote yéfeyot emofem férférafé yéfandat fá kétándmé ámb ár saté kétánotio ámb ár saté.

⁵¹ Yémon té yuyafotam muyé yánjo ngángaye,

yémon té ewafarnai fá efe tuktuk mwiché emarghan tamorwén.

⁵² Yémon té eweworyéng yuwot limánégh ár yéfenjo limánégh ámnjogh sífayata,

wénde euyoyéng tukét métar ár.

⁵³ Yémon té eremngoi síogh ár tárfár rokare

wénde engwatembayéng wemár ár sotro.

⁵⁴ Yémon té yáutánam yánjo faiofnar ásfáogh ár Israil yafarotai ghérghérsisaye.

55 Ebraamefaf a yánjo mérénfaf tuot, ndernáye té nénorayayéng téfene afafefaf.”

56 Merif emorarmén Elisabetfé nambio gherare soramé Meri néngangoi méngotuot.

Jon walitogh ár yáne aráféghmén si

57 Elisabetene efogh njam nawerai yáne ambummén, fá náráftam ghakér.

58 Yáne kaka ár a fútaréf náyarayénd ndené Yuram ndimbal gherghérsisé yuyafoi a fá káuwetawét yémafé.

59 8 efogh nawerayéng fá engmormén ghéngan néfghét a yémofem yétkwén yéramayénd yárefé Jakaraya soramé,

60 wénde yátmé norayai, “Yau! Yáne yétkwén so yém Jon.”

61 Yémofem yémndayénd, “Ámb yéné yétkwén yau yém féfene mérnán.”

62 Yémofem ngángaye yéngwaghnyayénd yárefai ménát ambumoe yétkwén ramghét.

63 Fá namotayéng farogh fefat ngángé awaunyéghe, méinyotio ár sélngwél emorméng yémon yéfarotam, “Yáne yétkwén siyém Jon.”

64 Táf féfé Jakaraya si néngufngoi a tuwetau Ngánján.

65 Ár fútar Ngánján férféram ewifoi, Judia yu árem taruindawét yéné yammén.

66 Méinyotio ár efe náyarayénd mwithé uwérsoghan tamorwén, a namotayénd, “Efe yéné ambum so yém?” Ménamén Yurane ngángé kété témorwén.

Jakarayane wagh

67 Yárefé Jakaraya Ngánján Mbérmbéram yafoi si nufngoi,

68 “Áuwégh yém Yurai, Israilmén Ngánján! Fá té téném yánjo ár wanjarghét.

69 Fá yénmáfaretam téfe wanjarégh ár yáne faiofnar ásáfogh ár Deifid yáne mérénmén.

70 Némé fá norayai yáne Ngánjánene mat yátogh ár kénjúmé tándái,

71 Wanjarégh yém kétándmé téfene mék téfnárafene ngángata emofem méndméndat yéfnandat yénd.

72 Ghérghérsisé yuyafoi téfene afafefaf a ewafarotai yánjo njúnnjúnofnar árnyégh.

73 Wengéghofnar si norayai téfene afé Ebraamefaf.

74 Yénd yénmutoryéng kétándmé mék téfnárfene ngángata a yénméindai yénd yáyot férférof nar yam wafarerghét:

75 njúnnjúnofnar a mbarkánd kér ro Ngánjáné sáfan méinyotio téfene efghon.

76 Fém, tane ambum, so ném Minde Tuk Ngánjánene mat yátogh ár,

so ném Yurane sáfréré end frengéghét yáyot,

77 yánjo arét so ewaramete wanjarégh mat yéfene yaufi wányányégh kénjúmé.

78 Ménamén téfene Ngánjánene gherghérsisé njafar también árnyégh efogh so yéném téfefaf.

79 So télalángé fá efe kwékwéfan em a kér mbanmbanan efe em so engwambete téfene karkaf krufrát endmé.”

80 Ambum nanotam a muyafé namndai mbérmbéran, a fá tékmangérwén fanfne yuwon kétánotio marataye nufaryéng Israilét.

2

Yesuene aráfégh

1 Yéné efghon Kaisar Augustusam muyé si yéramai marataye yétkwén kayoghét Rom yuwon.

2 Yéné simormén frondefifi yam yétkwén kayoghét njam Kwirinius gafana témorwén Sirian.

3 Méinyotio ár nuwanoyénd yéfenjo tesenot yétkwén yáuwéghét.

4 Féyo, ménamén Josef siyém Deifidene ákimén, fá néngwanoi Najaret tesenta Galili yuwot kétán Betliem Judia kénjút, yéné tesen siyém ánde Deifid nanotam.

5 Fá nuwaneyayénd Merifé yétkwén kayoghét, efe té yémndayénd awerghét Josefefaf a táf aráféghétro témorwén ambum.

6 Njamandio tarwén kété, efogh nawerai ambum aráfghét,

7 a fá fronde sénko ambum náráftam. Sálámeye yéfiyaryéng ambum yéflyéng

wérarafene njamke téruan ménamén kété yau sifayé témorwén yéfeyot méngon.

Sif wanjengégh ár a njafar si résagh ár

⁸ A sif wanjengégh ár tékmangérwén kaka sifayan ghékéf tawafayotawét sifafet sémbáran.

⁹ Yurane njafar si résagh ár sélngwéle nufaryéng yéfefaf a Yurane ndimbal kwayaghayam etremngoi, a fá férfér tamorwén.

¹⁰ Wénde njafar si résagh árom emndai fá, “Férfér yau em. Yéndon enwarsan mer si féfeyot ndimbal áuwégh méinyotio áré.

¹¹ Sénonjo Deifidene tesen kénjún Wanjarégh ár té káráfte féfeyot, fá yém Yuré Keriso.

¹² Yéné siyé m féfeyot wayamngoghét: fémo fem so tinjongi abum sáláme fiyaréghkaf wérarafene njamke téruan.”

¹³ Sélngwélafé minde tárfár njafar si résagh ár nufaryénd yéné njafar si résagh árfé, tuwetawét Ngánján a korayawét,

¹⁴ “Áuwégh yém Ngánjáneyot minde tukén, yéné mbandan krufrát yém yéfeyot yáne méndefé áré.”

¹⁵ Njam njafar si résagh árem efrangoyénd a nuwanoyénd njafarot, sif wanjengégh ár fáro norayayénd, “Kuwanongém Betliemét fandaghét némé yam nufrote kété, árkémamén Yuram té yénmaufroi.”

¹⁶ Sif wanjengégh ár nuwanoyénd wékeye ewinjoyénd Meri, Josef, a tosé efe tékmangérwén wérarafene téruan.

¹⁷ Yémofem njam yinjoyénd fá, si yétarnayénd némé njafar si résagh árom té ewaufroyéng yéné abumoenemén.

¹⁸ Efe méinyotio náyarayénd sélngwél emormén némé sif wanjengégh árem ewaufroyénd yéfeyot.

¹⁹ Meriene tikfan si tamorwén a mé kawafarotau.

²⁰ Sif wanjengégh ár nangoyénd áuwéghafé tuwetawét Ngánján ménamén némé náyarayénd a ghékfe yinjoyénd, árkémamén té yéfe ewaufroyénd.

Yesu témorwén wáwefnogh méngo kénjún

²¹ Ménayan 8 efgon, efo gh nawarayéng yáne ghéngan néfghét, yáne yétkwén Yesu,

njafar si résagh árom fronde yétkwén yaramai soramé su nawanai.

²² Njam efo gh nawerai wányányégh téménd wafroghét ndernáye Mosesene ná k témorwén, Josef a Meri abum yérséménd Jerusalemét Yurafaf wateghét

²³ Yurane ná k ndernáye té yéfarotam, “Méinyotio fronde sénko ghakér abum wateghét Yurafaf.”

²⁴ A fá nuwanoyénd ghéngén ramghét ménamén Yurane ná k ndernáye noraye ménát sómbio mamuot o sómbio duf tosat.

Simionene afrogh si

²⁵ Ár témorwén Jerusalem kénjún yétkwén Simion, efe témorwén mbarkándro a Ngánján férférafé ár. Fá kawanjetau ménát Israil wanjarghét, a témorwén Ngánján Mbérbmér wafoghkaf.

²⁶ Ngánján Mbérbbéram mwighe yaramai, “Fém yau so kér ném fronde Yurane Keriso so tinjo.”

²⁷ Ngánján Mbérbbéram yimndai Simion kétán wáwefnogh méngo kénjút. Njam yárefafem abum Yesu yérséménd kétán túmén yam wafroghfaf ánde témorwén nákan,

²⁸ Simioném abum yambnai ngángaye a áuwégh yawangoyéng Ngánjáne táf norayai,

²⁹ “Wanjarégh ár Yuré, fémon némé té wémndai, sénonjo yénd fene faiofnar ásáfogh ár kér so wém áuwéghafé.

³⁰ Ménamén tane ghékfam fene wanjarégh té yinjo,

³¹ ménát méinyotio árem so yéfandat árkéméné fémon té néusénam.

³² Fá so yém ndenanit kwayaghé sái yuyafotam fene efalofifi Téndó áré, a yémon so eméinde ár sái nemnat tukén Israil árfenemén.”

³³ Abumoe yárefé a yátmé sélngwél ermén némé Simion té norayai yánemén.

³⁴ Simioném efrendai fá a yémndai Meri, yátmé, “Yéné abumom so eméinde ámb Israil ár sái nékmbotat Ngánján efalo yiyátoghét, a tárfár ár so kawengongi Ngánjánéfaf a fá so yém waufarogh ménát mat yátoghét áré wénde tárfár árem so yékenat fá.

³⁵ Ménát tárfár árfene tikéfta yaufi mwithé so nufanat. Yaufi wafroghyam yémofem so ewafrotat yáfaf árkéménayam so tawaramangé ndimbal gherghérsisé.”

Annane ghérsamén afrogh si

³⁶ Kété témorwén Ngánjánene mat yátogh amaf, Anna, Fanuelene mérés, Aserene mérénmén. Fá témorwén auséffí, a fá enmorarmén yánjafé sefen yunjfro.

³⁷ A kwiré náyátoi kétánotio 84 yunjéf namndayéng. Yémon yau yéfrangoi wáwefnogh méngo wénde táwefnotau sémbár a efghon Ngánjánafé koraiwét a kawafarmetau.

³⁸ Yéné efogh féneféneyan yénmormén yéfefaf, yémon kánjo yaramai Ngánjáne a ewaufroi ambumoenemén efe kawanjetawét Jerusalem wanjarghét.

³⁹ Njam Yurane nák némé wafroghét tamorwén Merifém Josefé té ewifeyayénd, fá táf nangeyayénd Galili yuwot yéfenjo tesenot Najaret.

⁴⁰ Ambum nanotam muyafé namndai, fá káfeté mwithé wafoghkaf témorwén, Ngánjánene ngárám yáfaf témorwén.

Ghakér ambum Yesu wáwefnogh méngon

⁴¹ Méinyotio yunjfan yárefaf tayowéng Jerusalemét Waingégh téméndfaf.

⁴² Njam fá 12 yunjéf namndai, fá nuwanoyénd kétán, túmén yam wafarogh téméndfaf.

⁴³ Téménd soramé njam yárefaf kénangowét méngotuot, ghakér ambum Yesu nawangsoi Jerusalemén, wénde mat yau tarwén ambumoenemén.

⁴⁴ Fá kéma kemarwét ndené mérne kar álighan kénangotawét, ámbiro efogh eyoméng. Yémofem ronjagh yafngeyayénd yéfenjo mérén kénjún a fútarfefaf.

⁴⁵ Njam yau fá yinjeyayénd, fá nangeyayénd Jerusalemét yá ronjaghét.

⁴⁶ Nambio efogh soramé yémofem yinjeyayénd wáwefnogh méngon, témorangérwén watamegh téfnárafé, káyáretau yéfefaf a ámogh si tawarametau.

⁴⁷ Méinyotio emofem tiyáretawét fá emormén séngwél yáne uwangoghan mwithé kwayaghé térsawét.

⁴⁸ Njam yárefafem yinjeyayénd fá, séngwél ermén, a yatmam yémndai, “Ambum, ndené fémo némamén yénmafrowé? Yénd afafé ténre ndémkefé fe ronjaghan.”

⁴⁹ Yesum ewawangeyai, “Némémén yénd fémfem wéronjéf? Fém mat fiya tarwén ndené yénd tane Afane méngo kénjún wém.”

⁵⁰ Wénde fá mé katambarwét némé si yémon té tamndéwéng.

⁵¹ Fá nuwanoyénd Najaretét yárefafé a fá áyáreggh ár náyátoi yárefafefaf. Wénde yatmam méinyotio si ewanai yánjo tikéf kénjút.

⁵² Yesu nanotam fifiyan a káfeté mwithayan a yáne ménde Ngánjánafé a ár.

3

Jon walitogh ár end yefrende

¹ Njam tuk warsagh ár Kaisar Tiberiusém télimndau Rom 15 yunjéf, táf Fontius Faillet témorwén Judiamén gafana, Erod témorwén limánégh ár Galili yuwon, Erodé yánngén Filif témorwén limánégh ár Itulia a Trakonitisan a Lisaniás témorwén limánégh ár Abileneyan,

² a táf Anas a Kayafas ghéngén wárogh sénko ár tarwén, Buk si yénmormén Jonefaf Jakarayane ambumoefaf fanfne yuwon.

³ Yémon yarendam méinyotio Joden yu, si táitotau walitoghmén a tawalitotau yaufita awengoghét.

⁴ Ndernáye yéfarotaménd Buk sian Ngánjánene mat yátogh ár Aisayane si, “Ámb ár ke nutne fanfne yuwon, 'End frengéghét Yuraye álighét, wafrogh mbarkánd end yáyot.

⁵ Méinyotio yékwyékw wéfángéghét a méinyotio mband tunakéf fénarghét a fafatot.

Méinyotio ménjuté end so em mbarkánd a yaufi end so em frengéghkaf.

⁶ A méinyotio árem so tinjongi Ngánjánene wanjarégh.”

⁷ Jon norayai ár mérénfaf árké tanmorwén nuwot walitoghét yáfaf, “Fém kamban ghérsafé ár mérén! Emon fém

emndai Ngánjánene nékwta sái kenngongi?

⁸ Yénayam so ewafrotati árkéménayam féfe so tayaufrongi ndené té nawengongi yaufiga. A yau yaufiga si kufngongi féfenjo kénjún ndené, 'Ebraam siyém téfene áki.' Yéndo emndetan fém ndené yéné wím tambén Ngánjánam so tautorngé ambum Ebraameyot.

⁹ Mbilé siyém frengéghkaf yém wén sérém néfghét, a árké wénam yau njam mer mbwe yéfuna yéné wén siyém néfghét a fését wighét."

¹⁰ Ár ménam yémotayénd, "Némé yéndfem so yafrotam yénandmé?"

¹¹ Joném ewawangoi, "Ár efe sómbio sodafé njam yém ámb ároe so taramangé, a efe njamkefé yém ndenýameyo so yafrote."

¹² Mani kafégh ár ndenýameyo enmormén nu walitoghét, fá namotayénd, "Watamegh ár, némé so yafrotam?"

¹³ Yémon emndai fá, "Yau féfenjo méndeye takafangi kétamé némé té engémndan."

¹⁴ Ámb fiyaram wéi yémotayéng, "Yéndfem némé so yafrotam?"

Yémo ewawangoi, "Yau ewarémnati maniot ár o ekafetati unyéghe a eremngotati féfenjo fayam."

¹⁵ Ár kawanjetawét oyárghafé a méinyotio tikfan kéwérsotawét nde Jon némé Keriso namndé.

¹⁶ Joném ewawangoi méinyotioat, "Yéndon ewalitotan fém nue. Wénde efe tane soramé yéném tane muyé so taindangé, endene sandol ángégh fénaghét yénd féyotarofnar wém. Yémon so ewalitote fém Ngánján Mbérbére a fése.

¹⁷ Fá siyém frengéghkaf yém njénro faloghét kétándmé fifiyafé mbwe yánjo foke. Kétándmé yémon so yésámbune saf, so euménde fifiyafé mbwe yánjo méngo kénjún, wénde so tawarongé njénro kémboghofnar fése."

¹⁸ A ámb tárfár sie Joném tawawéngsotau ár a mer si tawawaitotau yéfeyot.

¹⁹ Wénde njam Joném yarnam Erod limánégh ár ménamén yémon nawerai

yánngnoene amaf, Erodias a ámb yaufiyam ewafrotam,

²⁰ Erodém yasamngoi yénandmé yéfefaf. Jon yélawayénd kwéfkwéf méngon.

Yesuene walitoghmén

²¹ Njam méinyotio ár ewalitotam, Yesu wéi yálitotam. Njam fá Ngánjánafé oraighan témorwén njafar tát nasawéryéng,

²² a Ngánján Mbérbéer néneworyéng Yesuefaf men kénjómé ndenanit mamu. Si yénmormén kétándmé njafarta, "Fém ném tane uwéghafé ambum, yénd minde náuwétan fefaf."

Yesuene ákiafenemén

²³ Yesu namndai 30 yunjéf tát yánjo ásafoogh yérnyai.

Yesu maratan nakmai ndené Josefene ambum yém

Josef témorwén Eliene ambum,

²⁴ Matatene ambum, Lefiene ambum, Melkiene ambum,

Yanaiene ambum, Josefene ambum,

²⁵ Matatiasene ambum, Amosene ambum,

Nakumene ambum, Esliene ambum, Nagaiene ambum,

²⁶ Matene ambum, Matatiasene ambum, Semeinene ambum, Josekene ambum, Jodene ambum,

²⁷ Joananene ambum, Resane ambum, Jerufafelene ambum, Sialtielene ambum, Neriene ambum,

²⁸ Melkiene ambum, Adiene ambum, Kosamene ambum, Elmadamene ambum, Erene ambum,

²⁹ Josuane ambum, Elieserene ambum, Jorimene ambum

Matatene ambum, Lefiene ambum.

³⁰ Simionene ambum, Judane ambum, Josefene ambum, Jonamene ambum, Eliakimene ambum,

³¹ Meliane ambum, Menane ambum, Matatane ambum, Natanene ambum, Deifidene ambum,

³² Jesiene ambum, Obedene ambum, Boasene ambum, Samonene ambum, Nasunene ambum,

³³ Aminadafene ambum, Ramene ambum,

Ejronene ambum, Feresene ambum,
Judane ambum,
34 Jeikofene ambum, Aisekene ambum,
Ebraamene ambum, Terane ambum,
Naorene ambum,
35 Serukene ambum, Reuene ambum,
Felekene ambum, Eferene ambum,
Selane ambum,
36 Keinanene ambum, Afasadene ambum,
Semene ambum, Noane ambum,
Lamekene ambum,
37 Metuselane ambum, Inokene ambum,
Jaredene ambum, Maalalelene
ambum, Kenanene ambum,
38 Enosene ambum, Setene ambum,
Edémene ambum, Ngánjánene
ambum.

4

Yesuene ufogh

1 Yesu, Ngánján Mbérbér afoghkaf,
kangotau Jodenta a Ngánján Mbérbéram
yalimai fanfne yuwomé,

2 40 efghon fá yufotam Sáifram. Yémon
yau enetam yéné efghon, yéné soramé
siogh témorwén.

3 Sáifram yémndai, “Fém njam ném
Ngánjánene ambum, yéné wím tengo
njamkeyot.”

4 Yesum yawangoi, “Buk sian yékai, 'Ár
njamkeyero yau so yémor.”

5 Sáifram yalimai mband tunakfot a
yauyafotam yáyot méinyotio mband
marat.

6 Sáifram yémndai, “Yéndon so
kémaraman méinyotio muyé a meryam,
ménamén tane em, so tawaraman
méndéfé árfet ende téu.

7 Fémon njam kwáwefno ta, méinyotio
fene so em.”

8 Yesum yawangoi, “Buk sian yékai,
'Yáwefnota fene Yuré Ngánjánoe a
yausáfota yandro.”

9 Sáifram yalimai Jerusalemét a nokayoi
minde tukén wáwefnogh méngon. Yémon
yémndai, “Fém njam ném Ngánjánene
ambum, fém yénamé kátna yuwot.”

10 Buk sian yékai ndené,
“Yémon so enwáfárete njafar si résagh ár
fe wambghét,

11 yémofem so kémerangi yéfenjo
ngángaye,
ménát fene kafkaf yau so
kawambangi wíman.”

12 Yesum yawangoi, “Ndené noraye,
fémo yau yékmata fenjo Yuré Ngánján
ufoghan.”

13 Njam Sáifram yánjo ufogh yam ewifoi
Yesu tát yéfrangoi ámb efghot.

Yesu yékenayénd Najaretén

14 Yesu nénangoi Galili yuwot Ngánján
Mbérbérene waftafé, si marat náyátoi
yánemén méinyotio yuwomé.

15 Yémon tawatametau yéfenjo
áumengégh méngomé, a méinyotio árem
tuwetawét fá.

16 Fá nuwanoi Najaretét, ánde fá
nanotam, Safatan nuwanoi nélawai
áumengégh méngot yáne túmén yam
témorwén. Fá nokayoi wafghét.

17 Ngánjánene mat yátogh ár Aisayane
kanéghkaf buk témorwén yaramayénd.
Yémon yéferyéng a yinjoyéng si
tékayongérwén,

18 “Yurane Mbérbér siyém tafaf yém,
ménamén yénd yémon wékafai mer si
waitoghét yauyau áret. Yémon yénd
kwamáfárete siot yéfeyot efe kwéfkwéf
méngon elau wanjarghét, kwéfkwéf ár so
kretangé, kérté téfnár so em ofé,

19 yéné yunjfan Ngánjánene ménde
nufrotam.”

20 Féyo yémon yéknam kénaghkaf buk,
ewawangoi áumengégh méngo
wanjengégh áret a námnyoyéng si waitogh
sifayan. Méinyotio árfene ghékfam
téfandawét fá áumengégh méngo kénjún.

21 Fá si orayégh nufngoi yéfefaf,
“Sénonjo yéné si efalo náyáto féfene
áyáregh kénjún.”

22 Méinyotio korayawét yánemén
frengegh si a sélngwélafé mer simén
emormén yáne mbírbírta njam
nétoryéng. Yémofem namotayénd, “Yéné
Josefene ambum yém?”

23 Yesum emndai fá, “Fémofem so
tanangi yéné káfeté si tafaf, 'Jokté, fémyo
káfrenda!' A Fémofem so kwémndangi,
'Tafrota yéna fenjo tesenan némé yénd

náyarangém ndené fémo némé tafrote Kafenamén.”

²⁴ Yémon yasamngoi, “Efalo ewaufrotan, méinyotio Ngánjánene mat yátogh ár yau eumyoi yánjo méngotuot.

²⁵ Yéndon fém mat eyátotan ndené kété tárfár kwiré tamorwén Israilén Elaijane efghon, njam nu yau kafamndau nambio yunjéf a mbarmbar yafrotai ámb yunjéf. Kété táf káukáu nuyai yuwon.

²⁶ Wénde Elaija yau yáfáretaménd ámb Jumén ároefaf, wénde kwirafafro Jarefatét Sidon kénjún.

²⁷ Kété tamorwén tárfár Israilén yaufi ghéngan enjnéfé Elisane efghon, efe ámb yau mer témorwén Naamanro Siriamén.”

²⁸ Méinyotio ár áumengégh méngo kénjún nékw tamorwén yéné sian njam yiyárayénd

²⁹ Fá nékwafé nafghetaménd yifnayénd tesenta, yerayénd mband tunakéffaf ánde méngotu témorwén, kétáandmé sái titawét yékwét.

³⁰ Wénde fá tiotau ár mérén kénjumé a kété néngwanoi.

Yesum ewifnam yaufi mbérbmber

³¹ Féyo fá nuwanoi kété Kafenam tesen Galili yu kénjún a Safatan ár watamegh ewafngoi.

³² Fá tamorwén sélngwél yáne watameghan, ménamén yáne si waitogh témorwén muyafé.

³³ Áumengégh méngon kété témorwén ár tasérbotau yaufi mbérbmberam. Fá nutnayéng minde tukén.

³⁴ “A! Fém némat ménde ném téfefaf, Yesu Najaretmén? Fém téfe wasérboghét kéném? Yénd mat wém fém efe ném. Fém ném Ngánjánene njúnnjúnofnar ár.”

³⁵ Yesum yarnam, “Métar mé! Kéntor yá tambén.” Féyo yaufi mbérbmberam ár yétarmái árfe ghékfan a néngtoryéng yéfrangoi ár wasérboghofnar.

³⁶ Ár méinyotio sélngwél emormén a korayawét fáro, “Némé watamegh yéné yém? Muyafé a waftafé yémon yaufi mbérbmber ewitrote a fá néngtonat!”

³⁷ A si yánemén marat namndai kaka méngotuamé

Yesum mer táyátotau tárfár ár

³⁸ Yesum yéfrangoi áumengégh méngo a nuwanoi kété Saimonene méngot. Saimone yánat témorwén minde waftafé enjne, a yémofem Yesu yamnendayénd yá wáutárg hét.

³⁹ Fá náwefnoi yáfaf a enjne yémndai, “Kitér!” a yéfrangoi minde waftafé enjneyam. Fá nurtotam táf fété a yémon njamke ewaneyam yéfeyot.

⁴⁰ Njam efogh ngironau, árem tánémnjawét Yesuefaf méinyotio efe tamorwén fénaté enjnéfé, a ngángé tafayongai yéfefaf, mer káyátotawét.

⁴¹ Yaufi mbérbmber kétonawét tárfár ár tambén, kutnawét, “Fém ném Ngánjánene ambum!” Wénde Yesum ekamboi fá siofnar, ménamén fá mat tamorwén ndené Keriso yém.

⁴² Faurghan Yesu nuwanoi fanfne yuwot. Árem téronjawét Yesu a njam fá enmormén kété ánde Yesu témormén, yémofem yékmboyénd fá ménát yau so tafrangongai fá.

⁴³ Wénde yémon emndai, “Yéndon so yaitotan mer si Ngánjánene limánéghmén ámb tesenan, ménamén yénat yénd wémáfáretam.”

⁴⁴ Mé fá témorwén si waitogh áumengégh méngon Judian.

5

Yesum emotai yánjo fronde waitogh ár

¹ Ámb efghon Yesu témorwén Genesaret arakaf téndon takáyongéwén, ár mérénafé tamorwén yarendayénd a Buk sifaf káyáretawét.

² Yémon ewinjeyai sómbio bout nu téndon, efrangeyayénd kété susi árem, efe tarwén yéfenjo net umbarghan.

³ Fá nuflai ámb boutan, árké témorwén Saimonene, yémndayéng bout wítroghét kor némbnare. Féyo fá námnpjoi a ár watamegh ewafngoi bout kénjúta.

⁴ Njam yémon si ewifoi, Saimonefaf norayai, “Sumbét tangérsa net a tanwam wagifot.”

⁵ Saimoném yawangoi, “Watamegh ár, sémbár tombé téfé násáfotam a némé ámb yau ernyangém. Wénde ménamén fém té

kés noraya, yénd so wéngém net tanwaman.”

⁶ Njam yémofem yafrotaménd némat té engémndai, yémofem ereindaménd tárfár wagif a yéfene net aftéraréghétro tamorwén.

⁷ Yénémamén yémofem engwaunyeyayénd yéfe fútarfet ámb boutot wáutárgghét, fá enmormén a sómbio boutan tawafitawét minde tárfár wagif a olitoghétro tárwén.

⁸ Njam Saimon Fitam yinjoi yéné, yémon yáwefnoi Yesue budme a norayai, “Nguwano ta tambén, Yuré, yénd wém yaufiyamafé ár!”

⁹ Fá a méinyotio yáne wáutárégh ár yéné wagif arnyéghmén sélngwél emormén,

¹⁰ ndenéyameyo wéi Jems a Jon, Jebedienne ambum a Saimonene fútaréf.

Yesu norayai Saimonefaf, “Yau férfér ném. Sénonjo yérandmé fém so ném ár tárfár rényégh ár.”

¹¹ Yémofem yéfenjo bout tunat engwimndangeyayénd a méinyotio rokar eureyayénd yéngwaitoyénd fá.

Yesum mer yiyátoi yaufi ghéngan enjnéfé ár

¹² Njamandio Yesu témorwén ámb tesenan, ámb ár yaufi ghéngan enjnéfé témorwén. Yémo njam Yesu yinjoi, fá yáne sáfe nuyai mbandot a yamnendai, “Yuré, fém njam ménde ném, fémon mer kwiyáto yénd.”

¹³ Yesum ngángé ewatembai a yiyánjai ár a norayai, “Yénd ménde fété wém. So mer ném!” A tát fété yaufi ghéngan enjneyam yéfrangoi.

¹⁴ Yesum yémndai fá, “Ende yau taufro, téu nguwano, kauyafo fémyo ghéngén wároggh téfnárafefaf a ghéngén taram némé Mosesene nákan noraye frengéghmén ánde árém so kémwinjongi ndené fene ghéngan mer té namndé.”

¹⁵ Wénde si yánemén marat náyátoi. Ár tárfár tanmorwén áyárgghét yáfaf a tárfár frengégham tarsau enjne téfnár.

¹⁶ Wénde Yesu túmén kitérbongai métar sifayat Ngánjánafé oraighét.

Yesum mer yiyátoi akényégh ár

¹⁷ Ámb efghon njamandio Yesum tawatametau, Farasi ár a nák watamegh ár, efe té enmormén fénaté méngotuta Galili yumén, Judiamén a Jerusalemén tamorangérwén. Yurane wafté kété témorwén ménát enjne téfnár frengéghét.

¹⁸ Ámb árém térsawét aknyégh ár yame sutafé yéta résaghét téngrametawét kétán méngot Yesuene sáfrére kémghét.

¹⁹ Wénde yémofem yau ámb end yinjoyénd ménamén ár tárfármén, yénémamén tarmbotawét méngo sémsot tukét, a kend enendayénd némbne fénemé ángéghe tewénawét ár néndkfof Yesuene sáfrére.

²⁰ Njam Yesum ewawinjoi yéfene ndimbal mwiché, fá norayai, “Fútar, fene yaufi té wawalinda.”

²¹ Farasi ár a nák watamegh ár mwiché tawaitotawét yéfenjomén, “Efe yéné ár yém wanyogh si kés noraye? Efe yaufi so tawalindangé wénde Ngánjánamro?”

²² Yesu mat té náyátoi fá némé kemnawét a emotai, “Fém némamén nemnati féfene tikfan?”

²³ Árkéméné áfrátaye yém sái korayangén, 'Fene yaufi sem wawalingéghkaf em,' o sái korayangén, 'Kokai a kuano'?

²⁴ Wénde fém mat so em ndené Ároene Ambum muyafé yém yéné mbandan ménát yaufi wawalingéghét.” Fá norayai akényégh ároefaf, “Yéndon némndetan fém, kokai, tané fenjo yame a kuano méngot.”

²⁵ Táfandio fá fété nénokayoi yéfe sáfrére, yékafai némayan té tékmangérwén a néngwanoi méngot Ngánján ténguwetau.

²⁶ Méinyotio ár sélngwél emormén a Ngánjánoe áuwégh tawangotawét. Fá Ngánján férféram ewafoi a norayayénd. “Yéndfem tété efandam sélngwélafé yam sénonjo!”

Yesum yékafai Lefi

²⁷ Yéné soramé, Yesu néngwanoi a yinjoi mani kafégh ár yétkwén Lefi témorangérwén mani kafégh sifayan. Yesum yémndai fá, “Kwénmaito yénd.”

²⁸ A Lefi nokayoi, efrangoi méinyotio rokar a yáitoi fá.

²⁹ Kétáandmé Lefim ndimbal téménd néusénam Yesueyot yánjo méngon, a ndimbal mérén mani kafégh ár a ámb kés em njamke tánetawét yémafé.

³⁰ Wénde Farasi ár a nák watamegh ár káwatarnawét yáne waitogh árfefaf, “Némamén fémafem enetati njamke a nu mani kafégh árfé a yaufiyam wafrogh árfé?”

³¹ Yesum ewawangoi, “Yau mer árem njokté yarawetat wénde enjne téfnáramro.

³² Yénd yau mbarkánd ár moghét wénmormén, wénde yaufiyam ár wengoghét.”

Yesu yémotayénd awafarmanéghmén

³³ Yémofem norayayénd yáfaf, “Jonene waitogh ár túmén awafarmanéghan a Ngánjánafé oraighan em a wéi ndenýameyo Farasi árfene waitogh ár, wénde fene sem njamke a nu néneyanro em.”

³⁴ Yesum ewawangoi, “Féyotaro fémafem so taméindangi awerégh ároene wan téfnár awafarmanéghét njamandio yémafé em?”

³⁵ Wénde efogh yéna yéném njam awerégh ár so nguwanongé yéfe también, yéné efghon fá so nawafarmetat.”

³⁶ Yesum tawafrotau yéné rengerenge si, “Emo yau so tétirangé totér sálámeta mbékwbékwot tékayongé namghét tándáwár sálámeyan. Njam yémon yafrota, yémo so tétirangé totér sáláme, a yau so katmangé tándáwár sálámeyan.

³⁷ A emon yau so yararoté totér wéri nu tándáwár wéri nu ndimbayan. Njam yémon yafrota, totér wéri nu so tétembarngé a taghngé wéri nu ndimbé, wéri nu so nasune a wéri nu ndimbé so taghngé.

³⁸ Yau, totér wéri nu fété so yararote totér wéri nu ndimbat.

³⁹ A yau efe ámb tándáwár wéri nu néne soramé wéi ménde so yéngém totrot, ménamén fá ndené noraye, “Tándáwár siyém merfifi.”

6

Safatoe Yuré

¹ Ámb Safatan Yesu tiotau mbwe ndawan, a yánjo waitogh árem ámb wén

mbwe kafégh ewafngoyénd, yéfenjo ngángaye tasénawét mbwe a tánetawét.

² Ámb Farasi árem yémotayénd, “Némamén fémo nák eráfne Safatan?”

³ Yesum ewawangoi yéfeyot, “Fémofem yau yaftaménd némé Deifidém tafrotau njam fá a yánjo mérnafé siogh tamorwén?”

⁴ Fá nélawai Ngánjánene méngot, a yékafai frengéghkaf féskaflawé, yémon enetam árké nák témorwén yéfe ghéngén wároggh árfetro nénet. A yémon wéi ewaramai ámb yánjo mérnat.”

⁵ Yesu norayai yéfefaf, “Ároene Ambum siyém Safatoe Yuré.”

⁶ Ámb Safatan fá nénguwanoi áumengégh méngo kénjút a watamegh ewafngoi, a ár kété témorwén endene también ngángé akényégh áre tamorwén.

⁷ Farasi ár a nák watamegh árem tén tronjawét Yesue éwighét, féyo yémofem ghékéfé tafayotawét ménát yémon ámb frengégh ásáfogh kar so tawafrotau Safatan.

⁸ Wénde Yesu mat náyátoi yéfene mwiché némé kemnawét a norayai ngángé aknyégh ároefaf, “Kunjé a kokai méinyotio ár safan.” Féyo fá nunjai a nokayoi kété.

⁹ Féyo Yesu norayai yéfefaf, “Yéndo emotan fém, árkéméné yém nák Safatan: mer wafroghét o yaufi wafroghét, ghérsé wanjarghét o wirorghét?”

¹⁰ Yémon ghékéfé fá tafandau méinyotio, a norayai ároefef, “Fenjo ngángé tásáfo.” Akényégh árom yafrotam ndené, a yáne ngángé táf mer namndai.

¹¹ Wénde fá tamorwén nékwafé a warunyégh yafngoyénd yéfene kénjúnro némé so tafrotawét Yesuefaf.

12 Yesuene muyafé ár

¹² Ámb efghon Yesu néngwanoi mband tunakéfé téndot Ngánjánafé oraighét, a korayau Ngánjánefaf sémbár tombé faurghétio.

¹³ Njam akw efawéryéng, yémon emotai yánjo waitogh ár ewaferyéng 12ro, emo yéfe yétkwén ewaramai yánjo muyafé arét,

¹⁴ Saimon ende yétkwén yaramai Fité, yánngén Endru, Jems, Jon, Filif, Batolome,

15 Metyu, Tomas, Jems Alfesene
 ambum, Saimon efe ménde témorwén
 ndené Ju ár so kawanjetawét fáyo yau
 Rom waftayan,

16 Judas Jemsene ambum, Judas
 Iskariot efe namndai sén téfnár.

Frengégh a tékrát

17 Fá Yesufé néneworyénd tunakéfta a
 nokayoyénd fafat sifayan. Tárfár Yesuene
 waitogh ár kété tamorwén a tárfár wéi
 enmormén Judiamén, ndenáyo Jerusalem,
 Taire a Sidon arakaf téndomén,

18 efe té enmormén si áyárg hét yáfaf a
 yéfene enjneta mer yátoghét. Efe yaufi
 mbérbéram tawasérbotau mer
 náyátoyénd,

19 a méinyotio árém yéta yanjaghét
 trametawét fá, ménamén wafté ngétonau
 Yesueta a mer ngáyátotawét.

20 Yémon tafandau yánjo waitogh ár a
 norayai,

“Frengégh yém féfeyot efe em yauyau,
 ménamén féfeyot siyém Ngánjánene
 limánégh.

21 Frengégh yém féfeyot efe em siogh
 sénonjo,
 ménamén fém so em remngoghkaf.
 Frengégh yém féfeyot efe ye nendat
 sénonjo,
 ménamén fém so em fénan.

22 Frengégh yém féfeyot njam árém
 méndméndat efandat,
 njam árém ekarotat fém a ewasalit,
 a ekenat fém emndetat yaufi
 mbérbér em,
 ménamén Ároene Ambummén.

23 “Áuwégh yém yéné efghon a
 ermángégh áuwéghafé, ménamén fene fai
 siyém ndimbal njafaran. Ndenéyameyo
 yéfene ákifem takarotawét Ngánjánene
 mat yátogh ár.

24 “Wénde tékrát yém féfeyot efe em
 wemár,
 ménamén fém té tamorwén áfrát
 ghérsaye.

25 Tékrat yém féfeyot efe remngoghkaf
 sénonjo em,
 ménamén fém siogh so engém.
 Tékrat yém féfeyot efe em fénan sénonjo,
 ménamén fém so em ghérghérsisayan
 a yeyan.

26 Nderé mámáfi so yém féfeyot njam
 méinyotio árém norayat mer si
 féfenemén
 ndenáye yéfene ákifem tamndetawét
 unyégh mat yátogh ár.

Euwetati mék téfnár

27 “Wénde yéndon emndetan fém
 emofem wiyáretat yénd: Féfene mék téfnár
 euwetati, mer ewawafrotati yéfeyot
 emofem méndméndat efandat fém.

28 Efrendati fá emofem ewafángotat
 fém, Ngánjánafé orayégh yéfeyot emofem
 ekenat féfe.

29 Njam ámb árém fétkaman
 kénésmangé, kawengo wéi witmé yáfaf.
 Njam ámb árém kémawanangé fene sénjté
 sodé, yau táf tékmbo téngéumyo a ámb
 sodé téngwaram.

30 Ewarameta méinyotio árét emofem
 némamnendat fém, emo njam
 kémawanangé fene némé yém, yau táf
 tango.

31 Ámb árét ewafrotati fene méndefé
 némé em árfeyot wénde so némawafrotat.

32 Njam fémofem euwetati fá emofem
 fém némuwetat, némamén fémofem
 frengégh so tanangi? Ndenéyameyo
 yaufiyam árém euwetat emofem fá
 euwetat.

33 A njam fémofem ewawafrotati mer
 yéfeyotro efe mer em féfefaf, némamén
 fémofem frengégh so tanangi? Ndené
 yam yaufiyam árém yéné ewafrotat.

34 A njam fém méghmégh em yéfefaf
 kétamé emofem fai so kémawangongi,
 némamén fémofem frengégh so tanangi?
 Ndenéyameyo yaufiyam árém
 méghméghafé so némanjetat fai
 wangoghét.

35 Wénde euwetati féfene mék téfnár,
 mer ewawafrotati yéfeyot, yau
 nawanjetati fai wangoghétro. Féyo féfene
 fai so yém ndimbal, a fém so em Minde
 tuk Ngánjánene Ambum, ménamén fá
 siyém mer yéfefaf kánjo si emofem yau
 yawangotat a em yaufian.

36 Aem ghérghérsisafé, ndené fété
 Féferafé ghérghérsisafé kés yém.

Wayamngogh ámb ár

37 “Árfene yaufi yau ewaftati ménamén Ngánjánam féfene yaufi yau so ewafte. Ár yau ewafalngotati emndetati ndené yaufiyamafé em ménamén yau wéi fém so ewafalngotat. Tawawalindangé yéfene yaufimén, a féfene so wéi fá tawawalindangé.

38 Ramégh ámb árét ménát Ngánjánam féfe wéi so tawaramangé. Féfem njam yéné yam yafrotati so ewinjtatí tárfár, so ewaramete kétán féfene ngángé afoghare so ewam a nasunat. Nderé tárfár féfem njam ewarametati, ndenáyameyo féfe so ewaramete.”

39 Yesum tawaufrotau yéné rengerenge si, “Féyotaro kwéfkwéf árém so yémnje kwéfkwéf ár? Wét yau so kélawend yékwét?”

40 Waitogh árém yau so taindangi yéfene watamegh ár, wénde efe njam ewatametát méinyotio yam, fá so em ndenáyo yéfene watamegh ár.

41 “Némamén fémo yéfande fe fútarene ghékéf fémégh a yau nofande wén ténj féfenjo ghékfan?”

42 Ndernáye fémo so fe fútar témnde, 'Fútar, kwumyo yénd fene ghékéf fémégh utorghét,' táf yéfande wén ténj fenjo ghékfan? Fém unyégh ár, fronde tutor wén ténj fenjo ghékfan, fém táf so kéreta kwayaghayan fe fútarene ghékéf fémégh utorghét.

Wén a yáne mbwe

43 “Mer wénam yau efune yaufi mbwe, yaufi wénam yau efune mer mbwe.

44 Méinyotio wén so tawayamngo yéfenjo mbweyan. Árém yau so ekafetat wiwi kétándmé féfta o ás kétándmé mbita.

45 Mer árom efune meryam mer tikéfta, a wéi ndenáyameyo yaufi árom yaufiyam efune yaufi tikéfta. Tikfan némé afoghare yém yéné noraye.

Sómbio méngo ramégh ár

46 “Némamén wét yénd wémndetati 'Yuré, Yuré,' a yau ewafrotati ndenáye yéndon némé norayan?”

47 Yéndon so safén tékman fá nderé safot nérete efe tafaf yéném tane si áyárg hét a wafroghan yékmete.

48 Fá siyém ndenanit méngo ramégh ár, emo kénkam yétanam a wíman méngo yeitam. Njam kéfér nénengoi, méngo yéta yutaryéng, wénde yau yésámbnetai, ménamén sotafé raméghmén tétnongérwén.

49 Wénde emon njam tane si náyáreta a yau ekmete wafroghyaman, ndenanit yéné ár yém emo méngo yeitam faru mbandan. Njam kéfram yutaryéng yéné méngo, yiroryéng ambino.”

7

Rom fiyaré sénko ároene ndimbal mwiché

1 Yesum njam si ewifoi árét, fá nuwanoi Káfenamét.

2 Rom fiyaré sénko ároene faiofnar ásáfogh ár, efe tutémndawét ndimbal kéréaye, yéné ár enjne témorwén a kaka témorwén krotro.

3 Rom fiyaré sénko ár náyárai Yesuenemén, yémo ewáfáretam Ju ndimbal ár yamnendai Yesu álighét enjne téfnárfaf frengéghét.

4 Njam fá nénuwanoyénd Yesuefaf, féyo yamnendayénd, “Yéné árom nénémnde álighét fém yá frengéghét,”

5 ménamén yémon yuwetam téfene ndimbal yu a áumengégh méngo yeitam téfeyot.

6 Féyo Yesuf nuwanoyénd yémafé.

Fá nayuofnar néngaflayénd méngota táf Rom fiyaré sénko árom njam ewáfáretam yá fútaréf yáfaf siot, “Yuré, mwichayan yau nuita fém. Yéndon yau so fém kénémndan tane méngo álighét ménamén yénd wém yaufiyam ár.

7 Yéné téfnan yénd yau mer kafandan sái kwénmorwén fefaf. Wénde mé siro koraya táf tane faiofnar ásáfogh ár mer so káyátongé.

8 Yénd yéndio wém muyayan, fiyaré em tane mbanmbanan. Yéndon némat tafaretangén yénat, 'Kuwano,' so kuwanongé. Yénat njam tafaretangén 'kénaf,' a fá so yéném a njam tafaretangén tane faiofnar ásáfogh ár, 'Yéné tafrota,' a yémon so yafrote.”

9 Njam Yesum náyárai sélngwélafé si yá también, a fá nawengoi kétán ár mérénfaf

³⁴ Ároene Ambum yénmormén, njamke a nu nénet, a fém norayati, 'Yéna yém amanjarégh ár a wéri nu nénero, mani kafégh ár a yaufi árfene fútar.'

³⁵ Káfeté mwiché siyém mbarkánd yiyátotat méinyotio yáne waitogh árem."

Yesu yéfagharyéng yaufiyam kér ro amafom

³⁶ Ámb Farasi ároene waráuwégh yénmormén Yesueyot séite njamket, fá néngwanoi kétán Farasi ároene méngot námnoi nénet.

³⁷ Ámb amaf efe témorangérwén yaufi ghérsayan yéné tesenan mat náyátoi ndené Yesum njamke tánetau ámb Farasi ároene méngon, yéné amafom yénérsam séfkwénafé mer wimafé wékwér,

³⁸ amaf nokayoi yá sémta Yesuene kaskafot a niyai yáfaf, yáne yengam kuitawét Yesuene kaskafot. Yémon wányányogh yawafngoi yánjo séfe, a esnetai a yawasuryéng mer wimafé wékwére.

³⁹ Njam yéné Farasi árom yinnoi yéné yam, fá norayai yánjo kénjún, "Yéné ár njam Ngánjánene mat yátogh ár yém, fá mat té yém emo fá yiyanje a nderé sáfot amaf yéné yém, fá siyém yaufiyamafé amaf."

⁴⁰ Yesum yawangoi, "Saimon, yéndon ámb si so kémaufon." Yémo korayangé, "Kwaufro, watamegh ár."

⁴¹ "Sómbio áret mani ewarameyai maniafé árem, ámb ároe 5,000 kina, ámb ároe 500 kina.

⁴² Sómbio ár maniofnar namndeyayénd wangoghét, féyo yémo mwichafnar ewawaineyai. Emo so minde méndefé yéfande?"

⁴³ Saimon nuwangoi, "Yénd ndené nemnan endene ndimbal fai mwichafnar yawitam."

Yesum yémdai, "Fémo mer nuwango."

⁴⁴ Féyo fá nawangoi amafoe tambén a yémdai Saimon, "Té yéfande yéné amaf? Yénd njam kwéném fene méngot, fémo yau nu waram tane kaskaf umbarghét, wénde amafom yengam fétre kwaramete a tawaine yánjo séfe.

⁴⁵ Fémo yau wésneta, wénde yéné amafamro, kétándmayo yénd nélawan, yau

fá nékmba tane kaskaf séneghan ta umyoghét.

⁴⁶ Fémo yau yéfaí oil tane sénkoyan ta umyoghét, wénde amafom mer wimafé wékwér yasuryéng tane kaskafan.

⁴⁷ Yénémamén nde yéndon némaufrotan fe, yéné amafoene tárfár yaufi té yawalindangén, ménamén minde uwéghafé téfandau. Wénde emon njam ewawalinde némbne kuyafongé némbnar uwéghafé wéi ndenáyo."

⁴⁸ Féyo Yesum yémdai amaf, "Fene yaufi té némaawalindangén."

⁴⁹ Ámb wan téfnár si nufngoyénd yéfene kénjúnro, "Efe yéné yém emo yaufi tawainangé?"

⁵⁰ Yesum yawangoi amafoe, "Fene ndimbal mwichayam té némanjar, nguвано mere a némor."

8

Ndau téfnárane rengerenge si

¹ Yéné soramé, Yesu karendau tesenamé a méngotuamé, mer si téngwaitotau Ngánján limánéghmén. 12ro tamorwén yémafé,

² ámb amaf tamorwén efe mer eyátoi yaufi mbérbérafé a enjnéfé, Meri Makdalin ende tambén 7 yaufi mbérbér néntoryénd.

³ Erodene méngo wanjengégh ár Kusa, yáne amaf Joana, Susanaf a amaf tárfár. Yéné amafém tawáutánwét yéfenjo rokare.

⁴ Njamandio tárfár ár káumendawét Yesuefaf fénafafénaté tesenta, yémon rengerenge si tawaitotau:

⁵ "Ndau téfnár nuwanoi yánjo wén mbwe taranéghét. Njam yémon téngtarnau, ámb nuyáyénd téndomé, yéné tatumndawét kaskafe, a menam tánetauwét.

⁶ Ámb nuyáyénd wimafé mbandan, njam kanotawét, kér emormén ménamén nuofnarmén.

⁷ Ámb mbwe nuyáyénd wétwét sífayan wétwétam njangénjangén eyátoyénd anoghan.

⁸ Ámb mbwe nuyáyénd mer mbandot. Kanotawét a nafoyénd kwéki 100 mindefifi tárfár ndené kés eitaménd." Fá

njam norayai yéné, yémon emndai, “Fá efe njam ténganafé em áyárg hét, fá so káyárángi.”

⁹ Yáne waitogh áré m yémotayénd yéné rengerenge fifi némé yém.

¹⁰ Yémon emndai, “Ngánjánam yuyafote féfe fronde némé yau tauyafotau Ngánján limánéghmén, wénde ámb árét yéndon norayan rengerenge sie, ménát, “Ghé kfe so yéfandat, wénde yau so tinjongi,

so náyáretat, wénde yau so tayamngongi.”

¹¹ Rengerengeyoene fifi siyém: Mbwe siyém Buk si.

¹² Áyárégh ár efe em endmé fá em, féyo Sáifér kénwanongé yéfene tikéfta si orot, ménát yémofem yau so efalo tiyátongi a kawanjarngi.

¹³ Yéné wímafé mbandan fá em emofem si tanangi áuwéghafé njam yémofem náyáretat, wénde fá yénéf em sérémbofnar. Yéfene efalo yiyátogh siyém tekofnar, wénde ufogh efghon fá kuyangi.

¹⁴ Árké mbwe nuyáyénd wétwét sifayan, fá esérbéne efe náyáretat, wénde fá méghmégh em tárfár rokarmén ménát so em wemár yéfene ghérsayan, a yéfene ndimbal mwighe yau kénamndangi muyafé.

¹⁵ Wénde árké mbwe mer mbandot nuyáyénd fá esérbéne efe em mer a efalo ár tikfan, efe náyáretat si, yarawenat wafroghyamot yékmetat a ámb mbwe nafotat.

Rengerenge si kwayaghamén

¹⁶ “Árom yau lambefé korongé tétnongé sin kénjún o tékmangé yáf mbanmbanan. Wénde yémon so téfayongé kitarékitarayan.

¹⁷ Warambnoghe némé yém so tinjongi, a némé ténoghe yém sáfét so kakmangi.

¹⁸ Kor fété ndernáye fém náyárete. Efe ár rokarafé em yéfe minde fifi so tawaramangé, wénde endefene yau ewam, a nemnat ndené tane féyotaro em so tawakawangé.”

Yesue yátmé a yánngnéf

¹⁹ Yesue yátmé a yanngnéf enmormén yá fandaghét, wénde ménamén ár tárfár tamorwén, fá yau kaka tamorwén yáfaf.

²⁰ Ámb árom yaufroi yá, “Fene amé a fenngnéf kétándmé ewakai safén, nawanjetat fe fandaghét.”

²¹ Yesum ewawangoi, “Tane amé a nénngnéf fá em efe náyáretat Ngánjánene si a wafroghyaman ekmetat.”

Yesum yékmboi ndimbal mbormbor

²² Ámb efghon Yesum emndai yánjo waitogh ár, “Kuwanongém sawot kéférmangém witmé karéf.” Féyo fá nuflitaménd boutan nuwanoyénd.

²³ Njamandio fá karayawét, Yesu nakmai. Ndimbal mbormboram eutfoi sawan, féyo bout táfandio olitoghétro témorwén, fá tamorwén ndimbal kértayan.

²⁴ Waitogh ár naflayénd yanoyénd fá, nutnayénd, “Yuré, Yuré, yénd yéném olitoghétro!”

Fá nanoyéng ekmbeyai mbormbor a sof. Tá fété ndimbal mbormbor nékmboyéng méinyotio métar namndai.

²⁵ Yémo emndai yánjo waitogh ár, “Ánde yém féfene ndimbal mwighe?”

Waitogh ár féfér a sélmgwél emormén, fáro yémndayénd, “Efe fá yém? Njam fá korayangé mbormbor a sofam tiyárángi fá!”

Yesum mer yiyátoi yaufi mbérbérafé ár

²⁶ Fá nufaryénd Gerasenes yuwot, árké yém witmé karéf kétamé Galili yu.

²⁷ Yesum njam kafkaf eyai, yaufi mbérbérafé árom yéfángoi. Teke yéné ár yau sáláme tawongérwén a yau témorangérwén méngon, wénde mbéwé sifayan.

²⁸ Njam Yesu yinjoi, fá nutnai a nuyai yáne kafkafot, nutnam tukén, “Fém némé ménde ném tafaf, Yesu, Minde Tukén Ngánjánene ambum? Yéndon némamnendan, yau tékrátan kwékém!”

²⁹ Ménamén Yesum yémndai yaufi mbérbér étorghét ároe también. Túmén yaufi mbérbéram tusérmbotawét a áré m yumbetaménd ngángayan a kafkafan wambégh mbanmbanan témorwén, yémon etiaryéng sein a yaufi mbérbéram yalimai fanfne yuwot.

³⁰ Yesum yémotai, “Fene yétkwén efe yém?”

Yémo yawangoi, “Tárfár” ménamén tárfár yaufi mbérbér té engmormén yáfaf.

³¹ A yémofem yamnendayénd fá férghe, “Yénd yau so yéngém kétán kémboghofnar yékwét.”

³² Tárfár mérén kimb taménjnwét mband tunakéf téndon. Yaufi mbérbéram yamnendayénd Yesu ménát élaughét yéfefaf féyo wafté ewaramai.

³³ Njam yaufi mbérbér nétoryénd ártá, fá nélawayénd kimbafeafaf, a néngengoyénd ngewonawét sawot a kolutotawét.

³⁴ Njam kimb wanjengégh téfnáram yinjoyénd némé yam kufrotau, fá nétonaménd a nafroyénd yéné tesenan a witmé karéf yuta.

³⁵ A nuwanoyénd fandaghét némé kufrotau. Fá njam engmorménd kétán Yesuefaf, yémofem yinjoyénd ár ende también yaufi mbérbér ewifnam témorangéwén Yesuene kafkaffaf. A umaneghkafe témorwén a mer mwithafé. Wéndé fá férfér tamorwén.

³⁶ Yémofem efe yinjoyénd ewafroyénd árénd ndernáye yaufi mbérbér wasérboghkafe ár mer namndai.

³⁷ Kétamé Gerasenes méinyotio árem Yesu yamnendayénd sái tafrangongai, ménamén fá férféram ewifoi. Féyo fá boutan nuflayénd álighét.

³⁸ Yéné ár kétáandmé ende también yaufi mbérbér tawifnau, yémon yamnendai Yesu yémafé álighét, wéndé Yesum yéngwatembai ndené siafé,

³⁹ “Ngangota méngotuot a tawaufro nderé ndimbal Ngánjánam kémawafrote feyot.” Féyo ár nuwanoi, a kafrotau tesenamé nderé ndimbal Yesum yawafrotam yáytot.

Kér mérés a enjnéfé amaf

⁴⁰ Yesu njam néngangotam, ár ménam yumyoyénd, ménamén yémofem méghméghafé tanjetawét.

⁴¹ Ár yétkwén Jairus, wáwefnogh méngo ndimbal ár yénmormén a nenuyai Yesuene kafkafot, yamnendai álighét yánjo méngot

⁴² ménamén yáne féfét mérés, 12 yunjéf krotro témorwén.

Njam Yesu néndkfan néngayatoi, tárfár árem téngsotawét fá.

⁴³ A amaf kété témorwén efe férek kertau 12 yunjéf, wéndé emon yau yéfriendai.

⁴⁴ Fá sémta yénmormén a yiyánjai Yesuene sáláme fétféto férek táf nékmbói.

⁴⁵ Yesu namotai, “Emo wiyánja?”

Njam fá méinyotio nawanyotayénd, Fité norayai, “Yuré, ár ménam némarendangi a néngsotat fém.”

⁴⁶ Wéndé Yesu norayai, “Ámb árom té wiyánja. Yénd mat náyáton wafté té néngférénd ta también.”

⁴⁷ Njam amaf yénmormén fandaghofnar a mat siofnar, férférafé ténmorwén nenuyai yáne kafkafot. Méinyotio árfene sáfréré, yémon yémndai némamén yémon yiyánjai a ndernáye fá táfandio fréngégham yanai.

⁴⁸ Ndenaye Yesum yémdayéng, “Mérés, fenjo ndimbal mwithayam mer niyáto. Kuwano mer so ném.”

⁴⁹ Njamandio Yesu mé korayau, ámb ár yénmormén Jairusene méngota, efe témormén áumengégh méngo ndimbal ár. Yémon yémndai, “Fene mérés kér tém. Yau yawérsota watamegh ár nde nayu.”

⁵⁰ Yesu njam náyarai yéné, fá yémndai Jairus, “Yau férfér ném. Efaló tiyáto a so mer káyátongé.”

⁵¹ Njam fá nufaryéng Jairusene méngot, yémon yau efe yumyoi yémafé álighét fáro Fité, Jon, Jems a ambumoe yárefé a yátmé.

⁵² Njamandio méinyotio ár kendawét a kutnawét ghérghérsisé tamorwén yáfaf. Yesum emndayai, “Yau nendati, yau kér tém wéndé kémégh yékém.”

⁵³ Yémofem turtawét ménamén fá mat tamorwén ndené kér tém.

⁵⁴ Wéndé yerayéng ngángayan a yémndai, “Tane ambum, kano!”

⁵⁵ Yáne mbérbér néngangoi, táfandio nénokayoi. Féyo Yesum emndai njamke taraménd nénet.

⁵⁶ Yárefaf sélmgwél emormén, wéndé Yesum emndayéng yau nafrotati némé kufrote.

9

Yesum ewatembai 12 waitogh ár

¹ Ámb efghon Yesum eumendai yáne 12 waitogh ár mérne a ewarametam wafté a

muyé ménát yaufi mbérbér étorghét a enjneta mer yátoghét.

² A fá ewáfáretai Ngánjánene limánéghmén si waitoghét a enjne téfnár frengéghét

³ Yémon emndai, “Némé yau álighan tawanangi-yau wétu, yau yáf, yau njamke, yau mani, yau ámb awalogh sáláme.

⁴ Árké méngo njam kélawangi, kétémiya emor kétánotio yéné tesen téfrangongi.

⁵ Áré yau njam taumyongi, kafkaf ngwérméng taséngangi táf ténfrangongi yéfene tesen, awéfarogh so yém yéfeyot njam Ngánjánene nékw kufarngé ménamén yáne si yékenayénd.”

⁶ Féyo fá náfrendaménd a tayotau méinyotio méngotuamé, Ngánjánene mer si táitotawét a ár tangéfriendawét méinyotio sifayan.

⁷ Erod limánégh ár náyárai méinyotio némé kufrotawét. A fá kéwérsotawét ménamén ámb korayawét, “Yéné siyém Jon kér tambén nénano,”

⁸ ámb kemnawét, “Elaija nufar,” a ámb kemnawét nde ámb tándáwár Ngánjánene mat yátogh ár nénango ghérsat.

⁹ Wénde Erod norayai, “Yéndon emndayén Jonene sénko néfghét. Efe yéné yém yénd tárfár si náyáretan yánemén?” A fá ménde témorwén sái tinjongai Yesu.

Yesum emanjam 5,000 ár

¹⁰ Njam Yesuene muyafé ár nénangoyénd, yémofem nafroyénd Yesuefaf némé tawafrotawét. Yémon engwasroi a fá néngwanoi enaghét tesen yétkwén Betsaidat.

¹¹ Wénde tárfár ár mat náyátoyénd yénémamén a yaitoyénd fá. Yémon eumyoi a emndayeng Ngánjánene limánéghmén a efrendayéng fá efe frengégh ménde tamorwén.

¹² Seitefifi 12 waitogh ár enmormén Yesuefaf a yémndayénd, “Tawafarna ár mérén, fá so néngangotat kaka méngotuot a téndo yuwot ménát njamke a kémégh sifayat áronjaghét, ménamén yénd yéném yauyau sifayan.”

¹³ Yémon ewawangoi, “Fémofem némndafi tawaramangi nénet yéfeyot.”

Yémofem yawangoyénd, “Téfene em 5 féscaf flawé a sómbio wagif, yénd njam ménde yéném yéné ár manjarghét, yénd so kuwanongém yéfene njamke résaghét.”

¹⁴ Yéné ár tamorwén 5,000nit. Wénde emndai yánjo waitogh ár, “Kámnjongi mérén tawafrotangi 50nit.”

¹⁵ Féyo waitogh áré yafrotaménd, a méinyotio ár námnjotaménd.

¹⁶ Yesum euyoi 5 féscaf flawé a sómbio wagif, a néwewoi njafar tukét, kánjo yaramai a etfotam. Féyo eramai waitogh árfefaf tawarametawét áré.

¹⁷ Méinyotio áré enetaménd eremngoi, a waitogh áré ekafayénd 12 yáf afoghare njamke mbarmbar árkéméné ninamoyénd.

Fité kwayaghé noraye nde Yesu siyém Keriso

¹⁸ Ámb efghon Yesum efrangoi ár mérén Ngánjánafé oraighét yambia a yánjo waitogh árfé tamorwén, yémon emotai fá, “Efe mérén korayawét yénd efe wém?”

¹⁹ Yémofem yawangoyénd, “Ámb korayawét Jon walitogh ár, ámb áré korayawét Elaija, wénde ámb áré korayawét ndené tándáwár ámb Ngánjánene mat yátogh ár kénangote ghérsat.”

²⁰ Yémon emotai, “Wénde fém wét? Fém korayangi yénd efe wém?”

Fitam yawangoi, “Ngánjánene Keriso.”

Yesu korayau yánjo kermén

²¹ Yesum táikér si tawawéngsotau yéfe ende yau taufrongi yénémamén.

²² A fá norayai, “Ároene Ambumom so fété kérté yéngfande tárfár yaman a yékarotat sénko áré, limánégh ghéngén wároggh áré a nákwatamegh áré, a fá so fété yésmetat a nambio efogh soramé Ngánjánam so tanongé ghérsat.”

²³ Féyo yémo emndayeng méinyotio: “Njam efe waitoghét kénufngo ta soramé, fá so fété kakenangé fáyo a tanangé yánjyoy wafatarégh wén méinyotio efghon a kwénmaitongé yénd.

²⁴ Efe ménde njam yém yánjo ghérsé wanjarghét so yétarne, wénde emo njam yáne ghérsé yétarna tanemén so tanjarngé.

²⁵ A nderé mer yém ároe sái tanangé méinyotio mband marat, wénde yétarna o nawasémbota fáyo?

²⁶ Njam wáiwáiafé efe yém tanemén a tane simén, Ároene Ambum so yém wáiwái yánemén njam fá néngota yáne ndimbal kwayaghé kénjún a Yárefane ndimbal kwayaghé kénjún a kétándmé njúnnjúnofnar njafar si résagh ár.

²⁷ Yéndon efalo ewaufrotan, ámb efe ewakai yéna, yémofem so yéfandati Ngánjánene limánégh soramé so kér em.”

Nambio waitogh árem yinjoyénd Yesuene ndimbal kwayaghé

²⁸ 8 efogh soramé Yesum ewasroi Fité, Jon a Jems yémafé néngwanoyénd mband tunakfot Ngánjánafé koraiwét.

²⁹ Njamandio fá Ngánjánafé koraiwét, yáne sáf natambnai, a yáne sáláme náyátoi mé kwayagharo nálálai toyanit.

³⁰ Sómbio ár, Moses a Elaija, ndimbal kwayaghé nufaryéng, Yesufé korayawét.

³¹ Yémofem korayawét yáne álighmén, árké témorwén Ngánjánene ménde so kufrotau sái kér témorwén Jerusalemén.

³² Fité a yáne mérén kémégh kér tákmangéwén, wénde njam fá nanoyénd, yémofem yinjoyénd yáne ndimbal kwayaghé a sómbio ár tawakayarwén yémafé.

³³ Njamandio Moses a Elaijafem téfrangowét Yesu, Fitam yémndai, “Yuré, mer nérete fémafé sái yéna yéném. So erametam nambio méngo, ámbiro feyot, ámbiro Mosese a ámbiro Elaija.” Fá mafina témorwén némamén korayau.

³⁴ Njamandio fá korayau, njafar kwamkwam nufaryéng a fá engwafaryéng, a fá férfér tamorwén njam ewafaryéng njafar kwamkwaman.

³⁵ Si kém yénmormén njafar kwamkwamta, nénorayai, “Yéné siyém tane ambum, efe yéndon yaferyén, yiyáretati fá.”

³⁶ Si njam nefoi, Yesuro yinjoyénd yambia. Endefet ámb yau ewafroyénd yéné efghon némé yémofem yinjoyénd.

Yesum yéfriendai yaufi mbérbérafé ambum

³⁷ Ámb efghon, njam fá kénangotawét mband tunakéfta, ndimbal mérnám yéfángoyénd.

³⁸ Ár nutnai mérén kénjúta, “Watamegh ár, yéndon némamnendan ménát tane ambum so tinjo, ménamén tane yénaro ambum fiyém.

³⁹ Yaufi mbérbéram yarsote fá a sunsune kutnangé, yémo tétarmangé táikram yafrote a féfokam ewétote táf sénfneta. Yaufi mbérbéram yau téfrangongé fá mé yasémbote.

⁴⁰ Yéndon ewamnendan fene waitogh ár ménát yaufi mbérbér witérboghét, wénde fá féyotarofnar em.”

⁴¹ Yesum ewawangoi, “Fém ndimbal mwithafnar a áyáréghofnar ár, nderé teke fémafé so yénmor a ewamarotan fém? Ténémnjo fene ambum yénan.”

⁴² Njamandio ambum ténmorwén, yaufi mbérbéram yitam mbandot kosénau. Wénde Yesum yaufi mbérbér yifnai, yéfriendai ambum a yangoi yárefafaf.

⁴³ A fá sélngwél emormén Ngánjánene ndimbal yam wafroghan.

Yesu korayau yánjo kérmén yénamayo

Njam méinyotio ár sélngwél emormén a korayawét Yesuene yam wafroghmén, yémon emndai yánjo waitogh ár,

⁴⁴ “Mer kéréye káyáranji yéndon némé waufroghét féfe ewawafngon. Ároene Ambum so sén yérametat árfene ngángat.”

⁴⁵ Wénde fá yau mat náyátóyénd némé tésérbmbnau. Ménamén ténoghe témorwén yéfefaf, fá yau mat náyátóyénd, a fá férfér tamorwén ámoghét yáfaf yénémamén.

Efe so yém ndimbal

⁴⁶ Yáne waitogh ár mwithayan ásnanéghan tamorwén efe so yém ndimbal.

⁴⁷ Wénde Yesu mat náyátóyénd yéfene mwithé, féyo yémon yakayoi némbnar ambum tosé kété yá téndon.

48 Féyo yémon emndai fá, “Emo njam tumyongé yéné némbnar ambum tosé tane yétkwénan kumyongé yénd, a emofem yénd umyotat fá kumyongé emo wémáfáretam. Efe némbne yém féfefaf méinyotio fá siyém ndimbal.”

49 Jon norayai, “Yuré, yéndfem ár yinjongém yaufi mbérbér tawifnau fene yétkwénan a yéta tékmbotawém, ménamém fá yau téfene yém.”

50 Yesum emndai, “Yau yékmbotati ménamén emo njam yau nékarota fá siyém téfeta.”

Samariamén áré yékenayénd Yesu

51 Yesuene efogh kaka kénamndetau angoghét njafarot, Yesum sotafé mwighe yékmaí álighét Jerusalemét.

52 Yémon engwáfáretam si résagh ár frondeyo, efe engmormén Samaria méngotuot rokar frengéghét yáyot,

53 wénde áré kété yau umyoyénd fá, ménamén fá tiotau Jerusalemét.

54 Njam waitogh ár Jems a Jon yinjeyayénd yéné, yémofem yémotangeyayénd, “Yuré, fém ménde ném yénd fésot kutnangém njafarot yéfé wasérboghét.”

55 Wénde Yesu nawəngoi ewáram fá.

56 A fá néwanoyénd ámb méngotuot.

Efalo Yesuene waitogh ár

57 Fá njam endmé tangmormén árom yémndai Yesu, “Yéndon so némaidotan árkamé fém njam niota.”

58 Yesum yawangoyéng, “Ághéághafene féne té em a menafene njén té em, wénde Ároene Ambumoene sifayé yau yém kéméghét a enághét.”

59 Yémon yémndai ámb ár, “Kwénmaito yénd.”

Wénde áré yawangoi, “Yuré, yénd so fronde nangotan méngot kété tane afé kér njam yém yéndon so yiyátotan soramé yéndon so kémaiton.”

60 Yesum yémndai fá, “Kér ár yémofem so eyátotat efe em mbérbére kérwén, wénde fém nguвано Ngánjánene limánéghmén si waitoghét.”

61 Wéi ámb norayai, “Yéndon so kémaiton fém, Yuré, wénde so fronde néngangotan tane mérén watembghét.”

62 Yesum yawangoyéng, “Emo tarégh ásafogh tényangé a néreta sémta, fá féyotarofnar yém Ngánjánene limánégh ásafoghét.”

10

Yesum ewáfáretam 72 waitogh ár

1 Yéné soramé Yuram ewaferyéng 72 ámb waitogh ár a sómbiosómbioe ewáfáretam méinyotio tesenot a yuwot ándan fá álighét ménde témorwén.

2 Yémon emndai, “Wau yu njamke téfén tarégh siyém tárfár, wénde ásafogh ár em nambio. Yénémaménnde témndangi wau yuwan njamke téfén Yuré, so ewáfárete ásafogh ár yáne njamke téfén ndawot.

3 Kuwanongi! Yéndon fém ewáfáretan ndené wáutáreghofnar tosé sifnit yéfé kénjún munjan ághé.

4 Yau ersati mani yáf a áwogh yáf. Ámb sandol yau ersati. Yau teke árfé asneghét endén.

5 “Njam fém kélawangi méngon fronde korayangi, 'Frengégh yém yéné méngon.'"

6 Yéné frengégh ár njam kété yém, féfene frengégh so nene yáfaf, yau njam, féfefaf so kénangongé.

7 Kété táf emor yéné méngon, njamke nu némé njam ewarametat nénet, ménamén ásafogh áré táf ersat yéfenjo fai. Yau nusanati wélafé méngomé.

8 “Njam tesenot kélawangi a taumyongi, enetati féfeyot némé em frengéghkaf.

9 Enjne téfnár mer eyátotati efe kété em ewaufrotati ndené, 'Ngánjánene limánégh siyém kaka yém féfefaf.'"

10 Wénde njam tesenot kélawangi a yau taumyongi, endmé kuwanongi a korayangi,

11 'Féfene tesenmén ngwérméng nakayongi téfene káfakafan, yéndfem ewainangém féfé matot. Wénde nawafarotati yénémamén: Ngánjánene limánégh kaka yém.'

12 Yéndon ewaufrotan, falogh efghon Sodomén némbnare yénmormén wénde minde tukén falogh so yém yéné tesenan.

13 “Nderé yaufi so yém féfeyot, Korasin! Nderé yaufi so yém féfeyot, Betsaida! Yéné sélngwélafé yam árké kufrotawét féfefaf té kufrotawét kété Taire a Sidonén, fá fiya kawengongayénd tándái, fá tamorangérwén saghafé a sakwéfafé.

14 Falogh efghon Taire a Sidon yéfene tékrat so yém minde tukén, wénde féfene tékratom so taindangé yéfene tékrat.

15 A fém, Káfenam, so kuyongi njafarot? Yau, fém so keworngi kémboghofnar yékwét.”

16 Yesum emndai yánjo waitogh ár, “Emo fém njam niyáreta, yénd yémon so wiyárete, Njam emo fém nékena, yénd yémon wékene, wénde emo wékene yénd, fá yékene emo yénd wénmáfáretam.”

17 72 waitogh ár kénangotawét áuwéghafé fá nafroyénd, “Yuré, yaufi mbérbér mé kénamnyongayénd téfefaf fene yétkwénan.”

18 Yesum ewawangoi, “Yéndon yinjon Sáifer nénuyai toyanit njafarta.

19 Káyarang! Yéndon muyé ewaramayénd álighét kamban a ndérkamé yátmé a waingéghét mék téfnárfene wafté, némé yam yau so némaghne.

20 Wénde yau náuwétati ménamén yaufi mbérbér namnyongi féfefaf, wénde áuwégh féfeyot ménamén féfene yétkwén ekai njafaran.”

21 Yéné efghon, Ngánján Mbérbéram Yesu áuwéghe yafoi norayai, “Yéndon némuwetan fém, Afé, Yuré njafarmén a mbandmén, ménamén fémon némé etnoi yéné yam kétáandmé mer mwiché ár a matyam ár tambén wénde sáfét tawakmetau kor matyamofnar áret ambumnit. Néméwét, Afé, yéné témorwén fene mer frengéghafé.

22 “Méinyotio yam enramai tafaf tane Afam. Efe ámb yau mat yém Ambumoenemén mé Afaro, a efe ámb yau mat yém efe Afé yém mé Ambumro a fáro efe Ambumom ewaferyéng yá uyafoghét.”

23 Féyo Yesu nawengoi yánjo waitogh árfeffaf emndai yéfembiaye, “Frengégh yém

yéfeyot emofem yinjoyénd fémfem némé yéfandati.

24 Ménamén yéndo emndetan ndené tárfár Ngánjánene mat yátogh ár a warsagh ár ménde em fandaghét fémfem némé yinjongi, wénde yau yinjoyénd, a náyarangi fémfem némé náyáretati, wénde yau náyarayénd.”

Rengerenge si mer Samariamén ároenemén

25 Ámb efghon ámb nák watamegh ár nokayoi Yesue ufoghét a yémotai, “Watamegh ár, yéndon némé so yafrotan efalo tuot ghérsé résaghét?”

26 Yesum yawangoi, “Némé si yékai nák kénjún? Fémo ndernáye yafene?”

27 Yémo yawangoi, “Yuwetang Yuré fene Ngánján méinyotio fene tikfe, méinyotio fene mbérbére, méinyotio fene waftaye, méinyotio fene mwichaye,” a “Yuweta fenjo kaka ár ndeneyameyo fémyo ndernáye náuwete.”

28 Yesum yawangoi, “Efalo, yéné yafrota a fém so nakete.”

29 Wénde fá ménde témorwén fáyo sái kauyafongai, féyo yémo Yesu yémotai, “A efe yém tane fútar?”

30 Yesum yawangoi, “Ár nuwanoi Jerusalemta kétán Jeriko, endén yésmetamén oro téfnáram. Yémfem sáláme yéfiténaménd, yésmetaménd yéfrangoyénd krotro fá nuwanoyénd táf,

31 ghéngén wárogh ár téngmorwén yéné endmayo wénde njam yinjoi ár, yamnjai téndomé.

32 Yéné endmayo Lefi mérénmén ár ténmorwén yinjoi fá yamnjai téndomé.

33 Wénde Samariamén ár nénwanoi yéné endmayo njam yinjoi karémbkarémb a tikfan gherghérsisé nawerai.

34 Fá néwanoi yáfaf, tiyátotau olif wékere a wéri nue, tumbwetau ngifafmé. Féyo yémon yéfayoi yánjo ndonkiyan a térsau fá kétán yánjo wanjengégh méngot a tanjetau.

35 Ámb efghon yémo sómbio silfé mani mbwe yaramai méngo wanjengégh téfnárai. Fá noyarai, “Yanjeta fá, yénd

njam nénangotan, fémon njam tárfár mani etarna, yéndon so kémawasongén.'

³⁶ “Yéné nambio mérénta fém ndernáye nemne efe fútar yém yáyot efe oro téfnáram yésmetaménd?”

³⁷ Nák watamegh árom yawangoi, “Yéné ár fiyém emon ghérghérsisafé yinjoi.”

Yesum yémndai, “Nguwano a yénéyamyo yafrota.”

Mata a Meri

³⁸ Yesu a yánjo waitogh ár tanmorwén néndkéfan, nufaryénd méngotuot, amaf yétkwén Mata Yesu yumyoi yánjo méngot.

³⁹ Matane yánngén yétkwén Meri efe námnojoi Yurane kfkaffaf tiyáretau fá némé korayau.

⁴⁰ Wénde Mata mwithayam tawérsotau ásáfogh tárfármén. Féyo Mata yénmormén Yesuefaf yémotai, “Yuré, fém mat ném Merim yénd té wéfrango tambia ásáfoghan? Ténémnde ta wáutárg hét.”

⁴¹ Yuram yawangoi, “Mata, Mata, fém némawérsotat a mwithat néméindat tárfár rokaram,

⁴² wénde ámbiro rokar náláite. Merim té yafer némé mer yém, a yau so tanangé yá tambén.”

11

Ngánjánafé orayéghmén

¹ Ámb efghon Yesu Ngánjánafé koraiwét fénaté sifayan. Njam yifoi, ámb yánjo waitogh árem yémndai fá, “Yuré, ténmatameta Ngánjánafé orayégh, ndené fété Joném ndernáye tawatametau yánjo waitogh ár.”

² Yesum emndai fá,
“Fém njam Ngánjánafé norayet, ndené koraya:
“Afé,
utmanéghafé fene njúnnjúnofnar yétkwén,
fene limánégh so yéném.

³ Méinyotio efghon njamke so yénmaramete.

⁴ Kénmawalindangé téfene yaufi, ménamén yénd yéfene yaufi yénmawalinda emofem ewafrotat téfefaf.
A yau yénd yénérsa ufoghan.”

⁵ Féyo Yesum emndai fá, “Fém ámb njam ném fútarafé, a fá nuwanoi yáfaf sémbár néndkéfan a norayai, 'Fútar, kwaram nambio féskaflawé,

⁶ ménamén tane fútar té téném nayuta tafaf, a yéndon némé ámb yau téfrendan yáyot!”

⁷ “Efe kénjún témorwén yawangoi, 'Yau wawérsota. Sésafne siyém manéghkaf yém, tane ambumtértér a yénd kémégh yétkém. Yénd yau so kanon a némé yau so kémaraman.’

⁸ Yéndon néndetan fém, fá yau njam kanongé a kémaramangé féskaflawé ménamén fém ném yáne fútar, wénde fá so kanongé a kémaramangé méinyotio fém némat ménde ném, fém yau wáiwái ném ménamén mé sái nómnenda.

⁹ “Féyo yénd norayan féfefaf: Kamota a so kémaramangé; yéronja a so tinjo; náutána a feyot sésafne so kasawérgé.

¹⁰ Ménamén méinyotio ár emofem namotat so yanangi, méinyotio ár efe yéronjat so tinjongi; fá efe náutánat, sésafne so kasawérgé.

¹¹ “Fém afé, fenjo ambumom njam kénmamnendangé wagifot, némé so tararam kaban?”

¹² O njam kénmamnendangé ghakér kowi mbweyot, némé so tararam ndérkamé yátmé?

¹³ Féyo fém ndemamén yaufi ném, fém mat ném mer rokar ramégh fenjo ambumafet. Nderé mer yém minde tukén fene Afé njafaran tawaramangé Ngánján Mbérbér yéfeyot efe nómnendat yáfaf!”

Yesu a Beljebab

¹⁴ Ámb efghon Yesum yaufi mbérbér yutoryéng babé ároeta, a njam yaufi mbérbéram yéfrangoi, ár efe babé témorwén si nufngoi. Ár mérén sélngwél emormén.

¹⁵ Wénde ámb ár norayayénd, “Yaufi mbérbérafene sénko téfnároene yétkwénan Beljebab, Yesum yaufi mbérbér eutone.”

¹⁶ Ámb arém yufotam Yesu ámoggh sie yémotayénd njafar tukmén yam wiyafoghét.

17 Yesu mat namndai yéfene mwighe, féyo emndai fá: “Árké yu afaloghét kufngongé yambiyot so kirorngé a árké méngo mérén afaloghét kufngongé yambiyot so kuyangé.

18 Njam Sáifér afaloghét kufngongé yambiyot, ndernáye yáne yu so yakai? Yéndon norayan yéné ménamén fém nemnati ndené Beljebabene yétkwénan yéndon kar yaufi mbérbér eutonan.

19 Njam yéndo eutonan yaufi mbérbér Beljebabene yétkwénan, wét endene yétkwénan eutonat fene waitogh árém? Fenjo waitogh árém efalo niyátotat fém yau mbarkánd ném.

20 Wénde njam yéndon eutonan yaufi mbérbér Ngánján waftaye táf nde Ngánján limánégh yéna yém féfefaf.

21 “Njam muyafé ár yakai umaneghkaf yambwete yánjo méngo táf yáne rokar mer so em.

22 Wénde njam minde muyafé árom tésmangé a taindangé fá, yémon tangwanangé mék rokar árkéménayan yuré kamyotau a efaloi némé yémon ewanai oroe.

23 “Efe yau yéndfé yénre, fá siyém ta kenagh ar, a emon yénd yau sái wáutána umengan, fá so nironat.

24 “Yaufi mbérbér njam kéntorngé ár tambén, fá nguwanongé fanfne yuwot sifayé ronjaghét enághét. Wénde yau njam sifayé tinjongé, so korayangé, 'Yénd so nangotan kétán árké méngota wénmormén.'

25 Njam kénangongé tinjongé méngo sámburéghkaf njúnnjúnofnar a mer frengéghkaf.

26 Féyo yaufi mbérbér kuwanongé a tanwasrongé ámb 7 mbérbér minde yaufi ndené fáyo, fá kélawangi a emor kété. A ároene ghérsé minde mámáfi kamndangé kétádmé fronde ndernáye témorwén.”

27 Yesum njam korayau yénémamén, amaf nutnayéng ár mérén kénjún, “Frengéghkaf amaf yém emo náráftam a endene nonoyan kanotau.”

28 Yesum yawangoi, “Frengéghkaf fá em efe náyáretat Ngánjánene si a wafroghan tékmangi.”

Jonane yam ufarogh

29 Njam ár mérén tárfár kénáyátotau, Yesu norayai, “Yéné yaufiyaufi ár mérén em. Fá namotat Ngánjánene wafroghyamot, wénde némé yau so tawaramangan mé Jonane ufarogh yamro.

30 Ndené Jona témorwén Ninéfa tesenmén áret yam ufarogh, ndené endeyo Ároene Ambum so wéi yém yam ufarogh yéné ár mérnat.

31 Sifa ndimbal yuoene warsagh amé so kokayongé moghét yéné ár mérnafefaf a so tawafalngonga ndené fá srem yaufiyamafé; ménamén yéné amaf yénmormén yu nayu Solomonene káfeté mwighe áyárg hét, a ámb ár yéna yém yá tukén Solomon.

32 Ár Ninéfamén so kokayongi moghan yéné ár mérénfáf a so tafalngongi, ménamén fá nawengoyénd Jonane si waitoghan, a ámb ár yéna yém yá tukén Jona.

Fifioene Kwayaghé

33 “Árké árom kwayaghé yau so tékmangé kété ánde so yétno, o mbáfyáf mbanmbanan. Wénde yémon téfayongé yánjo fayogh sifayan, ménát efe njam eném yémofem kwayaghé so yéfandat.

34 Fene ghékéf sem kwayaghé em fene fifiot. Fene ghékéf njam mer ere, fene méinyotio fifi so yém kwayaghayan. Wénde njam mámáfi ere fene ghékéf, fene fifi so yém méinyotio kwéfkwéfan.

35 Kor fém aném ménát kwayaghé fene kénjún yau táf yém kwéfkwéf.

36 Féyo táf fene méinyotio fifi sái yém ndimbal kwayaghayan, ámb fifi kafe yau so yém kwéfkwéfan, so yém méinyotio kwayaghayan njam lambefane kwayaghé kátremngongé fefaf.”

Yesum táikér si tamndetau Farasi ár a nákwatamegh téfnár.

³⁷ Yesum njam si yifoi Farasi árom yumyoi yémafe nénet. Féyo Yesu naflai a námnojoi nénet.

³⁸ Wénde Farasi ár sélngwél yémormén ménamén ngángé umbarghofnar Yesum néne ewafngoi.

³⁹ Yuram yémndai Farasi ár, “Fém Farasi ár kafusi a sin faruro esénnati, wénde kénjún fém sem kwénjta a yaufi kér ro.

⁴⁰ Fém afrengéghofnar ár! Fém mat em emo faru yafrotam, wéi ndenáyo yafrotam kénjú?

⁴¹ Wénde tawaram némé enyau fene kénjún yauyau árét, méinyotio so em féfeyot njúnnjúnofnar.

⁴² “Nderé mámáfi so yém Farasi ár féfeyot, ménamén féfene ramégh siyém Ngánjáneyot méinyotio ndau tambén, wénde fémfem yékenati Ngánjánene uwégh a mbarkánd yam. Fémfem so otameghét yékmétati Ngánjánene uwégh a mbarkánd yam, a yau nékmbotati ndau njamke raméghta.

⁴³ “Nderé mámáfi so yém Farasi ár féfeyot, ménamén fémfem méndefé yéfandati mer ámnjogh sífayé áumengégh méngon, a áuwégh si utmanégh térarégh sífayan.

⁴⁴ “Nderé mámáfi so yém Farasi ár féfeyot, ménamén fém ndenanit em wayamngoghofnar mbéwé, árkamé ár eyota matofnar.”

⁴⁵ Ámb nákwatamegh árom yawangoi, “Watamegh ár, njam fém noraye yénémamén, fémon mámáfi yénd yényátote ndenáye.”

⁴⁶ Yesum yawangoi, “Fém, nákwatamegh ár, nderé mámáfi so yém féfeyot, ménamén fémfem árét ewafayotati kérté résaghét, wénde fémfem yau so ewáutánati kérté résaghét ámbiro tombé min ngángaye yéfé wáutárg hét.

⁴⁷ “Nderé mámáfi so yém féfeyot, ménamén fémfem mbéwé méngo erametati yéfeyot Ngánjánene mat yátogh árfet, efe féfene ákífem té esmetaménd.

⁴⁸ Fém nafrotati efalo yiyátotati féfene ákífem némé té yafrotaménd; yémofem

esmetaménd Ngánjánene mat yátogh ár a fémfem yéfene mbéwé méngo erametati.

⁴⁹ Yéné téfnan, Ngánján yánjo káfeté mwithé norayam, 'Yéndon so ewáfáretan Ngánjánene mat yátogh ár a Yesuene muyafé ár, wénde ámb so esmetat, ámb wéi so ewifnat.'

⁵⁰ Féyo ár mérén yénanotio sénonjo efogh so em téfnót ménamén Ngánjánene mat yátogh árfene férék eréghmén kétándmayo rényégh,

⁵¹ kétándmé Abelene férék kétán Jakarayane férék, efe yésmetaménd ghéngén wárog kitaré a njúnnjúnofnar sífayé yéné néndkéfan. Néméwét, yéndon némaufrotan fe, ár mérén yénanotio sénonjo efogh so em téfeyot méinyotioat.

⁵² “Nderé mámáfi so yém nákwatamegh téfnaré, ménamén fémfem mé té tamndawét yéné ki matyam sésafne sauréghmén. Fémyo yau so kélawangi kénjút, a fémfem ekmbotati fá efe élaughét narametat.”

⁵³ Njam Yesu nuwanói kété, Farasi ár a nákwatamegh téfnar nékwe tasotawét a ámog si tarametawét tárfár yammén,

⁵⁴ kawanjetawét sái terangayénd Yesu ménáyan némé yaufi si sái korayangai.

12

Matot táwawéngsotau

¹ Njam ár mérén náumendaménd, féyo fárofáro kafa katumndawét. Yesum si yényai fronde yánjo waitogh árfefaf korayau, “Fém so nawarawenati kétándmé Farasi árfé unyégh ghérsé tambén.

² Efogh yéném némé méinyotio yafar so kanendangé, a némé ténoghe yém so nufanat.

³ Fém némé noraye kwéfitayan so kufarngé kwayaghat, a fémon némé yawanjai ténganan kénjúnro so yaitote kétándmé méngo sémsota.

⁴ “Yéndon ewaufrotan, tane fútaréf, féfér yau em emofem fifi esmetat a yéné soramé yémofem yau némé so yafrotat.

⁵ Wénde yéndon ewauyafotan féfeyot efe so férférafé yéfandati: férférafé yéfandati Ngánján, féfene ngi soramé, fá muyafé yém emo so ewite fését. Néméwét, fá yéné

yém efalofifi fémfem efe so férférafé yéfandati.

⁶ Némé 5 némbne men tamorwén 20 toyaye? Wénde némé yau wawalingé yém Ngánjánene kénjún.

⁷ Néméwét, féne sénko séf sem Ngánjánene waféghkaf em. Fém yau férférafé em. Fémfem ewaindati némbne men tértér.

⁸ “Yéndon ewaufrotan, emofem yénd wiyátotat safén nde fá em tane, ndenýameyo Ároene Ambumom so efalo tayátongé nde fá em tane kété Ngánjánene njafar si résagh árfene sáfrére.

⁹ Wénde emofem njam wékenat yénd ár safén wéi so ekenan Ngánjánene njafar si résagh árfene sáfrére.

¹⁰ Efe njam noraya Ároene Ambumoeta so tawalindangé, wénde efe njam noraya yaufi si Ngánján Mbérbéroefaf yau so tawalindangé.

¹¹ “Njam fém nénémnjat áumengégh méngot, limánégh ár a muyafé árfefaf, fém yau mámé mwiché em ndernáye fém so nawamarotati o fém némé so norayati,

¹² ménamén Ngánján Mbérbéram so ewatamete fém yéné efghon némé so norayati.”

Wemár mámáfi ároene rengerenge si

¹³ Ámb ár norayai méréen kénjún yáfaf, “Watamegh ár, témnde tane ané faloghét némé tane afam euroi.”

¹⁴ Yesum yawangoi, “Fútar, emo wékafai yénd ménát yéndon efalotan rokarrokar féfene néndkéfan sómbio ár?”

¹⁵ Ndenaye fa norayai yéfefaf, “Kor fété! Ménamén féfene méinyotio fénatáfénaté kwénjtamén; ménamén féfene ghérsé yau so rokaram tawanjarngé.”

¹⁶ Féyo Yesum emndayéng yéné rengerenge si: “Kété témorwén ámb wemár ár efe témorwén mband yuré némé kanotawét mer rokar ndawan.

¹⁷ Fa nemnayéng, ‘Yéndo némé so yafrotan? Tane yau kor sifayé yém ánde tane méinyotio rokar so ewamndan.’

¹⁸ “Féyo fá norayai, ‘Yéné fiyéem yéndon némé so yafrotan. Yéndon so yironan tane wamángégh méngo so yérametan

ndimbalfifi, a kété yéndon tanjo ndau rokar a tanjo ámb rokar so ewamndan.

¹⁹ Yénd so korayangén tandio táf, “Tafaf em tárfár mer rokar ekmang tárfár yunjéf. Afrát ghérsaye so némor; njamke néne kénjún, wéri nu néneyan a so náuwéte.”

²⁰ “Wénde Ngánjánam yémndai fá, ‘Fém mámáfi ár! Yéné sémbáran fémon fene ghérsé so téram. Féyo emon so tawanangé méinyotio rokar fémon némé té táfrende fendio?’

²¹ “Yéné fiyéem ndernáye so yém ámb ár emon rokar ewamnde yandio wénde yau em wemár ár Ngánján kénjún.”

Mámé mwiché yau

²² Féyo Yesum emndai yánjo waitogh ár, “Yénémamén yéndon emndetan, mwichayam yau ewawérsota ménamén féfene ghérsamén, némé so enetati; ménamén féfene fifimén a némé so ewawo.

²³ Ghérsé siyéem minde tukén, wénde njamke siyéem yuwanyo yém, a fifi siyéem minde tukén, wénde sáláme siyéem yuwanyo yém.

²⁴ Kéretangi kétéan kwagh kés em: yémofem yau eitat o etanat, yéfene wamángégh méngo yau ewam; wénde Ngánjánam emanjne fá. Fém em minde tukén Ngánjánene ghékfan a ewaindati yéné men!

²⁵ Fém so féyotaro em ndené teke sái emor ménáyan mwiché wawérsoghan yénémamén?

²⁶ Táf njam yau ewafrotati yéné némbne rokar, fém némamén mámé mwiché so nemnati ámb rokarmén?

²⁷ “Kéretangi ndernáye kéghat mbumbu nanotat. Fá yau násáfotat minde yéfenjo sálámet. Wénde yéndon emndetan, yau mer ndené Solomon yáne méinyotio merfifi rokar kénjún fá umaneghkaf témorwén ndené mbumbu kés em.

²⁸ Fá Ngánján yém emo ewamanete kéghat yus, árkéméné sénonjo yéna em káye kawaindangi a ewite fését. Nderé minde tukén yémon némamanete fém? Nderé némbne mwichafé fém em!

²⁹ Fém yau féfenjo tikéfan nuitati njamkemén a numén, fém yau mwithayam ewawérsota yéné mamén.

³⁰ Ménamén téndo ár yéné mband maratan nérsat yéné rokarot, a fene Afé mat yém féfene némé ménde em.

³¹ Wénde yéronjati Ngánjánene limánégh, a yéné rokar so tawaramangé féfeyot féyotaro.

³² “Férfér yau em, némbne mérén, ménamén féfene Afé áuwéghan yém so tawaramangé Ngánjánene limánégh.

³³ Fémo fem tátérnangi féfene némé ewam a tawaramangi yauyau árét. Néusnati mani yáf féfendio árkéméné yau so kefongi, féfene ngonjél so njafaran yém kété ánde yau so kefongi, ménamén yau oro téfnáram so tawanangi a yau so ghénjam ewasémbotat.

³⁴ Ménamén ánde féfene ngonjél yém, féfene tikéf kété so em.

Kor ghékéf sénté em

³⁵ “Túmén afrengéghkaf aem Ngánjánene ásáfoghét méinyotio efogh a sémbár,

³⁶ ndenanit ásáfogh ár kawanjetawét ménát yéfene ndimbal ár so nénangote awerégh téméndta, fá njam nénangota a náutána, yémofem sésafne táfandio so tasawérngi yáyot.

³⁷ Nderé áuwégh so yém yéfeyot yéné ásáfogh árét yéfenjo yuram tawinjongé fá táf afrengéghkaf njam em fá sái nénangota. Yéndon féfe ewaufrotan efaloe, yémon so téfitrangé awerégh sáláme ménát sái efrenda faiofnar ásáfogh ár, so tamndangé ámnjoghét njamke sifayan a sái ewarameta yéfeyot njamke.

³⁸ Nderé áuwégh so yém yéfeyot ásáfogh árét yéfene yuram njam tawinjongé afrengéghkaf, fá njam nénangota yéné efghon sémbár néndkéfan o akwan faurghan.

³⁹ Wénde fém so mat em: Méngo yuré mat njam té témorwén árké efogh fénefénean oro téfnár so ténmorwén, yémo yau so tumyongé oro téfnár yáne méngo fétrarghét.

⁴⁰ Fém so afrengéghkaf em, ménamén Ároene Ambum sái yéném yéné

efoghféneféneyan fém yau njam nawanjeta.”

⁴¹ Fitam yémotai, “Yuré, Fémo yéné rengerenge si noraye téfendro o méinyotio árét?”

⁴² Yuram yawawangoi, “Efe ndené yém ndimbal mwithafé a mer wanjengégh ár? Fá yéné féyém yánjo yuram so tékmangé méngo wanjengét sái ewarameta njamke efoghféneféneyan?”

⁴³ Nderé mer yém yéné ásáfogh téfnárai yáne yuram tinjongé yáne ásáfoghan fá njam nénangota.

⁴⁴ Yéndon némaufrotan efaloe, yémo so tékmangé fá wanjengét yáne méinyotio rokaran.

⁴⁵ Wénde táf faiofnar ásáfogh ár norayai yandio, 'Tane yuram yérse teke efogh angoghét,' a yémon ngi ewafngoi ásáfogh ár a amaf, a njamke nénet a wéri nu nénet ménát wériot.

⁴⁶ Yéné ásáfogh téfnárane yuré so nénangote yéné efghon njam fá yau yánjeta fá a yau yéné efghon mat yém. Yáne yuram so tékrátan tékmangé kéran a yémon so ewite yémafé áyáréghofnar árfé.

⁴⁷ “Ásáfogh téfnár efe mat yém yáne ndimbaloene ménde wénde yau náfrenda o yau yafrota yáne yurane ménde, fá so efmote minde.

⁴⁸ Wénde ásáfogh téfnár efe yau mat yém a emo yaufi yafrote, fá so efmote némbnare. Kétándmé méinyotio árét endefet ewaramete ndimbal yéfeyot, ndené ndimbalyo so taramangé. A kétándmé emon njam efalo yiyátota ndimbale, ndené ndimbaleyo so taramangé.

Yau krufrát yam wénde falogh

⁴⁹ “Yénd wénmormén fés yénérsamén yéné mbandot, yénd nemnan fés té nawaro wénde yau nawaro!

⁵⁰ Fronde yénd táf so wém ndimbal tékrátan, a nderé kérté yamamé so wiota kétánotio tane tékrát kefongé!

⁵¹ Fém nemne yénd wénmormén krufrát yénérsamén yéné mbandot? Yau, yau krufrát, wénde falogh.

⁵² Yénandmé sénonjo ámbiro mérén 5 so nafalotat mé fáro, nambiota kétándmé sómbio a sómbiota kétándmé nambio.
⁵³ Fá so nafalotat, afé kétándmé abum a abum kétándmé afé, amé kétándmé mérés a mérés kétándmé amé, tanat alé kétándmé nakum alé a nakum alé kétándmé tanat alé.”

Mat áyátogh efogh

⁵⁴ Fá norayai mérénfáf, “Njam fémo fem tawinjongi nu kwéf nénarbotat mborborta, efaloe fém so korayangi, 'Nuwét yém,' a so nafamnde.

⁵⁵ A njam náikái mborbora yénéfnje, fém so korayangi, 'So yém wafté,' a so nufrote.

⁵⁶ Efe farun mer néretati wénde kénjún yau! Fém mat em ndernáye so tayamngongi yam mbandan a njafaran. Fém yau mat em ndernáye so tayamngongi sénonjo efoghmén.

⁵⁷ “Fém fémyo mat em némé yém mbarkánd.

⁵⁸ Emon njam tawinjongé fém kérté wafroghan mato kérté efrendati soramé so engém mogh sífayat. Yau njam, so tawerangi mogh sífayat. Féyo nákw wanjengégh árémm taramangi kétán félismanefaf a félismaném tákmangi kwéfkwéf sífayan.

⁵⁹ Yéndon emndetan, fem yau so kéntorngi kétánotio fém njam méinyotio fai nufrotati.”

13

Kawengo o kér

¹ Táf yéné efghon ámb ár tamorwén emofem Yesue yaufroyénd ménamén Galili yu árfene férék Failetémm térémnau yéfene ghéngénafé.

² Yesum yawangoi, “Fém nderé nemnati yéné Galili yu árfene yaufiyam árké ewafrotat yémofem ewaindat yaufiyam yéfene ámb ár kés em Galili yumén, yéné ende yémofem tékrát téfandawét?

³ Yéndon emndetan, yau! Wénde fém yau njam Ngánjánefaf kawengongi, fém méinyotio wéi kér so em.

⁴ O efe 18 kér emormén njam tuk méngo Siloam kénjún nuyai yéfefaf, fém

némé nemnati yéfene yaufiyamam ewaindayénd yéfene yaufiyam ámb kés tamorangéwén Jerusalemén?

⁵ Yéndon emndetan, yau! Wénde fém yau njam Ngánjánefaf kawengongi, fém méinyotio wéi kér so em.”

⁶ Féyo yémo tamndetau yéné rengerenge si, “Ár témorwén wén mbwe tiyangéwén yáne géreif mbwe ménj ndau kénjún, a fá téngémorwén wén mbwe ereghét, wénde yémon yau ewinjoi.

⁷ Féyo fá norayai ároefaf emo tanjetau géreif mbwe ménj ndau, 'Yénanotio nambio yunjéf sénonjo yénd té kwénmorwén wén mbwe ereghét yéné wén mbweyot, wénde yéndo yau yinjon. Ténfend! Némamén mé anogh so nanote yéné mbandan?’

⁸ “Árom yawangoi, 'Yuré, mé koro ámbiro yunjfot, a yéndon so yétanan téndomé dégwrot.

⁹ Njam kafongé kétamé yunjfan, mer! Yau njam, téngnéf.”

Aknyégh amafom frengégh yanai Safatan

¹⁰ Ámb Safatan Yesum tawatametau ámb áumengégh méngon,

¹¹ a amaf témorwén kété yaufi mbérbéram yékeindam 18 yunjéf. Fá témorwén kanémafé a yau tawalinjotau.

¹² Njam Yesum yinjoi fá, yémo yémotai fá a yémndai, “Amáf, fém ném mer.”

¹³ Féyo Yesum ngángé efayoi yáfaf, a táfandio nolinjoyénd a Ngánján tuwetau.

¹⁴ Áumengégh méngo limángégh ár nékw témorwén ménamén Yesum mer táyátotau Safatan, fá korayau árfefaf, “Kété sem 6 efogh ásafoghét. Féyo eném frengéghét yéné efghon, yau Safatan.”

¹⁵ Yuram yawangoi yá, “Fém efe farun mer néretati wénde kénjún yau! Fémo fem túmén taférngi kau o ndonki kétándmé kwélalta a talimángi nuot Safatan.

¹⁶ Féyo yéné amaf, Ebraamene mérés, efe Sáifram yumbai yékeindam 18 yunjéf. Fá fété nawanjar Safatan kétándmé némé yam yékeinda.”

¹⁷ Yesum njam korayau yéné, yáne mék téfnár wáiwái yam ewifoi, wénde ár káuwetawét némé mer Yesum tawafrotau.

Rengerenge si némbne mbwe a yist

18 Féyo Yesum namotai, “Ndernáye nérete Ngánjánene limánégh? Némayafé so yétémndan?”

19 Ndenanit némbne mbwe, árom yéngwanai yiyai yánjo ndawan a nanotam wén náyátoi, a menam njén tarametawét yéné kafeyamé.”

20 Wéikor Yesu namotai, “Yéndon némayafé so yétémndan Ngánjánene limánégh?”

21 Ndené fété yist amafom yanai a yérémmam nambio flawé baik. Féyo méinyotio flawé néminam ndimbal kofékofé namndai.”

Némbne sésafne

22 Yesu njam tiotau Jerusalemét, yémo tangwatametau tesenamé a méngotuamé.

23 Ámb árom yémotai Yesu, “Yuré, féyotaro nambio áro so tawanjar?”

Yémon emndai fá,

24 “Minde násáfotati ménát fém so kélawangi némbne sésafnemé, ménamén yéndon emndetan, tárfár ár yéta so nufotati élaughét a yau so nufrote.

25 Táf méngo yuré njam so kénangongé a so témnangé sésafne, fém so ewakai sésafne téndota náutánati a norayati, 'Yuré, sésafne té sawér téfe.'

“Wénde yémon so tawawangongé, 'Yénd mafina wém fém, o fém árkamé eném.'

26 “Féyo fém so korayangí, 'Yéndfem njamke a nu táneta wém fémafé, a fémon ténmatametau endmé.'

27 “Wénde yémon so tawawangongé, 'Yénd mafina wém fém o fém árkamé eném. Kitrongi ta tambén, fém méinyotio yaufiyam wafrogh téfnár!'

28 “Kété siyémm yengam a sén krarégh, njam fémon tawinjo Ebraam, Aisek a Jeikof a méinyotio Ngánjánene mat yátogh ár efe em Ngánjánene limánéghan, wénde fém té kéméwitat.

29 Ar so eném kétándmé wérwérta a mbormborta a náikáita a yambérméta, a so tawanangi yéfenjo sifayé kété téménd kénjún Ngánjánene limánéghan.

30 Efe soramé em fá so kénáyátongi frondeyot, efe fronde em fá so kénáyátongi soramát.”

Yesuene ghérghérsisé Jerusalemét

31 Ámb efghon ámb Farasi ár enmormén Yesuefaf a yémndayénd, “Koro yéné yu a kuano ámb sifayat. Erodém ngiot némafngo fém.”

32 Yesum yawangoi, “Nguwano taufro yéné ághéághai, 'Yéndon so ewitrotan yaufi mbérbér, a engéfrendan ár sénonjo a káye, a nambio efogh soramé yéndon so tifon tanjo ásáfogh.'

33 Wénde yénd mé so wéngém sénonjo a káye a ámb efghon, ámb Ngánjánene mat yátogh ár yau so kér em Jerusalem sémta.

34 “O Jerusalem, Jerusalem, fém emofem esmetat Ngánjánene mat yátogh ár a ewafiyátotat wíme efe enwáfáretam féfefaf, yénd ménde wém fene ár so eumendan, ndenényame amé ghakér kowiam yáne tosétosé yénau tawamongé njambe, wénde fém yau ménde kéném!

35 Kéreta, fene tesen so kafrangongé. Yéndon némaufrotan feyot, fémon yau so kwínjo wéi kétánotio fém njam koraya, 'Nderé frengégh yém efe yéném Yurane yétkwénan!'"

14*Yesu Farasi ároene méngon*

1 Ámb Safatan, njam Yesu téngmorwén Farasi árfene utmanégh ároene méngot nénet, árém kor téfandawét Yesu kakafifi.

2 Ámb ár efe témorwén karkaf a ngángé mbwefé yénmorméng Yesuefaf.

3 Yesum emotai Farasi ár a nak watamegh téfnár, “Némé nak yém ménát ár frengéghét Safatan o yau?”

4 Wénde fá métar nufrotaménd. Yesum yéngwasroi ar yéfrendai a yéngwatembai.

5 Yesum emotai, “Njam endene ámbiro ambum o kau kuyangé kétán yékwét Safatan, fémo wékeye yau so turto?”

6 A yéfeyot ámb yau si.

7 Njam fá mat náyátoi wan téfnáram yaferyéng mer sifayé njamke sékian, yémon tawaufrotau yéné rengerenge si:

8 “Njam ámb árom kémumyongé fém kétán awerégh téméndfaf, yau tané yéné tuk sifayé. Yau aem ndené yéné sifayé

kés yém nawamnde ároe yémo té yumyo endene em tukén yam a kémaindangé fém.

⁹ Njam nufrota, emon njam taumiye fém so kénaflend a tamndend fém, 'Fene sifayé taram yéné ároe.' Nderé wáiwáiafé yém, fémon so tané yuwon sifayé.

¹⁰ Wénde fém njam kémumyongi, yuwon sifayé tané, fene téménd yuré njam yéném, yémon so kénémndangé, 'Fútar, kimnda tuk sifayat.' Fém so némutémndat wan téfnárafene sáfan.

¹¹ Efe nawarmbotat fáyo so newonat yuwot, efe njam néwonat fá so kayátongi ndimbal."

¹² Féyo Yesu norayai yánjo téménd yurafaf, "Fémon njam ewarameta efoghméf néne o séite néne, fémo yau taumyo fe fútaréf a fene anéf a fene mérén o fene wemár fútaréf, fémon njam yafrota, fém so kémumyongi a so némawafángotat.

¹³ Wénde fémon njam tawaram njamke, taumyo yauyau ár, aknyégh ár, wawér, ghékéf kwéfkwéf ár.

¹⁴ Yémofem yau so fai némawafángotat. Wénde Ngánjánam so néfrende a fai kémawangogé njam mbarkánd ár nénanotat kérta."

Rengerenge ndimbal téméndmén

¹⁵ Soramé Yesum si waitogh yifoi, ámb wan ár norayai, "Frengégh yém yáyot emo so enete téménd kénjún Ngánjánene limánéghan!"

¹⁶ Yesum yawangoi, "Ámb árom téfrendau ndimbal téménd a eumyoi tárfár wan téfnár.

¹⁷ Téménd efghon, yémo ewáfáretam yánjo ásáfogh ár tanwaufrongi efe té eumyon, 'Taném, sénonjo méinyotio rokar siyém frengéghkaf yém.'

¹⁸ "Wénde yémofem si waufrogh ewafngoyénd. Fronde ár norayai, 'Yéndon mband té yanan, a yénd so wéngém fandaghét. Ghérghérsisé kwawalo tayot.'

¹⁹ "Ámb norayai, 'Yéndo té ewanan 5 kau, a yénd álighan wém so eufotan. Ghérghérsisé kwawalo tayot.'

²⁰ "Wéi ámb norayai, 'Yénd somé naweran. Féyo yénd yau so wéném.'

²¹ "Ásáfogh téfnár nangotam a kafrotau yéné yánjo yurafaf. Féyo méngo yuré nékwafé naféghetam a yáfáretam yánjo ásáfogh téfnár, 'Nguwano kétor wékeye némbne endmé a kéghat endmé yéné tesenan a tanwasro yauyau ár, aknyégh ár, ghékéf kwéfkwéf ár a wawér.'

²² "Ásáfogh téfnárom yémndai 'Yuré, fémon némé wémndai té kufrote, wénde kété mé em sifayé.'

²³ "Féyo yuram yémndai yánjo ásáfogh téfnár, 'Nguwano kétor némbne endmé a kéghat endét a tanwaurémnau, 'Kénaflangi kénjút,' ménát tane méngo so yém afoghare.

²⁴ Yéndon némndetan, efe fronde eumyongén yémofem yau so tufongi tane njamke!"

Waitogh ároene yam

²⁵ Ndimbal mérén tayotau Yesufé, a nawangoi yéfefaf yémon emndai:

²⁶ "Efe njam yéném tafaf sái kamndangé tane waitogh ár, yénd so uwete mindefifi, yénamayo so euwete yánjo afé a amé, yánjo amaf a ambumtértér, yáne ghakér a mérésmérés, néméwét, ndenáyo yánjo ghérsé. Yau njam, fá yau so yém tane waitogh ár.

²⁷ A emo yau njam yérsa yánjo wafatarégh wén a kwénmaitongé yénd fá yau so yém tane waitogh ár.

²⁸ "Njam efe ár ménde yém ndimbal méngo ramghét, fá fronde so kámnjongé a nufénmeta yéfanda njénamb mani yém wifoghét.

²⁹ Yémon so tafngongé méngo ramégh, wénde yau so tifongé. Féyo méinyotio árem yéfandat némé nufrote so yurtat fá.

³⁰ Fá korayawét, 'Yéné árom yérnyai ramégh wénde yau yifoi.'

³¹ "Némé so yafrote warsagh árom tát yáne njam em 10,000 fiyaré yandio awamaroghét kétamé ámb warsagh ár emafé so násmét 20,000 fiyarafé? Fronde njam kuwanongé mékot, féyo fá so kámnjongé mwighe so yéfarone waingéghét?"

³² Fá yau njam yém féyotarofnar, yémon so yáfárete si résagh ár táfandio ámb mé esio a fá so kwómnendangé krufrátot.

³³ Yéné endeyo, fémon tafrango méinyotio rokar, fém so ném tane waitogh ár.

³⁴ “Sol siyém mer yém, wénde yáne ménde njam kefongé, ndernáye so sol nawafarnjé wéikor?”

³⁵ Yau mer yém mbandot o ámb rokarot, árem táf yéngwitat.

Efe njam ténganafé yém, so káyarangé yéné si.”

15

Olingégh Sif

¹ Mani kafégh ár a yaufiyam téfnár méinyotio káumendawét áyárg hét yáfaf.

² Wénde Farasi ár a nákwatamegh ár mike nufngoyénd, “Yéné árom eumyote yaufiyam ár ménát yémafé nénet.”

³ Féyo Yesum tawaufrotau yéné rengerenge si,

⁴ “Njam ámbiro ároene em 100 sif a kolindangé ámbiro, némé so yafrote? Yémon efaloe so tafrangongé 99 marat sifayan a nguwanongé olingégh sif ronjaghét kétánotio yémo tinjongé.

⁵ Táf yémon njam tinjongé, yémo áuwéghafé tambnangé sif téfayongé yáne fader tukén.

⁶ Fá so nguwanongé méngot. Féyo yémon emotai yáne fútaréf a ámb kaka ár a norayai yéfefaf, ‘Áuwégh yangotam yéndfé. Yéndon té yinjon tane olingégh sif.’

⁷ Yéndon emndetan fém kété njafaran ndenýameyo kété so yém ndimbal áuwégh. Efaloe áuwégh 99 mbarkánd árfenemén efe em yaufiyamofnar, yéné siyém némbnarfifi, wénde minde áuwégh yém ámbiro yaufiyam ár efe njam kawengongé yánjo yaufita.

Olingégh mani mbwe

⁸ “Némé so yafrote amafom táf yáne 10 silfé mani mbwe em a kolindangé ámbiro? Yémon táf lambefé tuwarongé a sámberégh méngo tafngongé ronjagh merkéraye kétánotio yémon tinjongé.

⁹ Féyo yémon njam yinjoi, yémon emotai fútaréf a ámb kaka ár a norayai yéfefaf, ‘Áuwégh yangotam yéndfé, yéndon té yinjon tane olingégh mani mbwe.’

¹⁰ Yéndon emndetan fém, ndené endeyo, kété so yém áuwégh Ngánjánene njafar si résagh ár sáfrére ámbiro yaufiyam ár efe njam kawengongé yaufita.”

Olingégh ambum

¹¹ Yesum wéikor si yéngwafngoi, “Kété témorwén ár sómbio ambumafé.

¹² Kertrom yémndai yárefé, ‘Afé, yénd yau so nawanjetan kétán fém kér ném. Sénonjo kwaram fene rokarta tane némé so em.’ Féyo yémon ewafaleyai rokar néndkéfan yánjo sómbio ambumat.

¹³ “Féyo tekofnaye, kertrom ewanai yáne némé tamorwén, náfrendam nuwanoi nayu yuwot a mani taranégh yéngwafngoi yaufi ghérsayan.

¹⁴ Yéné soramé yémon njam ewifoi méinyotio rokar, kété nuyai káukáu yéné yuwon, féyo fá áronjagh nufngoi sioghmén.

¹⁵ Féyo fá nuwanoi ásáfoghét nómnendai ámb árfefaf yéné yuwon, a árom yéngwáfáretam fá kimb wanjengét.

¹⁶ Fá minde siogh témorwén, fá ménde témorwén kimfafene njamke mbarmbar nénet. Wénde emo yau taramangai yáyot némndafi.

¹⁷ “Fá njam nénangoi mwithat, fá norayai, ‘Méinyotio tane afane faiofnar ásáfogh ár féyotaro njamkeyan em, a yéna yénd swém krotro wém!’

¹⁸ Yénd so nangotan tane afafaf a témndan, “Afé, yéndon yaufiyam té tafrotan njafarot a fefaf.

¹⁹ Yénd yau féyotaro wém sái wémndeta fene ambum. Yénd kuyáto ndenanit fene faiofnar ásáfogh ár.”

²⁰ Féyo fá nokayoi a nuwanoi yárefafaf. “Njam kété mé ténmorwén nayu, yárefam yéngwinjoi fá a ghérghésisé yam yafoi yánemén. Fá néngengoi yánjo ambumoefaf a yambnai a tésnetau.

²¹ “Ambumom yémndai yárefé, ‘Afé, yéndon yaufiyam té tafrotan njafarot a fefaf. Yénd yau wémndeta fene ambum yénd wém.’

22 “Wénde yárefam yémndai yáne faiofnar ásáfogh ár, 'Wékeye! Mer totér sáláme ténmawanangi a tawongi. Talawend ghil yáne ngángayan tawend sandol kfkafan.

23 Ténmanengi yarsafé kau tésmangi. So téménd yafrotam a áuwégh yangotam,

24 ménamén yéné tane abum efe kér yémormén sénonjo ghérsé yém. Fá té nolindai a sénonjo té yinjongém.' Féyo yémofem áuwégh tangotawét.

25 “Táfandio, fronde sénko abum témorwén ndawan. Fá njam nénáyátoi méngo kaka, fá náyárayéng wagh ke a ermángégh.

26 Féyo yémon yanmoi ámb faiofnar ásáfogh ár a yémotai némé yam nufrote.

27 Yémon yawangoi, 'Fene néngén té nufar, a fene afam yarsafé kau té yésém ménamén fá yéna yém a merro yém.'

28 “Féyo fronde sénko abum nékw náwerai a yau nélawai méngo kénjút. Yárefé néntoryéng a yamnendai élaughét.

29 Wénde yémo yawangoi yárefai, 'Kéreta! Méinyotio yunjéf yéndon ásáfogh tafrotan feyot a yau kwawalinde fene si. Wénde fémon némé ámb yau waramai ta tosé gout ménát yéndfem téménd sái tafrotawém tane fútarafé.

30 Wénde njam yéné fene abum emo fene mani tátérnawéng yaufi ghérayan kénangote méngot, fémon yesmang yarésafé kau yáyot!

31 “Yárefé norayai, 'Tane abum, fém túmén yéndfé ténre. Méinyotio rokar tane sem fene em.

32 Wénde yéndfem ásneghafé a áuwégh tafrotam ménamén fengén kér yémormén a sénonjo ghérsé yém. Fá nolindai a sénonjo yéna yém.”

16

Mwighé sénté wanjengégh ár

1 Yesum emndai yáne waitogh ár, “Ámb wemár árom yékafai ár yáne rokar wanjengét. Wénde wemár ároe yaufroyénd ndené rokar wanjengégh árom fene mani té ewalinda.

2 Féyo yémo yanmoi fá a yémotai, 'Némé yéné yém yénd náyáran fenemén?

Kwaram fene ásáfoghmén mat ndernaye tanjete, ménamén fém yau so ném wanjengégh ár yéné soramé.'

3 “Wanjengégh ár norayai yáfafétio, 'Yéndon némé so yafrotan sénonjo? Tane yuram tane ásáfoghta wutér. Yénd muyafnar wém targhét, a yénd wáiwái wém ómnengéghét.

4 Yénd mat wém némé yéndon so yafrotan ménát árém mé so umyotat yénd yéfone méngomé njam yéndon tanjo ásáfogh koron.'

5 “Féyo yémon tamotau ámbiroámbiroe yáne yurane fai wangoghét. Yémo yémotai fronde ár, 'Njénamb fai ekmang tane yurane?'

6 Yémo yawangoi, '20 dram olif wékwér.' Wanjengégh árom yémndai fá, 'Téngwan fenjo fefé, kámnyo wékeye, a tafarota 10 dram.'

7 “Wéi yémo yémotai yénamayo ár, 'Fefaf njénamb em?' Yémon yawangoi yá, '1,000 flawé baik.' Yémon yémndai fá, 'Téngwan fenjo fefé. Tafarota kétán 800 flawé baikot.'

8 “Yuram tuwetau yáne unyégh rokar wanjengégh ár ménamén fá kawarawenau merkéraye. Ár yéné mbandan nawarawenat merkéraye wénde kwayaghane ár yau ndené em.

9 Yéndon ewaufrotan féfe, fútar náyátotati fémyo mband rokere, njam tafrango, fém so kémumyongé tuot méngotuot.

10 “Efe njam ndimbal mwithafé yém némbne yaman, ndenáyo wéi so yém ndimbal yaman. Efe njam unyégh ár némbne yaman yém, ndenáyo wéi ndimbal yaman so yém.

11 Féyo fém yau njam efalo ném mbandoene rokar wanjengét, ndernáye fém so niyátotat efalo wemáran?

12 A fém yau njam efalo kéném ámb ároene rokar wanjengét, emon so kémaramangé fenjo rokar?

13 “Ásáfogh ár yau so yém sómbio yurafene limánégh mbanmbanan. Fémon so yékene ámb a so yuwete ámb, o fém so kamnyong ámbfaf a tékena ámb.

Yénemamén fém yau so sómbio limánégh mbanmbanan ném, Ngánján a mani.”

¹⁴ Farasi ár sem mani méndero ár em. Yémofem njam náyárayénd yéné si a fén yafngoyénd Yesu.

¹⁵ Yesum emndai fá, “Fém yéné féyém efe mer nitaro kénamndangi árfene ghékfan, wénde Ngánján mat yém féfene tikéf. Némé minde tukén árfene mwithayan fifiofnar yém Ngánjánene ghékfan.

¹⁶ “Mosesene nák a Ngánjánene mat yátogh ároene watamegh si táitotawét kétánotio Jonene efogh. Kétáandmé yéné efghon, Ngánjánene limánéghmén mer si waitogh yérnyai, méinyotio árem end táronjawét kétán Ngánjánene limánéghfaf.

¹⁷ Áfráte yém njafar a mband so kawaindangend, wénde némbne si Ngánjánene sian yau so titrém.

¹⁸ “Emon njam yánjo amaf tatembangé a kawerangé ámb amaf kamndangé amafanyo wanégh ár a emon njam watembégh amaf kawerangé káyátongé áranyo wanégh ár.

Wemár ár a Lajarus

¹⁹ “Kété témorwén wemár ár efe kumanetau minde tukén sáláme a témorangéwén yánjo meran méinyotio efghon.

²⁰ Yáne méngo sésafnefaf kété témorwén ómnengégh ár yétkwén Lajarus efe témorwén féhend kér ro

²¹ a ménde témorwén nénet némé kuitawét kétáandmé wemár ároene njamke kitarata. Táfandio ághé tanmorwén tasambnawét yáne féhend.

²² “Ómnengégh ár kér yémormén a njafar si résagh ár yénmormén a yéngwasroyénd fá kétán Ebraamefaf. Féyo wemár ár kér yémormén a yiyátotaménd.

²³ Efoghofnar yékw sifayan, wemár ár tékrátan témorwén, njam fá néretai tukét yinjoi Ebraam nayuta, yémafé Lajarus yáne téndota.

²⁴ Féyo fá nutnai, 'Afé Ebraam, tayot gherghérsisé a témnde Lajarus ngángé tauwarngé nuan a tane kánké krufrát tiyáto ménamén yénd fés kénjún tékrátan wém.

²⁵ “Wénde Ebraamém yawangoi, 'Ambum, kawafarota kété fene ghérsé ámnjogh efghon, fém meran kénmorwén, táf Lajarus yauyauan, wénde sénonjo fá enaghan yém yéna a fém tékrátan.

²⁶ Ámb téfén siyém, féyotarofnar yém yéné ménamén yékw ndimbalam yénfalowé, ménát efe ménde éfermanéghét yéndandmé fefaf siyém táikér yém.'

²⁷ “Yémo yawangoi, 'Féyo yéndon némamndan fém, afé, téngwáfáreta Lajarus kétán tane afane méngot,

²⁸ ménamén tane em 5 néngnéf. Mat so táyátongé fá yau so eném yéné tékrát sifayat.'

²⁹ “Ebraamém yawangoi, 'Buk kété em Moses a Ngánjánene mat yátogh ár efarotaménd, fá sái náyáretat yéfendio.'

³⁰ “Fá norayai, 'Yau, afé Ebraam, ámb kér ár njam néngangota kétán yéfefaf, fá so kawengongi.'

³¹ “Fá norayai yáfaf, 'Yau njam náyáretat Moses a Ngánjánene mat yátogh ároefaf, fá yau so nawengotat wéi ndenýameyo kér tambén njam kénangongé ghérsat.'”

17

Watamegh wányányéghmén a ndimbal mwithé

¹ Yesu norayai yánjo waitogh árfefaf, “Árké yaman eméinde ár túmén yaufiot, wénde tékrát yém yéné ároe emo eméinde.

² Yéné ároefaf ndimbal wím so yumbetat kéman a yitat arakafot, yéné mé té yém némbne kérté. Wénde emo taméinde némbne ambumtértér yaufiot, fene kérté so yém ndimbal.

³ Féyo kor kafandangi fémyo.

“Njam fenam yaufi yafrota, yárna, a fá njam kawengongé, tawalinda.

⁴ Njam yémo yaufi yafrota fefaf 7 mbinotmé ámbiro efogh kénjún, a 7 mbinotmé nénangota wéikor fefaf a korayangé, 'Yénd té nawengon,' fémon tawalinda.”

⁵ Yesuene muyafé ár norayayénd Yurafaf, “Yuré, ténmamina téfene ndimbal mwithé!”

⁶ Yesum yawangoi, “Njam fene ndimbal mwithé yém ndenanit némbne mbwe,

fém féyotaro so koraya yéné ndimbal wénfaf, 'Karufang a kayang arakafan,' a so kényarángé fém.

⁷ “Njam fene faiofnar ásáfogh ár nénangota tarégh tambén o sif wanjengégh tambén, ndimbal ár so korayangé, 'Kénaf kámngo njamke nénet’?”

⁸ Wénde fá so korayangé, 'Tane njamke kwanegh, kwáfrenda a kwanjeta njam enetan. Yéné soramé fémo so enete.'

⁹ Kánjo yaramai faiofnar ásáfogh ároe ménamén yáne áyáreghmén némat yémon yémndai wafroghét?

¹⁰ Ndenéyameyo fémo fem njam ewafrotati méinyotio némat té emndai wafroghét, norayayénd, 'Yénd siéném faiofnar ásáfogh áro yéném. Yénd fem tanwafrotam téfenjo ásáfoghro.’”

10 ár yaufi ghéngan enjnéfé

¹¹ Yesu álighan témorwén Jerusalemét, tiotau Samaria a Galili yu néndkéfan.

¹² Fá njam kufanau méngotuot, 10 ár yaufi ghéngan enjnéfé tamorwén yéfángoyénd fá. Fá nénokayoyénd nayu

¹³ a nutnayénd minde tukén, “Yesu, Yuré, gherghérsisé téfeyot!”

¹⁴ Yesum ewinjoí fá a norayai, “Nguanongi, ngauyafongi fémyo ghéngén wárogh árfefaf.” A njamandio néngwanoyénd, fá mer néngamndayénd.

¹⁵ Ámbiroam, njam yinjoí frengégham yanai, nénangoi, Ngánján tuwetawét minde tukén.

¹⁶ Fá budme niyai Yesuene kafkaffaf, kánjo yaramai yáyot. Fá témorwén Samariamén ár.

¹⁷ Yesum yémotai, “Némé 10 ár méinyotio frengéghkaf em? Ánde ámb 9 ár em?”

¹⁸ Némamén yéné Téndo áro nénangoi Ngánján frengéghét?”

¹⁹ Féyo Yesum yémndai fá, “Kokai a nguвано. Fenjo ndimbal mwithayam mer té niyáto.”

Ngánjánene limánégh

²⁰ Ámb efghon Farasi árem yémotai Yesu, “Njam so Ngánjánene limánégh yéném?” Yesum ewawangoi, “Ngánjánene limánégh yau yéném yéné ende fémon so tinjo fenjo ghékefe.

²¹ Fém yau so norayati, 'Siyém' o 'Kété yém' ménamén Ngánjánene limánégh siyém féfene kénjún yém.”

²² Féyo Yesu norayai yánjo waitogh árfefaf, “Efogh yéna yéném fém njam so ménde em winjoghét ámb efghon Ároene Ambumoenemén, wénde fémo fem yau so tinjongi.

²³ Árem so tawaufrongi féfe, 'Kété fá yém,' o 'Yéna fá yém.' Yau néwaitotati yéfe soramé yéfefaf.

²⁴ Ménamén Ároene Ambum njam nénangota, méinyotio árem so yéfandat ndenanit toyé kwayaghanit so télalángé witmé njafar kwéndkwéndta kétán witmé njafar kwéndkwénd.

²⁵ Wénde fronde yémon so tárfár tékrát efande a so yékenat yéné saté ár ménam.

²⁶ “Ndenaye fété Noane efghon kés tamorwén, ndenéyameyo so yém Ároene Ambumoene efghon.

²⁷ Árem njamke a nu tánetawét, amaf ár kaweretawét kétán efogh nawerai Noa nélawai minde ndimbal ngárndot. Féyo tát kékér nakmai a yérambaryéng méinyotio ár.

²⁸ “Ndenéyameyo tamorwén Lotene efghon. Árem njamke a nu tánetawét, kéufnamotawét rokar, njamke yéghan a méngo raméghan.

²⁹ Wénde yéné efghon Lotém yéfrangoi Sodom, fés a fésafé wím kénuítawét njafarta nunit kafamndau, a yérambaryéng méinyotio ár.

³⁰ “Ndenéyameyo Ároene Ambumoene efghon so nufrote.

³¹ Yéné efghon efe méngo téndon em yau so kényawangi méngo kénjút rokar résaghét. Ndenéyameyo, efe ndawan em yau so néngangotat rokar résaghét.

³² Yafarotati Lotene amaf!

³³ Emo njam yéta yánjo ghérsé yambeta so yétarne, emo njam yétarna yánjo ghérsé so kawanjarngé.

³⁴ Yéndon némaufrotan fe, yéné sémbáran sómbio ár so ekmare ámbiro kémégh sífayan, ámb Ngánjánam so téngwanangé ámb so téfrangongé.

³⁵ Sómbio amaf so néusénanét njamke mérne, ámb so yémon téngwanangé, ámb so téfrangongé.”

³⁶ *

³⁷ Yémofem yémotayénd, “Ándan, Yuré?”

Yesum ewawangoi, “Ánde kér fú yém, ndikáké kété so náumendat.”

18

Rengerenge si kwiranemén a mwighe farorégh ár

¹ Yesum tawaufrotau yánjo waitogh árét a rengerege si ewauyafoi yéfe fá so tímén Ngánjánafé norayat a yau so kékmbongi.

² Yesu norayai, “Ámb tesenan kété témorwén mwighe farorégh ár efe Ngánján férféofnar témorwén utmanéghofnar árfefaf.

³ Kété témorwén ámb kwiré yéné tesen kénjún efe katérnau tímén yáfaf siafé, “Ta kwaram mbarkánd yéné si éwighmén mék téfnárafé siyénmare.”

⁴ “Nák sénko árom yékenai ámb efghot, wénde ambinomén norayai yánjomén, ‘Yénd férféofnar wém Ngánjánafé a utmanéghofnar árfefaf,

⁵ wénde yéné kwiram tímén wawérsote yénd, yéndon so tinjon yáfaf mbarkánd, ménát yau so nénatérne tafaf tímén!”

⁶ Féyo Yuré norayai, “Káyáangi kété némé yéné mbarkándofnar mwighe farorégh ár norayai.

⁷ Ngánjánam so fété enwarse mbarkánd yánjo waferégh árét, efe nendat yáfaf efogh a sémbár. Yémon yau so tímén ekarote fá.

⁸ Yéndon némaufrotan fe, yémon so tinjongé nde yémafém mbarkánd yanangi wékeye. Wénde njam Ároene Ambum nénangota, yémon so tawinjongé efe em ndimbal mwighafé yéné mbandan?”

Farasi ár a mani kafégh ár

⁹ Yesum tawaufrotau yéné rengerege si ámb ároefaf efe tawewonawét ndené kemnawét ndené yénd yéném mbarkánd ár a fá yau:

* **17:36 17:36** Yau siménj.

¹⁰ “Sómbio ár nuwaneyayénd kété wáwefnogh méngot Ngánjánafé oraighét, ámb témorwén Farasi ár a ámb témorwén mani kafégh ár.

¹¹ Farasi ár nokayoi Ngánjánafé koraiwét, ‘Ngánján, kánjo fe ndené yénd yau wém ndené ámb ár kés em, oro téfnár, yaufi wafrogh ár, amaf wanégh ár, o ndenanit yéné mani kafégh ár kés em.

¹² Yénd nawafarmetan sómbio efogh ámbiro Safatan a yéndon tímén ramégh yam so yafrotam Mosesene nákam noraye Ngánjáneyot.’

¹³ “Wénde mani kafégh ár takayongérwén nayu. Fá yau nówewoi ndenáyo njafarot, wénde yánjo kafan nasmai a norayai, ‘Ngánján, ghérghérsisé tayot, yénd yaufi ár wém.’

¹⁴ “Yéndon némndetan fém, yéné yaufi ár, yau ndené Farasi ár, fá kangotau méngot áuwéghafé Ngánjánene sáfrére. Fém njam nawarmbota ámb árfefaf, fém so kémeworngi, a fém njam yuwan ném, fém so ném tukén.”

Ambumtértér a Yesu

¹⁵ Áré m tanérsawét ambumtértér Yesuefaf ménát frengéghét. Njam waitogh áré m yinjoyénd yéné, yémofem ekmboyénd yéfefaf.

¹⁶ Wénde Yesum emotai ambumtértér yáftio norayai, “Tanumyongi ambumtértér kénafangi tafaf, yau ekmbotati ambumtértér ménamén Ngánjánene limánégh siyém ndené árét ambumtértér kés em.

¹⁷ Yéndon efalo si ewaufrotan, ámb árom emo yau tanangé Ngánján limánégh ndenanit ambumtértér sem yau so kényawangi.”

Wemár ár

¹⁸ Ámb Ju sénko árom yémotai fá, “Mer watamegh ár, némé yéndon so yafrotan tuot ghérsé résaghét?”

¹⁹ Yesum yawangoi, “Némamén wémndete yénd mer? Efe yau mer yém fá Ngánjánro.

²⁰ Fém mat ném náknák, ‘Amafanyo wanégh yau, ár ngi yau, oro yau, unyégh yau, eutmanwé afé a amé.’”

21 Yémo yémndai, “Kétándmayo yénd tosé kwémorwén, yéndon yéné méinyotio nákwé tawarawénawén.”

22 Yesum njam náyarai yéné, fá norayai yáfaf, “Fefaf mé náláite ámb yam wafroghét. Eterna maniot fene némé em méinyotio, ewarameta yéfeyot yauyau árét, a fém so ném wemár njafaran. Féyo kénaf, kwénmaito yénd.”

23 Yémon njam náráyai yéné si, fá nawinjoi ghérghérsisafé ménamén fá témorwén minde wemár ár.

24 Yesum yéfandai a yémndai, “Nderé táikér yém ndené wemár árét Ngánjánene limánégh élaughét!

25 Taikre kemole élawégh nidul fénemé siyém ndimbal, wénde taikre wemár ároe élaughét Ngánjánene limánéghét yéné yam yáinde.”

26 Fá efe náyarayénd yéné ámoghan, “Efe so wét kunjarngé?”

27 Yesum ewawangoi, “Némé táikér yém árét Ngánjáneyot siyém áfrat.”

28 Fité norayai yáfaf, “Yéndfem enfrangongém méinyotio téfene némé tam fém némaítongém!”

29 Yesu norayai yéfefaf, “Yéndon ewaufrotan féfe efaloe, yéndon mat eyátotan méinyotio ár emo efrango méngo, amaf, yanaf, yáfefaf, ambumtértér Ngánjánene limánégh téfnan

30 so kor ewinjotati tárfár mbinotmé sénonjo yéné ghérayan, a so akegh ghérsé tinjongi Ngánjáneta soramé yuwon.”

Yesu wéikor korayau yánjo kermén

31 Yesum ewasroi 12 waitogh ár téndot a emndai fá, “Yénd kuwanongém kétán Jerusalemét, a méinyotio yéné yéfarotaménd Ngánjánene mat yátogh árem Ároene Ambumoenemén so nufrote.

32 Fá so téramangi Téndo árfefaf, a yémofem so si yawafrotat, yasalítat fá, mbérme yéfarndat.

33 Yémofem so yéfmotat a yésmetat krot. Nambio efogh soramé fá wéikor so kanongé.”

34 Wénde waitogh ár yau mat náyatoyénd yénemamén. Yénayoene fifi tétnongérwén kétándmé yéfe tambne, a fá yau mat náyatoyénd némémén fá korayau.

Yesum mer yiyátoi ghékéf kwékwéf ómnengégh ár

35 Njamandio Yesum tánetau Jeriko, ghékéf kwékwéf ár témorangérwén end téndon kómnendau.

36 Njam yémon eyárai ár mérén álighan kawaindawét, fá namotai némé yam nufrote.

37 Yémofem yaufroyénd yá, “Yesu Najaretmén siyém nawainde.”

38 Fá nutnayéng, “Yesu, Deifidene ambum, so ghérghérsisé ném tafaf!”

39 Fá efe tangmorwén endmé yarnayénd fá a yémndayénd, “Métar kékmbo!” Wénde fá yéméindayénd minde keyot, “Deifidene ambum, so ghérghérsisé ném tafaf!”

40 Yesu nékmboi a tamndangé ár yáfaf ménjaghét. Njam nénaflai kaka, Yesum témotangé fá,

41 “Némé wafroghét ménde ném tafaf?”

Yémon yawangoi, “Yuré, yénd ménde wém éreghét.”

42 A Yesum yémndai fá, “Féyotaro so kéreta! Fenjo ndimbal mwithayam némanjar fém.”

43 Táf fété fá ghékéf néretai a yémon yáittoi Yesu, tuwetau Ngánján. Njam méinyotio árem yinjoyénd, yémofem wéi ndenáyo Ngánján tuwetawét.

19

Jekies mani kafégh ár

1 Yesu téngmorwén Jerikomé.

2 Ár yétkwén kété témorwén Jekies, fá témorwén mani kafégh sénko ár efe témorwén wemár.

3 Fá ménde témorwén Yesue fandaghét, wénde ndémbndémb ármén yau yinyoyéng ménamén ár mérén kénjún takayongérwén.

4 Féyo fá frondeyo nengoi a narmboi ndimbal wénan ndenanit wanj wén Yesue winjoghét, táf Yesu mé téngmorwén yéné endmé.

5 Njam Yesu nufaryéng yéné sifayan, Yesu néwewoi tukét a yémndai fá, “Jekies, kénwor wékeye yuwot. Fene méngon sénonjo so wémor.”

6 Féyo fá néneworyéng wékeye a Yesu áuwéghafé yumyoi yánjo méngot.

7 Méinyotio áré m yinjoyénd yéné yam a mikemike nufngoyénd, “Fá néngwanoi wan téfnár náyátoi yaufi ároefaf.”

8 Wénde Jekies nokayoi a norayai Yurafaf, “Kéreta, Yuré! Sénonjo yénandmé yéndon efalotan néndkéfan tane rokar yauyau arét, a yénd njam té kuindan árfeaf rokarmén, so ewangotan yéfene fai fo mbinotma.”

9 Yesu norayai yáfaf, “Sénonjo wanjarégh yém yéné méngot, ménamén yéné ár siyém Ebraamene ákimén.

10 Ménamén Ároene Ambum yénmormén ronjaghét olingégh ár wanjarghét.”

Rengerenge si ten faiofnar ásáfogh árfenemén

11 Njam fá káyáretawét yéné mamén, yémon tawawaitotau rengerege si ménamén fá témorwén Jerusalem kaka a ár kemnawét ndenéde Ngánjánene limánégh kar sélngwéle so kufarngai.

12 Fá norayai, “Ámb sénko ár nuwanoi nayu yuwot ménát fáyo náyátoi warsagh ár a so wéi nénangote.

13 Féyo yémon emotai ten faiofnar ásáfogh ár a yéfeyot ewarametam ámb rérero ndimbal mani. Fá norayai, 'Takmangi yéné mani ásáfoghét kétánotio yénd nénangotan.'

14 “Wénde yánjo áré m méndméndat tafandawét a ewáfáretam fénaté ásáfogh mérén soramé fá norayayénd, 'Yénd méndefnar yéném yéné ár sái kamndangé téfene warsagh ár.'

15 “Fá náyátoi warsagh ár féyo fá nénangotam méngotuot. Féyo yémon ewáfáretam faiofnar ásáfogh ár kétán endefet mani ewarametam ménát matot njénamb mani ewafrotaménd.

16 “Fronde ámbiro ár yénmormén a norayai, 'Yuré, fene maniam té efuna ámb ten.'

17 “Yáne yuram yawangoi, 'Mer yém. Tane mer faiofnar ásáfogh ár! Ménamén fém té efalo náyáto némbne mani funaghan, fémon so ewanjete ten ndimbal tesen.'

18 “Sómbiomén yénmormén a norayai, 'Yuré, fene maniam té efuna ámb 5.'

19 “Yáne yuram yawangoi, 'Fémon so ewanjete 5 ndimbal tesen.'

20 “Nambiomén faiofnar ásáfogh ár yénmormén a norayai, 'Yuré, fene mani siyém. Yéndon fene mani tamndan a etnoyén sáláme sutafé.

21 Yénd fenemén férfér kwémorwén ménamén fém ném táikér ár. Fémon totér némé yau yélawai a yétane némé yau yiyáyéng.'

22 “Yánjo yuram yawangoi, 'Yéndon so kémawitérmbon fe fenjo sieyo, fém yaufi faiofnar ásáfogh ár! Fém mat ném ndené yénd wém táikér ár a yéndon ewangotan árkéméné yau em tane a etanan yéné árkéméné yéndon yau eitamén.

23 Némamén wét tane mani yau yélawai mani funagh sifayan ménát yénd njam nénangotan, yéndon so tinjongén minaghkaf?'

24 “Féyo yémon fá emndai efe tawakayongérwén kaka, 'Takawangi yáne mani yá tambén a taramangi yá efe ten maniafé yém.'

25 “Fá norayayénd, 'Yuré, té náyátongi ten mani yáne!'

26 “Yémon tawangongé, 'Yéndon némndetan ndenáye méinyotio endene tárfár em, yá so taramangi tárfár, wénde endene yau em, so takawangi.

27 Wénde tane mék téfnár efe em méndefnar fá em yénd sái wém yéfene warsagh ár, tanwasrongi a tásmetangi tane sáfrére.'”

Yesu warsagh ár nélawete Jerusalemét

28 Yéné si soramé Yesu téngmorwén frondeyo Jerusalemét.

29 Njam kaka náyátoi Betefes a Betani mband tunakéf yu yétkwén olifén, yémon ewáfáretangeyai yánjo sómbio waitogh ár, emndeyai fá,

30 “Kuwanend méngotuot fronde, njam kélawend, so tinjend ndonki rényéghkaf, efe yau yéfayongérmén. Ténferend a yénémnjét yénan.

31 Ámb árom njam tamotangé, 'Némat fémo fem yéferét?' taufrend yá, 'Yuré ménde yém.'”

32 Yéné efe ewafareméng nuwaneyayénd a yinjeyayénd ndernáye té engémndeyai fá.

33 Njamandio yémofem téferwét ndonki, yéné yuram emotangeyai fá, “Némamén fémofofem yéferét ndonki?”

34 Yémofem yawangeyayénd, “Yurane ménde yém.”

35 Yémofem yénémnjeménd Yesuefáf, yéfenjo sáláme efayeyayénd ndonkiyan a Yesu nafayoi yéné tukén.

36 Njamandio Yesu téngmorwén, árem yéfenjo sáláme tangéfyangotawét endmé.

37 Fá njam téngmorwén kaka néngamndai yéné sifayan ánde end ngewonau Olif Mband tunakfot, méinyotio Yesuene waitogh ár nufngoyénd wagh áuwéghafé Ngánjánéfáf marat kéme, téfén ménamén sélngwélafé ásáfogh téfandawét Yesuefáf:

38 “Frengégh ném warsagh ár efe néném Yurane yétkwénan!

Krufrat njafar tukén a ndimbal kwayaghé minde tukén!”

39 Ámb Farasi ár kénjún norayayénd Yesuefáf, “Watamegh ár, táwárna fene waitogh ár!”

40 Yémon ewawangoi, “Yéndon emndetan fém, njam fá métar ekmbó, wím so nutnat!”

41 Njam Yesu kaka ufarghétro témorwén Jerusalemét, yéngwinjoi yéné tesen, Yesu táf ye nufngoi yénémamén

42 a norayai, “Jerusalemén ár, yénd ménde wém fém mat kamndangi sénonjo némé yam krufrát yénérse féfefáf, wénde yau mat em. Ménamén ténoghe yém kétándmé féfene ghékéfta.

43 Efogh yéna eném féfeyot njam féfene mék téfnáram so tawarendangi fém a tawanawangi féfe méinyotio téndomé.

44 Yémofem so tawalindangi fém kétán mbandot, fém a ambumtértér fene sifayan. Yémofem ámb yau so taurongi wím kwéndkwéndan yaufifi, ménamén fémofofem yau yáyamngongi Ngánjánene wanjarégh féfeyot.”

Yesu wáwefnogh méngon

45 Féyo Yesu nélawai wáwefnogh méngo sifayan a wifarégh ewafngoi emofem rokar téwáfnamotawét.

46 Fá norayai yéfefáf, “Buk sian yékai, 'Tane méngo so yém Ngánjánafé orayégh méngo,' wénde fémofofem yiyátongi oro téfnárafene átnogh yékw.”

47 Méinyotio efghon fá témorwén watameghan wáwefnogh méngon. Wénde limánégh ghéngén wárogh ár, nákwatamegh ár a limánégh ár ménde tamorwén Yesue ngiot.

48 Wénde yémofem yau end ewinjoyénd yá ngiot, ménamén méinyotio árfene mwíghé tarnyangérwén yáne sifáf.

20

Yesuene si muyé moghmén

1 Ámb efghon yémon njam tawatametau ár wáwefnogh méngo sifayan a táitotau mer si, limánégh ghéngén wárogh ár a nákwatamegh ár nafghayénd yémafe ámb sénko árfé, enmormén yáfáf.

2 Yémofem norayayénd, “Ténmaufro némé muyaye fémon ewafrote yéné ásáfogh. Emon fe yéné muyé némaramai?”

3 Yémon ewawangoi, “Yéndon so ndenényameyo fém témotangén ámogh si. Ta kwaufrongi,

4 'Jonene walitogh yénmormén njafarta o ártá?’”

5 Yémofem táruindawét yéfe kénjúnro a korayawét nde, “Njam yénd korayangém 'Kétándmé njafarta,' fá so kamotangé, 'Némamén yau wét fá efalo yiyátongi?’”

6 Wénde njam yénd korayangém, 'Kétándmé ártá,' méinyotio árem so yénamndat yénd wíme ménamén fá em mat nde Jon témorwén Ngánjánene mat yátogh ár.”

7 Féyo yémofem yawangoyénd, “Yénd mafina yéném fá árkémamén yém.”

8 Yesu norayai, “Yéndon wét yau so tawaufron féfe némé muyaye yéndon ewafrotan yéné ásáfogh.”

Rengerenge si ndau wanjengégh téfnárafenemén

9 Fá téngmorwén tawawaitotau áret rengerenge si, “Árem yeitam géreif mbwe

ménj ndawan, noroi faiofnar ásáfogh árfefaf a nuwanoi teke.

¹⁰ Wau yuwon yémon yáfaretam faiofnar ásáfogh ár kétán ndau wanjengégh árfefaf ménát yémofem so téramangi yáyot ámb géreif mbwe ménj mbwe yéné ndaumén, wénde wanjengégh áré m tésmetawét fá a yátembayénd firo rokarofnar.

¹¹ Yémon yáfaretam yénamayo faiofnar ásáfogh ár, wénde yéné áré m ndenýameyo tésmetawét, mámé wáiwáiafé yátembayénd firo rokarofnar.

¹² Yémon yáfaretam nambiomén a tésmetawét férkafé yítaménd fá.

¹³ “Géreif mbwe ménj ndau yuré norayai, 'Yéndon némé so yafrotan? Yéndon so yéngwáfaretan tane abum efe yéndon yuwetan. Efaló yiyátoi yémofem so yuté mndat.'

¹⁴ “Wénde njam ndau wanjengégh áré m yinjoyénd fá, yémofem korayawét yéfenjo kénjúnro, 'Yéné siyém ndau yurane abum yém. Wét yésmetam krotio fá, a ndau rokar so kénamndangi téfene.'

¹⁵ Féyo yémofem yítaménd géreif mbwe ménj ndau kénjúta a yesmayénd krotio fá.

“Némé so yafrote géreif mbwe ménj ndau yuram yéfefaf?

¹⁶ Fá so yéném a engésmete krotio yéné ár mérén a tawaramangé géreif mbwe ménj ndau ámb áré t.”

Njam áré m náyarayénd yéné mamen, fá norayayénd, “Yénandmé yaufifi so yém!”

¹⁷ Yesu néngretai yéfefaf mbarká ndaye a emotai, “Féyo némé fifi yéné yém árkéméné yéfarotaménd,

'Sérasér árké méngo ramégh téfnáram yékenayénd a namndayéng néndkéf sérasér.'"

¹⁸ Méinyotio ár efe njam nénuitat wíman so karéfkaré f nufrotat, a njam kénuyangé árfefaf fá so tásé nangé.”

¹⁹ Ná k watamegh ár a limánégh ghéngén wároggh ár end táronjawét werghét wékeye, ménamén fá mat náyatoyénd nde fá korayau yéné rengerenge si yéfenemén. Wénde fá férfér tamorwén árfenemén.

Kaisare mani kémégh

²⁰ Yémofem ghéké f tafayotawét yáyot, a ewáfaretaménd ufénmanégh téfnár efe mermer kuindawét. Fá yéta kemnawét Yesue werghét ménát ámb si so korayangai, ménát yémofem so tramangayénd gafanafaf.

²¹ Ufénmanégh téfnáram yémotayénd fá, “Watamegh ár, yénd mat yéném ndené fém noraye a ewatamete némé mbarkánd yém a fém yau namnyote árfene mwichafaf, wénde ewatamete Ngánjánene ende efaloyero.

²² Téféyot mbarkánd yém mani sái ekmetam Kaisare o yau?”

²³ Yesum ewawinjoi yéfene unyégh a norayayéng yéfefaf,

²⁴ “Kwauyafongi yáne mani. Endene ár sáf a yétkwén ekayong?”

Yémofem yawangoyénd, “Kaisarene.”

²⁵ Yesum emndai, “Taramangi Kaisare yáne némé yém, a Ngánjáné taramangi némé yém yáne.”

²⁶ Fá endofnar namndayénd Yesue werghét némé yaufimén korayau kété árfene sáfrére. Sélngwél emormén yáne uwangogghan, a fá métar namndayénd.

Anogh a awerégh

²⁷ Ámb Saduki ár enmormén efe norayayénd ndené kété ámb yau anogh yém. Fá enmormén Yesuefáf moghét.

²⁸ Fá norayayénd, “Watamegh ár, Mosesém yéfarotam ná k téféyot ndené njam yánngénoene yané kér yém tatembangé amaf wénde abumofnar, yánngnom fété so kwiré tékayongé a abum eunjeta yanai.

²⁹ Kété tamorwén sefen ghakér abum. Fronde sénkom nawerai a kér yémormén abumofnar.

³⁰ Yénamayom kwiré nawerai, wénde fá ndenýameyo kér yémormén, yéfrangoyéng abumofnar.

³¹ A nambiomén nawerai kwiré, ndenýamanro sefen kér emormén, yéfrangoyéng abumofnar.

³² Soramayo amaf kér yémormén.

³³ Anogh efghon endene amaf so yém? Ménamén yéné sefenam té naweretaménd.”

³⁴ Yesum ewawangoi yéfe, “Árém amaf so fété naweretat yéné mbandan.

³⁵ Wénde soramé efghon, fá efe so tawanongé kërta yau so naweretat.

³⁶ A fá yau kër so em. Fá so ndené kamndangi njafar si résagh árnit. Fá so em Ngánjánene ambumtértér ménamén Ngánjánam so tawanongé kërta.

³⁷ Wénde Mosesém njam yufarotaméng kéghat fés awároghan, yémon yuyafoi ndené kër so nanotat ghérsat. Yémon témotau Yuré 'Ebraamene Ngánján, Aisekene Ngánján a Jeikofene Ngánján.'

³⁸ Fá yau yém kër árfene Ngánján, wénde ghérsé árfene Ngánján, ménamén fá méinyotio ghérsé em yáfaf.”

³⁹ Ámb nákwatamegh ár namnyoyénd, “Mer norayayénd, watamegh ár!”

⁴⁰ A árém yau yémotayénd fá ámb ámogh si kor.

Endene abum yém Keriso?

⁴¹ Yesum emotai fá, “Némamén ndené árém norayat nde Keriso yém Deifidene abum?”

⁴² Deifid fáyo safén nakmai Sams bukan a norayai,

Yuré noyarai kétán tane Yurafaf:

“Kámngo yéndandmé tane tambén ngángata.

⁴³ Kétánotio yéndon tákman fene mék téfnár fene kafkaf mbanmbanan.”

⁴⁴ Deifidém tanmotau fá 'Yuré.' Ndernáye fá yáne abum so yém?”

⁴⁵ Njamandio méinyotio árém tiyáretawét, Yesum emndai yánjo waitogh ár,

⁴⁶ “Kor nawarawenati nákwatamegh árfenemén. Fá ménde em tombé sálámefé arengét a sái eutémdat térarégh sífayan, a yéfene mwithé témorwén minde mer sífayan ámnjoghét áumengégh méngo kénjún a yémofem méndefé tafandawét limánégh ámnjogh sífayé témndan.

⁴⁷ Yémofem unyéghe kwirafene rokar tawarsawét a fá mermer kuindawét tombé sie Ngánjánafé orayégh ár sáfan. Ndené árém tékrát so yérsat minde tukén.”

21

Kwirane ramégh

¹ Njamandio Yesu néngretai, yémon ewinjoi wemár árém takmetawét ramégh rokar wáwefnogh méngon.

² Yémon yinjoi yauyau kwiré sómbio némbne mani mbwe kémghan.

³ Yémon emndai, “Yéndon efalo ewaufrotan, yéné yauyau kwiram ewaindai fá emofem mani takmetawét.

⁴ Méinyotio yéné árém takmetawét némbnare tárfár rokarta, wénde kwiram ekmeyai méinyotio yánjo ghérsé ámnjoghmén.”

Kerker efoghene ufarogh yam

⁵ Ámb yáne waitogh ár tamorwén sian ménamén ndernáye wáwefnogh méngo yamanetaménd mer wíme a ramégh yam wateghkaf Ngánjáne. Wénde Yesu norayai,

⁶ “Méinyotio fémo némé yéfande yéna, efogh yéna yéném ánde ámbiro wím yau so kafrangongé kétándmé ámbta, méinyotio so ewite yuwot.”

⁷ Fá namotayénd, “Watamegh ár, njam so yéné yam nufrotat? A némé yamam so tufarotangé ménát yéné yam ufroghétro em?”

⁸ Yémon ewawangoi, “Kor fété aem fém warsoghmén. Mwithé sénté ménamén tárfár ár so eném tane yétkwénan, ndené siafé, 'Yénd wém Yesu,' a 'Efogh siyém kaka yém.' Yau ewaitotati fá.

⁹ Njam fém náyáretati mékmén a sélngwélafé yammén, yau táf férfér em. Yéné yam fété so nufrotat frondeyo, wénde mbandoene yátogh yau mé so yéném.”

¹⁰ Féyo fá norayai yéfefaf, “Ámb yu a ámb yu, fá so násmét, ámb ndimbal yu a ámb ndimbal yu, fá so násmét.

¹¹ Kété so yém ndimbal sokrere, káukáu, ndimbal enjne tárfár yuwomé a férférafé yam a ndimbal sélngwélafé yam njafaran.

¹² “Wénde yémofem so kémerangi a kértayan kénékmangi fém soramé yéné yam so nufrotat. Fém so némumbetat áumengégh méngon a kémarmbnangi kwéfkwéf méngot, a néngemnjat warsagh ár a gafanafene sáfrére tane yétkwén téfnan.

13 Wénde yéné so fiyém efoghféneféne si waitoghét fene ndimbal mwithamén.

14 Wénde fém mwithayam yau némaworsota frondeyo ndernáye fém so nawamarote fémyo.

15 Yéndo so kémaramangén si a káfeté mwithé ménát fene mék téfnáram yau so kémitrombongé o kénémndangé fém ném unyégh ár.

16 Fém so sén erametat afafe myo, amafe myo, anafe myo, mérnámyo, fútaramyo a yémofem fém so ámb krot ekmetat.

17 Méinyotio áré m fém so méndméndat efandat ménamén tanemén.

18 Wénde fene ámbiro sénko séf yau so kolindangé.

19 Fém so taikrataye ewakai ménát fémo so tinjo efalo ghérsé.

20 “Fémofem njam Jerusalem tinjongi fiyaré warengéghkaf em tát fém so mat káyátongi nde yáne wasérbogh siyém kaka yém.

21 Mat táyátongi efe Judiamén ár em tát kangongi kétán mband tunakfot, efe tesenan em tát kétorngi, efe em tesen sémta yau kélawangi tesenot.

22 Yéné efogh fifiyafé náyátoi árké tékrátmén yéfarotaménd.

23 Nderé mámáfi so yém suafé amafafet yéné efogh a mbrake amafafet! Kété so yém ndimbal tékrát yéné mbandan a nékw yéné árfefaf.

24 Fá so enfetat naifaye krotio a ámb so eweretat kwékwéf méngo árot méinyotio ndimbal yuwot. Jerusalem so yésénat Téndo áré m kétánotio Téndo árfene efogh ufroghfaf.

25 Kété sélngwélafe yam so em efghan, ghérareyan a kéndafefaf. Mband tukén, méinyotio ndimbal yuwomé so yém mwithé ndémke a uwérsoghan ménamén arakaf sóf su kemén.

26 Ár féfére so nuitat, ménamén kérté némé yéném yéné mbandot, njafarmén fifi so násámbnetat.

27 Yéné efghon yémofem so tinjongi Ároene Ambum angoghan njafar kwamkwaman ménáyafé waftafé a ndimbal kwayaghafé.

28 Njam yéné yam ufrogh kufngongi, kokayongi a tauyongi féfene sénko, ménamén féfene wanjarégh siyém kaka yém.”

29 Yémon tawaufrotau yéné rengerenge si, “Téfandangi fig wén a méinyotio wén.

30 Njam wén mbambam éwiwogh kufngongi, fémfem so tinjongi féfendio a mat kamndangi nde efogh yu siyém kaka yém.

31 Yéné endeyo, njam yefandati yéné yam ufroghan, fém mat so kamndangi nde Ngánjánene limánégh siyém kaka yém.

32 “Yéndon ewaufrotan féfe efalo si, ámb ár mérén yéné satamén so mé em ghérsé njam méinyotio yam nufrotat.

33 Njafar a mband so kawaindangend, wénde tane si yaufifi so kawaindangé.

34 “Kor nawarawenati, féfenjo tikéf yau ewaghñati wéri nuye, wagh témnde a mbandoene méghméghe ménamén yéné efgham so tát kémerangé sunsune ndenanit uréñit.

35 Ménamén yéné efogh so yéném méinyotio yéfefaf efe emor yéné mbandan.

36 Aya túmén ghékéf sénté aem néretati a Ngánjánafé orayégh ménát fém so kawanjarngi kétándmé némé ufroghét em, a fém so taikrataye ewakai Ároene Ambum sáfrére.”

37 Méinyotio efghon Yesu témorwén watameghan wáwefnogh méngon, a fá tangmorwén méinyotio sémbáran Olif Mband tunakfan.

38 Méinyotio ár tanmorwén túmén tándái akwan áyárgghét yáfaf wáwefnogh méngot.

22

Judas nuwanoi Yesue sénot

1 Minaghofnar flawamén téménd, yétkwén Waingégh téménd kaka kénamndetau.

2 Limánégh ghéngén wárogh ár a nákw watamegh áré m ámb end táronjawét Yesue werghét, ménamén fá férfér tamorwén árfenemén.

3 Féyo Sáifer nélawai Judas Iskariotefaf, efe ámbiro nafaloí 12 ármén.

4 A Judas téngmorwén kétán limánégh ghéngén wárogh árfefaf a wáwefnogh

méngo wanjengégh árfefaf a taruindawét yémáfé ndernáye yémon so sén téramangai Yesu.

⁵ Fá káuwétawét a nuwangoyénd mani ramghét yáyot.

⁶ Judas nuwangoi a kéretau end táronjau Yesue werghét árofnar sifayan.

Soramé njamke

⁷ Efogh nawerai Minaghofnaye flawamén árké yém Waingégh síf tosane ghéngénmén.

⁸ Yesum ewafareméng Fité a Jon a norayai, “Kuwanend yéfrengéghét Waingégh njamke téfe nénet.”

⁹ Yémofem yémotangeyayénd, “Ándan fene ménde yém téfeyot frengéghét?”

¹⁰ Yesum ewawangeyai, “Njam ngélawend tesenot, ár so tinjend nu séfkwénafé yémon so tafange. Fémofem téngwaitend árké méngot njam ngélawangé,

¹¹ a témndend méngo yuré, 'Watamegh árém namote, “Ánde yém wan téfnároene méngo saté, ánde yéndon so enetan Waingégh njamke tane waitogh árfé?”’

¹² Yémon so tawauyafé féfe ndimbal méngo saté tukén, méinyotio teghkafe yém. Afrengégh kété ayém.”

¹³ Fá néwaneyayénd rokar ewinjeyayénd ndenáye fété Yesum ndernáye tamndéwéng. Féyo yémofem yéfrengéménd Waingégh njamke.

¹⁴ Njam efoghféneféne nawerai, Yesu a yánjo muyafé ár nénámnyoyénd njamke sifayan.

¹⁵ A Yesum emndai fá, “Yénd minde ménde kwém njamke nénet fémafé soramé tékrát so yéfandan.

¹⁶ Yéndon ewaufrotan féfe, yéndon yau so enetan wéikor kétánotio yéné nufrota Ngánjánene limánéghan.”

¹⁷ Soramé kafusi yerai, yémon kánjo yaramai a norayai, “Tawanangi yéné a tafalotangi féfene kénjúnro.

¹⁸ Yéndon ewaufrotan féfe yéndon yau so yéfértan wéri nu kor kétánotio Ngánjánene limánégh kénufarngé.”

¹⁹ Yémon féskaf flawé yerai, kánjo yaramai a etfoi, a ewaramai, yéné siafé, “Yéné siyém tane fifi, árkéméné so téraman

féfeyot. Yéné yafrotati awafaroghét tanemén.”

²⁰ Ndené endeyo, njamke soramé yémon yerai kafusi, ndené siafé, “Yéné kafusi siyém totér rényégh tane férék kénjún árké so nasune féfeyot.

²¹ Wénde yéné ár emo yénd so sén wéramuete siyém yéna yéndfé yénmorare.

²² Ároene Ambum so kér yém Ngánjánene méndeyan, wénde nderé mámáfi yém yéné ároe emo sén yéramete.”

²³ Fá ámogh nufngoyénd yéfenjo kénjúnro efe yéna yafnyang téfefaf emon so sén yéramete.

²⁴ Féyo éwigh nufngoyénd yéfenjo kénjúnro efe so yém ndimbal.

²⁵ Yesu norayai yéfefaf, “Téndo árfene warsagh ár yuré kamndangi waftafé yéfenjo ár limánghét, wénde fá emndetat, 'Fútar em árfene.'

²⁶ Wénde fém yau so ndené em. Wénde efe ndimbal yém so yém ndenanit ambumtosé, a efe limánégh ár yém fá so yém ndenanit faiofnar ásáfogh ár.

²⁷ Efe yém ndimbal, yéné ár efe yémor kitarayan o yéné ár efe faiofnar ásáfogh ár yém? Yéné ár efe yémor kitarayan. Wénde yénd wáféin féfefaf faiofnar ásáfogh ár.

²⁸ Fém fá em efe tanwakai tafaf tane ufoghan.

²⁹ A Yéndon ewaraman féfe wafté Ngánjánene limánghét ndené fété tane Afam wafté waramai ta,

³⁰ ménát fémofem so enetati njamke a nu tane kitarayan Ngánjánene limánéghan, a so emorang limánégh ámnjogh sifayan, Israilmén 12 ár mérén moghan so ewakai.

Yesu norayai Fitane kenaghmén

³¹ Yémon yémndai, “Saimon, Saimon, Ngánjánam muyé yaramai Sáifére fe ufoghét ndenanit ndau téfnáram yafrote witrémboghét kétándmé mer mbweta yauflot.

³² Wénde yénd Ngánjánafé koraiwam feyot, Saimon, nde fene ndimbal mwithé yau so kuyangé. Fém njam kénawengo tafaf, fémon so muyafé eyátote fengénéf.”

³³ Wénde yémon yawangoi, “Yuré, yénd afrengéghkaf wém fémafé álighét kwéfkwé sifayat a kétán krot.”

³⁴ Yesum yawangoi, “Yéndon némndetan fém, Fité, fémon so kwékena nambinotmé nde fém mafina ném tanemén soramé ghakér kowi kutnangé sénonjo.”

³⁵ Féyo Yesum emotai fá, “Yéndon njam ewáfáretan fém mani yáfofnaye, awogh yáfofnaye o sandolofnaye, némé rokar ámb náláite?”

Yémofem yawangoyénd, “Yau.”

³⁶ Yémon emndai fá, “Wénde táf sénonjo mani yáf tanangi a awogh yáf tawanangi, a njam yau ewam féfene náifé, sálámeyafé tétérnangi ámbiro náifat.”

³⁷ Buk si yékai, ‘A fá témorwén waféghkaf yaufi árfe kénjún.’ Yéndon ewaufrotan féfeyot nde yéné yam efalo so nufrote tafaf. Néméwét, némé yéfarotaménd tanemén so efalo nufrote.”

³⁸ Waitogh ár norayayénd, “Téfanda, Yuré, sómbio náifé sere.”

Yémon ewawangoi, “Féyotaro ere.”

Yesuf Ngánjánafé koraiwét Olif Mband tunakfan

³⁹ Yesu tiotau túmén mband tunakéf yétkwén Olif, a yánjo waitogh árém yénamayo táitotawét fá.

⁴⁰ Njam nufaryénd yéné sifayan, yémon emndai fá, “Ngánjánafé norayatati ménát fém yau so kuyangi ufoghan.”

⁴¹ Fá nitroi nayuofnaye yéfetambén a budme niyai Ngánjánafé oraighét,

⁴² “Afé, fene ménde téu yém, yéné tékrát titro ta tambén, tane ménde yau, wénde fene méndero so nufrote.”

⁴³ Njafar si résagh ár nufaryéng yáfaf a yáutánam fá.

⁴⁴ Yesum ndimbal tékrát yáyárai, fá minde tikfe Ngánjánafé koraiwét a yáne mélmél témorwén ndenanit férék njélkéfnit kasunau mbandot.

⁴⁵ Njam fá nokayoi Ngánjánafé orayéghta fá néngangoi yánjo waitogh árfefaf, yémon ewinjoini kémghan, yongnai ghérghérsisamén.

⁴⁶ Yesum emotai fá, “Némamén fém kémégh ekém? Kanongi a Ngánjánafé norayati ménát fém yau so ufogham tawutfongé.”

Yesu yerayénd

⁴⁷ Njamandio Yesu mé sian témorwén, ár mérén enmormén a ár yétkwén Judas efe témorwén 12 waitogh ármén, yémon tanlimndau fá. Yémon yánetai Yesu a yésnetai.

⁴⁸ Wénde Yesum yémotayéng fá, “Judas, fémon sénot yafngo Ároene Ambum ménaye séneghé?”

⁴⁹ Njam Yesuene waitogh árém yinjoyénd némé ufroghéto témorwén, fá norayayénd, “Yuré, wét yéndfem so enfetam téfenjo naifaye?”

⁵⁰ A ámb árom yanfai limánégh ghéngén wároggh ároene faiofnar ásáfogh ároene tambén téngan.

⁵¹ Wénde Yesu norayai, “Yéné yau yafrotati!” A Yesum yéné ároene téngan yayanjai a mer yiyátoi fá.

⁵² Féyo Yesu norayai limánégh ghéngén wároggh árfefaf, wáwefnogh méngo wanjengégh ár a sénko ár, efe té enmormén yáyot, “Némé yénd áyárgghofnar árfene sénko ár wém? Árkémamén fém taném naifayafé a timayafé?”

⁵³ Méinyotio efghon yénd fémafé ténmorwén wáwefnogh méngon, fémfem yénd yau kwéfandawét nékwafé. Wénde sénonjo féfene efogh té nawer, njamandio kwéfkwéfoene wafté féfefaf yém.”

Fitam yékenayéng Yesu

⁵⁴ Yémofem yerayénd Yesu, yéngémnjoyénd kétán limánégh ghéngén wároggh ároene méngot. Fitam tangwaitotau nayu kéréye.

⁵⁵ A njam yémofem fés yuwaroyénd mogh sifayé néndkéfan a fá námnyoyénd mérne, Fité wéi námnoi yéfefaf.

⁵⁶ Ásáfogh mérsom yinjoini fá fés kwayaghayan témorangéwén. Mérsom yáyamngoi fá a yémndai, “Yéné ár ámb fiyéng Yesue waitogh ár.”

⁵⁷ Wénde yémon yanyotayéng a yémndai, “Mérés, yénd mafina wém fá.”

⁵⁸ Tekofnaye ámb árom wéi yinjoini fáyo a yémndai, “Fém ámb yéné fékéném.”

Yémon yawangoi, “Ár, yénd yau!”

⁵⁹ Ámbiro efoghféneféne soramé ámb árom ménjtaye korayawét ndené, “Fá fété yém Yesue kaka ár, efe yém Galili yumén.”

⁶⁰ Fitam yawangoi, “Ár, yénd mafina wém fém némamén noraye!” Njamandio korayau, ghakér kowi táf nutnayéng.

⁶¹ Yuré nawengoi téfandangé Fité. Fité nawafarotayéng Yurane si ndernáye yénémndai fá, “Fémon so kwékenang yénd nambinotmé soramé ghakér kowi so kutnangé sénonjo.”

⁶² A fá nétoryéng sáfét ndimbal ye nendam.

Wanjengégh árem si tawafrotawét Yesue

⁶³ Árem emofem Yesu tanjetawét si tawafrotawét a ngi yafngoyénd.

⁶⁴ Yémofem ghékéf yawamoyénd a témndetawét, “Koraya! Emon nésém fém?”

⁶⁵ A yémofem korayawét tárfár yaufi si yáfaf.

Yesu yém Failtene a Erodene sáfrére

⁶⁶ Fauréghan árfene sénko ár náumendayénd limánégh ghéngén wároggh ár a nákwatamegh ár a yéne sáfrére Yesu yéngémnyoyénd.

⁶⁷ Fá norayayénd, “Fém njam Keriso ném, téfe ténmaufro.”

Yesum ewawangoi, “Yéndon njam tawaufron féfe, fémofem yau so yénd efalo kwiyátongi,

⁶⁸ a yéndon njam fém tamotangén, fémofem yau so ta kwawangongi.

⁶⁹ Wénde sénonjo yérandmé Ároene Ambum so kámnjongé Minde waftafé Ngánjánene tambén téndon.”

⁷⁰ Fá méinyotio namotayénd, “Fém fété ném Ngánjánene ambum?”

Yémon ewawangoi, “Fém sian mbarkánd em fété yénd wém.”

⁷¹ Féyo yémofem norayayénd, “Yéndfem némé si so yéronjam ndenayu? Yéndfem téfendio té náyarangém yá tambén.”

23

Yesu yakai Failtene sáfrére

¹ Méinyotio árem Yesu yénémnyoyénd Failtefáf.

² Yémofem Yesu usérmbogh yafngoyénd yéné sie, “Yéné árom ewarsote téfene ár

yéné sie, 'Yau ekmetati mani Kaisarefáf, Rom tuk warsagh ároefaf a yéné yétkwénan nawarse nde yénd wém Keriso, warsagh ár.'"

³ Féyo Failtém yémotayéng Yesu, “Fém fété ném Ju árfene warsagh ár?”

Yesum yawangoi, “A, fém némé noraye.”

⁴ Failtém marataye korayau limánégh ghéngén wároggh árfefaf a ár mérénafefaf, “Yéndon némé mámáfi yau yinjon yéné ároefaf.”

⁵ Wénde fá ménjtaye korayawét, “Yémon kértat taméinde ár méinyotio Judiamén yáne watameghe, kétándmé Galili yu a yénanotio Jerusalem!”

⁶ Njam Failtém náyárai yénémamén, fá namotai, “Yéné ár Galili yumén yém?”

⁷ Njam fá mat náyátoi nde Yesu témorwén Erodene limánégh mbanmbanan, Failtém yáfáretam Erodefaf, efe témorwén Jerusalemén yéné efghon.

⁸ Njam Erodém Yesu yinjoyéng, fá ndimbal áuwégh káuwetau ménamén fá teke kawanjetau Yesue winjoghét. Kétándmé Erodém némé té káyáretau yánemén, fá ménde témorwén ámb sélngwélafé yam fandaghét.

⁹ Erodém tárfár ámoggh si tarametau, wénde Yesum yau yawangoi.

¹⁰ Limánégh ghéngén wároggh ár a nákwatamegh ár tawakayongérwén kété, nékwafé témndetawét.

¹¹ Féyo Erod a yánjo fiyaré si tawafrotawét a tasalitawét fá. Fá yamanetaménd Yesu warsagh árfene sáláme, yémofem táf kor yéngwangoyénd Failtefáf.

¹² Yéné efghon Erod a Failt fá fútar namndeyayénd, fronde kété fá tanérwén mék téfnár.

¹³ Failtém eumendai limánégh ghéngén wároggh ár, limánégh ár a ámb ár,

¹⁴ a norayai yéfefaf, “Fémofem ténémnjati Yesu tafaf efe témorwén kérté wafroggh ár. Wénde yéndon yéta témotan fá féfene sáfrére a ámb yaufi yau yinjon yáfaf árkémamén fém korayati yémo té tafrote.

¹⁵ Erodém yau yaufi yawinjoí féyo yénmangoi téfefaf, 'Yéné ár yau so tékém krot.'

16-17 Yénémaménnde yéndon so yéfmotan soramé téngéfrangon.”

18 Wénde ámbiro mwithayan fá nutnayénd, “Tésmetangi, Barabas ténmutorngi téfeyot!”

19 Barabas yélawayénd kétán kwéfkwéf sífayat ménamén fá stémorwén ámb ár mérén limánégh ár Jerusalemén yéné efe kásmetawét Rom gafamanafé a ár ngimén.

20 Faillet ménde témorwén Yesue utorghét, féyo fá kor norayai ár mérnafefaf.

21 Wénde fá ménj tarnyangérwén keyan, “Téngwamend, Téngwamend!”

22 Nambinotmé wéikor fá norayai, “Némamén? Némé yaufi yémon yafrotam? Yéndon ámb yau yáne fífi yinjon yáfaf krot. Féyo yéndon so yéfmotan soramé téngéfrangon fá.”

23 Wénde fá minde kutnawét ménjtaye, “Téngwamend!” a yéfene minde ke efalo namndai Yesue waméghét.

24 Féyo Failletém yéfene ménde efalo yiyátóyéng.

25 Yémon yéngéumyoi Barabas efe yélawayénd kwéfkwéf sífayan gafamanafé ásméghmén a ár ngimén, Yesu yéngéumyoi yéfene méndefaf.

Yesu wafatarégh wénan yénamndaménd

26 Njam fiyaram yéngémnyoyénd Yesu, kété ár yétkwén Saimon témorwén Sairene méngotumén, efe ténmorwén álighan ámb tesenot, a Yesuene wafatarégh wén yéfayoyénd yáne faderan térsawéng Yesue sémta.

27 Tárfár árem Yesu táitotawét, amaf tangwafnyangérwén efe ye kéngéndawét yánemén.

28 Yesu néngawengoi a emndai fá, “Jerusalemén amaf, fém yau ye nendati tanemén. Fém ye nendati féfenjomén a féfenjo ambumtértérafenemén.

29 Efogh yéna yéném njam fémfem so korayangi, 'Frengégh yém ambumofnar amafafet, árké káfkalam ambum yau yéráftam a ndenýameyo nono yau tafamndawét!’

30 Fá so norayat mband tunakéfafefaf, 'Kénuyangi téfefaf!' a némbne mband tunakéfafefaf, 'Ténmafarnji yénd!’

31 Ménamén njam árem yéné rokar ewafrotat njam wén ghérsé yém, némé so nufrote táf sértan?”

32 Ámb sómbio ár, tárwén oro téfnár, ndenáyo tangémnjowét Yesufé naméghét kérotio.

33 Njam fá nufaryénd yu yétkwén Golgota, “Yáne fífi Sénko sot sífayé,” kété yémofem enamndaménd Yesuf yémafé sómbio oro téfnarafé ámb yáne tambénta, ámb yáne fatrata.

34 Yesu norayai, “Afé, tawawalinda yéfene yaufi, fá mafina em némé yémofem yafrotat.” A yémofem Yesuene sáláme kawaftawét ménaye dais kembneye.

35 Ár tárfár tawakayongérwén téfandawét yam ufroghan, limánégh árem sénkér tawafrotawét Yesue. Yémofem korayawét, “Yémon tawanjane ámb ár. Fáyo kawanjarngé, njam fá yém Ngánjánene Keriso, yáne waferghkaf ambum.”

36 Fiyaré enmormén si tawafrotawét. Yémofem yénmarsaménd njérmat wéri nu yáyot,

37 a norayayénd, “Fém njam ném Ju árfene warsagh ár, fémyo kawanjar!”

38 Kété témorwén farogh férén yá tukén, árké yémndetat, “Yéné fiyém Ju árfene warsagh ár.”

39 Ámb oro téfnár tamangérwén yá téndon, yémo yémndayéng Yesu, “Fém fété ném Keriso? Kawanjar fémyo a yénd ténmanjare!”

40 Wénde ámb oro téfnáram yarnaméng fá a yémndai, “Fefaf Ngánján férfér té yém? Fém ndenýameyo féu ném.

41 Yénd ámb rérero tékrátan yéném mérne, ménamén téfenjo yaufimén yéndfem tékrát yérsuwam. Wénde yéné árom yaufi yau yafrotam.”

42 Féyo yémon yémndai, “Yesu, yénd táf wafarota fém njam néngém fenjo Ngánjánene limánghét.”

43 Yesum yawangoi yá, “Yéndon némndetan fém efalo, sénonjo yénd fémafé so yénre áuwégh méngotuan.”

Yesuene Kérmén

44 Efogh méf témorwén, a kwéfkwéfam yu yafaryéng kétánotio séite karéf efogh náyátoi,

⁴⁵ ménamén efogh nékmboi atremngogh. Wáwefnogh méngon sénjté sáláme tamangérwén nénatiraryéng tukta nde yuwot sómbio karéf.

⁴⁶ Yesu minde nutnayéng, “Afé, fene ngángat tane mbérbér yérametan.” Njam yémon yéné si norayai, fá kér tát yémormén.

⁴⁷ Rom fiyaré sénko árom yinjoi némé kufrotau, Ngánján tuwetau a norayai, “Efalo yiyátoi yéné ár témorwén mbarkánd.”

⁴⁸ Njam méinyotio ár efe káumendawét téfandawét néméyam kufrotau, ghérghérsisamén wéfan káutánawét a néngwanoyénd.

⁴⁹ Wénde méinyotio fá efe mat tamorwén yánemén a amaf tawafnyangérwén efe kuwaitotau yáfaf kétándmé Galili yu, nayu nénokayoyénd yam téfandawét ufroghan.

Yesuene mband raméghmén

⁵⁰ Kété témorwén ár yétkwén Josef, Ju sénko árfene áumengégh utmanégh ár, mer a mbarkánd ár,

⁵¹ emon yau yéfene mwighe wafroghyam efalo yiyátoi. Fá kétándmé yénmormén Judia árfene tesen Aramatiat a fá kawanjetau Ngánjánene limánégh ufarghét.

⁵² Fá yéngmormén Failetéfaf ámoghét Yesuene fifimén.

⁵³ Féyo yémon yeworyéng yuwot, sáláme fiyarghét ménát mbéwé méngon kémghét kété ámb ár ánde yau yélawayénd

⁵⁴ Yéné ásáfogh tafrotau wékeye Fraide séiten ménamén Safat rényégh kaka témorwén.

⁵⁵ Yéné amaf efe Yesufé enmormén kétándmé Galili yuta yéngwaitoyénd Josef mbéwé fandaghét a ndernáye yékmayénd yáne fifi.

⁵⁶ Fá néngangoyénd méngot mer wimafé wékwér frengéghét. Wénde fá kenawét Safatan ndené fété Mosesene nák.

24

Anogh

¹ Sande tándái akwan, amafam tangérsawét mer wimafé wékwér

árkéméné yénfrendaménd a néngwanoyénd mbéwafaf.

² Yémofem yinjoyénd wím feghkaf mbéwata,

³ wénde fá njam nélawayénd, yémofem yau yinjoyénd Yuré Yesuene fifi.

⁴ Njamandio fá mwigheyan kéwérsotawét Yesuene fifi árkamé yémorwén, tekofnaye sómbio ár nufaryayénd ghékéf waufaroghe kwayaghé sálameyafé yéfene téndota nokayeyayénd.

⁵ Yéné férféran amaf ninyayénd mbandot, wénde yéné árem emndayénd fá, “Fémofem némamén yéronjati kér árfene sifayan efe yém ghérsé?”

⁶ Fá siyém yéna yau yém! Fá té néngano! Mé kawafarotangi fém ndernáye tamndetau, tát fémafé njam mé témorwén Galili yuwon,

⁷ 'Ároene Ambum so téramangi yaufi árfene ngángat, wafatarégh wénan so yénamndat a nambio efghon so kanongé wéikor.”

⁸ Tát nawafarotayénd yáne si.

⁹ Njam fá néngangoyénd kétándmé mbéwata, yémofem ewaufroyénd méinyotio némé téfandawét 11 waitogh árét a méinyotio ámb árfet.

¹⁰ Meri Makdalin, Joana, Meri Jemse yátmé, ámb amaf efe tamorwén yémafé ewaufroyénd Yesuene muyafé árét.

¹¹ Wénde yémofem efalo yau eyátoyénd yéfene si, ménamén yéfene si afrogh témorwén yéfeyot ndenanit onon ár kar korayawét.

¹² Wénde Fité tát fété nurtotam a nétonam mbéwé yafoghét. Fité néngáwefnoi, engwinjoi sálámero tákmangérwén kénaghkaf, a fá néngwanoi uwérsoghan témorwén némé té nufrotam.

Endmé áligh Emausét

¹³ Yéné efghonyo sómbio ár tangérwén Jerusalemta kétán Emausét 11 kilomité

¹⁴ Yémofem téngwarunwét endmé yéfe kénjúnro némé yam kufrotau.

¹⁵ Njamandio fá ngoraiwét a téngwarunwét mérne, Yesu fáyo yénmormén a tayotau yémafé.

16 Wénde yémofem yau yayamngeyayénd Yesu.

17 Yémon emotangeyai fá, “Némamén fémofem yarunyét táf fém seyowé?”

Fá áligh nékmbeyayénd, ghérghérsisé sáfafé.

18 Ámb témorwén yétkwén Klofas, yémotai fá, “Fém némé wan téfnár ném Jerusalemén a mafina ném némé yam nufrotat yéné efghon?”

19 Yesum emotangeyai, “Némé yam nufrotat?” Yémofem yawangeyayénd, “Yesu Najaretmén. Fá témorwén Ngánjánene mat yátogh ár wafté kér ro sian a sélngwélafé yam wafroghan Ngánján sáfrére a méinyotio ár.

20 Limánégh ghéngén wároggh ár a téfene limánégh árem yémnyoyénd a yéramayénd krot, a yénamndaménd wafatarégh wénan.

21 Wénde téfene méghmégh nafayoi nde fá so témorwén emo so tanjarngai Ísrail. Nambio efogh sénonjo yém yéné yam té kufrotat.

22 Féyo ámb amaf téfene mérénmén sélngwél yéramayénd. Fá tangém mbéwafaf sénonjo tándái akwan

23 wénde yau yinjoyénd Yesuene fifi. Fá nénangoyénd téfefaf yénmaufroyénd téfe ndené fá yinjongi njafar si résagh ár, efe noraya ndené fá siyém ghérsé yém.

24 Féyo ámb téfene mérénmén ár néngwanoyénd mbéwafaf a yinjoyénd ndené fété amaf némé kafrotawét, wénde Yesu yéné amafam yau yinjoyénd.”

25 Fá norayai yéfefaf, “Nderé mwigghafnar fém em, a nderé táikér yéfandati efalo yátoghét tikfan méinyotio Ngánjánene mat yátogh árem némé korayawét!

26 Kerisoe áfrat témorwén tékratot soramé fá nélawai yánjo ndimbal kwayaghat?”

27 Yémon sie yérnyai Moseseta a méinyotio ámb Ngánjánene mat yátogh ár, yémon tawawafenau yéfeyot némé té korayau méinyotio Ngánjánene sian yánjomén.

28 Yémofem kaka méngotu yéngiyáttoyénd ándan fá tangmorwén, Yesu awaingétro téngmorwén.

29 Wénde yémofem yamnendayénd Yesu ménjtaye, “Yéndfé kámnjongém ménamén yéféte.” Féyo fá néngwanoi yéfefaf ámnjoghét.

30 Fá njam námnpjoi njamke sifayan yémafé, yémon fésfaf flawé yékafai, kánjo yéramai a yétfoi ewarametam yéfeyot.

31 Féyo táf yéfene ghékéf nasawéryénd a yáyamngoyénd efe Yesu témorwén, a fá néngolindai kétándmé yéfene ghékéfta.

32 Fá korayawét yéfenjo kénjúnro, “Téfene tikéf nakérnat téfene kénjún njamandio fá korayau téfefaf endén a si yénmasawéryéng téfeyot?”

33 Fá wékeye nuwanoyénd a kangotawét Jerusalemét. Kété fá ewinjoyénd 11 waitogh ár a ámb ár emafé káumendawét

34 a korayawét, “Efalo yém! Yuré té nénano a nufar Saimonefaf.”

35 Féyo sómbioyam ewaufreyayénd némé kufrotau yéfefaf endén, a ndernáye yémofem Yesu yayamngeyayénd Yesum njam fésfaf flawé ewatfeyai.

Yesu nufaryéng yánjo waitogh árfefaf

36 Njamandio fá mé korayawét yénémamén, Yesu fáyo nénokayoi yéfene kénjún a norayayéng yéfefaf, “Krufrat féfefaf so yém!”

37 Yéné mérén férféram ewifoi ndené kemnawét nde yémofem kar yinjoyénd bérsebése.

38 Fá norayai yéfefaf, “Némamén fém néworsotati, némamén féfene mwigghé déudéu nanote?”

39 Tafandangi tane sómbio ngángé a sómbio kafkaf. Yénd yéndio efalo fété wém! Kwiyánja yénd a kwéfandangi. Bérsebése yau yém fifiyafé a sotafé, fémofem kés wéfandati yénd fété wém.”

40 Njam fá korayau yénémamén, yémon tawauyafotau yáne ngángé kabu a kafkaf.

41 Yémofem mé tétambnawét efalo yau tiyátotawét ménamén áuwégh a sélngwélafé yammén, yémon emotayéng fá, “Féfene ámb némndafi té ewam yéna néné?”

42 Yémofem yaramayénd Yesue bélamén wagif mbarmbar,

43 a yémon yékafai a yerai ténetau yéfene ghékfan.

⁴⁴ Fá norayai yéfefaf, “Yéné fiyém némé yénd korayawén táf yénd njam mé ténmorwén fémafé. Méinyotio si efalo so náyátote némé yéfarotaménd tanemén Mosesene nák kénjún, Ngánjánene mat yátogh árfene Buk a Sams.”

⁴⁵ Féyo yémon ewasawéryéng yéfene mwithé mat áyátoghét Buk si némé yéfarotaménd.

⁴⁶ Yémon ewaufroi yéfeyot, “Yéné fiyém némé yéfarotaménd tanemén. Keriso so tékrátan yém a kénanongé kétándmé kërta nambiomén efghon,

⁴⁷ a yaufi awengoghmén a wányányéghmén so yaitotat yáne yétkwénan méinyotio yuwomé so téryangi kétándmé Jerusalemta.

⁴⁸ Fém em fandagh ár yéné yammén.

⁴⁹ Yéndon ewáfáretan fém némat tane Afam unyéghofnar si norayai. Wénde tesenan so nawanjetati kétánotio njafar tukta waftaye kéneworngé féfefaf.”

Yesuene uyoghmén

⁵⁰ Yémon njam elimai Betani tesenta, Yesum ngángé euyoi a efrendai fá.

⁵¹ Njamandio fá táfrendawéng, yémon engfrangoi fá táf nénguyoi njafarot.

⁵² Féyo yémofem yáwefnoyénd Yesue a kangotawét Jerusalemét ndimbal áuwéghafé.

⁵³ A fá túmén kawanjetawét wáwefnogh méngon méinyotio efghon, Ngánján tuwétawét.

Yesuene waitogh árfene wafroghyam

Yesu yéngwanayéng njafar tukét

¹ Tane fronde bukan, Tiafilus, yéndo yéfarotamén ménamén méinyotio Yesum némé wafrogh ewafngoi a watamegh

² a tawarametau yánjo muyafé árét efe yémo té ewaferyéng watamegh yam Ngánján Mbérbér kénjúmé, a féyo efogh nawerai fá njam yéngwanayéng njafar tukét.

³ Yáne tékrát soramé, fá auyafogh nufngoi fáyo yéné árfefaf a efalo si waufrogh ewafngoi ndené yénd ghérsé wém. Fá njam nufaryéng yéfefaf safét 40 efogh soramé a korayau Ngánjánene limánéghmén.

⁴ Ámb efghon, yémofem njam njamke tánétawét yémafé, yémo emndai, “Yau téfrangongi Jerusalem, wénde nawanjetati yéné merot tane Afam némé unyéghofnar si té emndai, fémfem té káyáretawét némamén yénd korayawén.

⁵ Joném nuwan tawalitotau, wénde nambio efogh soramé fém so Ngánján Mbérbéere ewalitote.”

⁶ Féyo njam fá nafángoyénd Yesufé, yémofem yémotayénd fá, “Yuré, fém féyotaro ném yéné efghon Israil yu sái yérameta wéikor?”

⁷ Yémo emndai fá, “Yéné féfeyot yau mat efogh o efoghfénefene em, wénde Ngánjánro mat yém.

⁸ Wénde fémfem so tawinjongi wafté tát Ngánján Mbérbér njam yéném féfefaf, a fém so em tane si ghékéf fandagh ár Jerusalem kénjún, méinyotio Judian a Samarian a kétánotio mband marat árkamé yiyato.”

⁹ Yéné soramé fá njam yéné si norayai, fá tát nuwanoi yéfene méinyotio ghékfanro, njafar kwamkwamam yéngwamoi yéfene ghékéfta.

¹⁰ Fá mé tawewotawét njafarot fá njam téngmorwén, sélngwéle sómbio ár

kwayaghé sálámefé nokayeyayénd yéfé téndota.

¹¹ Fá norayangeyayénd, “Ár Galili yumén, fém némamén yéna ewakai néwewetati njafarot? Yéné Yesuyo efe té yéngwanang féfé también njafarot, so nénangote yéné endmayo fémfem kés yéfandati néngwano njafarot.”

Yémofem yaferyénd Matias

¹² Féyo fá nénangoyénd Jerusalemét kétándmé mband tunakéf Olif también nayuofnar kétán Jerusalemét.

¹³ Fá njam nufaryénd, narmboyénd ámb saté méngo kénjút ánde fá tamorangérwén. Fá kété tamorwén Fité, Jon, Jems a Endru, Filif a Tomas, Batolome a Metyu, Jems Alfasene ambum a Saimon efe ménde témorwén ndené Ju ár so kawanjetawét fáyo yau Rom waftayan, a Judas Jemsene ambum.

¹⁴ Fá méinyotio túmén káumendawét Ngánjánafé orayéghét méinyotio amaf a Yesuene amé Meri a Yesuene nénngnéf.

¹⁵ Yéné efghon Fité nokayoi 120 efalo yátogh ár mérén kénjún

¹⁶ a norayai, “Fútaréf, Buk si so nufrote árkéméné Ngánján Mbérbér korayau fronde Deifidene mbírbírta némé korayau Judasenemén, efe náyátoyéng wambégh ár yéfeyot emofem Yesu yerayénd,

¹⁷ Judas ámb tém téfene kénjún a si waitogh ár.”

¹⁸ Judasém mani ewanai yaufi ásáfoghmén, yémon yanayéng mband, kété numai yáne fifi néfnoi marataye a yáne ghérghér nétoryénd.

¹⁹ Méinyotio ár Jerusalemén náyarayénd yénémamén, féyo yémofem yéné sifayé témndetawét yéfenjo sie Akeldama, yáne fifi siyém “Férék sifayé.”

²⁰ Fité norayai, “Fété yékai Sams bukan, 'Yáne sifayé so yém fanfnero, efe yau so yémor yáne sifayan,'

a
'Ámb árom téngwanangé yáne limánégh sifayé.'

²¹ Yénémamén so fété tékafangém ámb ár efe yéndfé té téném méinyotio efghon njam Yuré Yesufé yénd tényotau,

²² kétamé yéné efghon Joném njam nue yálitotam Yesu kétánotio fá néngwanoi téfe tambén. Ámbiro so kénamndangé ghékéf fandagh ár yéndfé Yesuene anoghmén.”

²³ Féyo sómbio ár euyafeyayénd, Matias a Josef Barsabas efe témorwén yétkwén Jéstus.

²⁴ Féyo fá Ngánjánjafé koraiwét, “Yuré, fém mat ném méinyotio árfene tikéf. Ténmauyafo téfe yéné sómbiota fémo efe té yékaf

²⁵ ménát téngwanangé Yesuene muyafé ásáfogh, árkéméné Judasém yéfrango a yéngém kétán ánde kérté so tanangé.”

²⁶ Féyo yémofem wén kembne yérnyayénd ménát so tinjongayénd efe Ngánjánam yafer, a wén nuyáyéng Matiasefaf, féyo fá nafghayéng kétán ámb 11 Yesuene muyafé ár kés tamorwén.

2

Ngánján Mbérbér yénmormén Fentikost efghon

¹ Njam Fentikost efogh yénmormén, fá náumendaménd ámbiro sifayat.

² Sunsune ke yénmormén ndenanit ndimbal mbormbornit njafarta a yafoi méinyotio méngo ánde fá tamorangéwén.

³ Féyo yémofem yinjoyénd némé kéretau ndenanit fés kánkékánkénit árkéméné nófarnayénd a námnyoyénd ámbiroámbiro árfefaf kété.

⁴ Méinyotio ár tamorwén Ngánján Mbérbér wafoghkaf a Ngánján Mbérbéram eméindai nufngoyénd si fénatayero orayégh.

⁵ Kété tamorangéwén Jerusalemén Ngánján férférafé Ju ár fénaté ndimbal yumén mband maratan.

⁶ Yémofem njam yéné ke náyárayénd, ár mérén enmormén nafghayénd mwiché déudéuafé, ménamén ámbiroámbiro ár káyáretawét yéfenjo sie korayawét.

⁷ Minde sélngwélafé, fá korayangi, “Yéné ár efe norayat ndenanit Galili yumén ár em.

⁸ Ndernáye so náyáretam téfenjo si yéfe tambén?

⁹ Yénd yéné yéném Farsiamén, Medemén, Elammén, Mesofotamiyamén,

Judiamén, Kafadokiamén, Fontosmén, Esiamén,

¹⁰ Frigiamén, Famfiliamén, Ijifmén, Sailen kaka Libiamén, wan ár kétáandmé Rommén,

¹¹ Ju ár a fénaté yumén wáwefnogh ár, Kéretamén a Arabmén, yéndfem eyáretam fá norayat téfenjo sie, yéné ndimbal yammén némé Ngánjánam tawafrotau!”

¹² Sélngwélafé a mwiché déudéuafé, fá namotayénd ámbiroámbiroe, “Némé fifi yém?”

¹³ Wénde ámb árem tawértawét a emndayénd, “Yémofem tánetat totér wéri nu.”

Fitam si táitotau ár mérvat

¹⁴ Féyo Fité nokayoi 11 waitogh árfé, yáne kém narmboi a si kafrotau ár mérvan, “Fém Judiamén ár a méinyotio efe emor Jerusalem kénjún, yéndon so ewawafenan yéné yam féfeyot, káyárange merkéraye yéndon némé norayan.

¹⁵ Yéné ár sem wéri yau em, ndené kés nemnati. Sénonjo siyém 9 aklokro akw!

¹⁶ Wéndende, némé té kufrote téfefaf yém Ngánjánene mat yátogh ár Joel némé korayau,

¹⁷ “Ngánján noraye, 'Sénonjo kerker efghon, yéndo so téngwasurén tane Mbérbér méinyotio árfefaf, a féfene ambum a mérésmérés so nafrotat Ngánjánene si, a féfene totér árem ghékéf waingégh yam so efandat, a féfene ákif onjo so ekém.

¹⁸ Wénde tane faiofnar ásáfogh árfet, ár a amaf, yéndon so téngwasurén tane Mbérbér yéné efghon, fá so nafrotat Ngánjánene si.

¹⁹ Yéndon so sélngwélafé yam ewauyafotan njafaran a ufarogh yam mband mbanmbanan, férék, fés a sénjté kwam.

²⁰ Efogh so kawengongé kwéfitat a ghérare so kawengongé férkot yéné soramé Yurane efogh yéném ndimbal a ndimbal kwayaghafé.

²¹ A méinyotio ár efe kómndangi Yurane yétkwénan, fá so kawanjarngi.’

22 “Israilmén ár, káyárangí yénémamén, Yesu Najaretmén ár témorwén Ngánjánam efe yuyafoi féfeyot fénataye wafroghyamafé, sélngwélafe yam a ufarogh yamafé, árkéméné Ngánjánam tawafrotau féfefaf yáne kénjúmé ndené fété fém mat em féfenjomén.

23 Ngánján fá mat témorwén némé kufrotau, a yáne fronde mwithé yanayénd njam Yesu ngi yafngoyénd, a fémo fem yékmayénd krot yénamndaménd wafatarégh wénan Téndó árem.

24 Wéndé Ngánjánam yanoi kértá, yaloi kér tékrát tambén, ménámén kéram yau so terangé.

25 Deifid norayai yánemén, “Yéndo yéfandan Yuré túmén ta frondeta.

Ménámén fá tane kaka yém,
yénd yau so nasambnetan.

26 Féyo tane tikéf siyém nasnete a tane kánké náuwete,
tane fifi so ndeneyameyo nene kamnangan,

27 ménámén fémo yau so kwéfrango kér árfé,
o tumyo fene njúnnjúnofnar ár sái nornda mbéwé méngon.

28 Fém mat té náyátoi tafaf ghérsé endmén,
fémo yénd so kwafo ménaye áuwéghe fene sáfrére.’

29 “Fútaréf, yéndon so ewaufrotan efaloe ndené áki Deifid kér yémormén a yiyatotaménd a yáne mbéwé méngo yéna yém yéné efghon.

30 Wéndé fá témorwén Ngánjánene mat yátogh ár a mat namndai ndené Ngánjánam némé yémndetam ndené yáne áki so kámnjongé yáne limánégh ámnjogh sifayan.

31 Deifidém téfandau soramé yu a korayau Kerisoene anoghmén, fá ndené korayau Ngánjánam yau so téfrangongé kér kénjúm o yau so tumyongé yáne fifi kerkfot mbéwé méngon.

32 Ngánjánam té yanoyéng Yesu ghérsat, a yénd yéné yéném fandagh ár efaloe.

33 Fá té yuyoi Ngánjánene tambén ngángat, ndené fété Ngánjánam némé té norayai, yémon té yumyoi Afé tambén Ngánján Mbérbmber a té yénmasuryéng

némé fémo fem sénonjo yéfandati a náyáretati.

34 Ménámén Deifid yau yáfáretam njafarot, wénde fáyo norayai,
‘Yuré norayai tane Yurafaf,

“Kámnjo tane tambén ngángata

35 kétánotio yéndo so tákman fene mék téfnár fene káfak mbanmbanan.”

36 “Féyo méinyotio Israil ár mat kamndangi ndené fémo fem yéné Yesu té ténamndati wafatarégh wénan, wénde Ngánjánam té yiyátoi Yuré a Keriso.”

37 Njam árem Fité yiyárayénd yéné si snorayai, fá taf nuyáyénd tikfan a norayayénd Fitafaf a ámb Yesuene muyafé árfefaf, “Fútaréf, némé yéndfem so ewafrotam?”

38 Fitam ewawangoi, “Kawengongi walitoghét, fém méinyotio, Yesu Kerisoene yétkwénan ménát féfene yaufiyam so mwithafnar tawayangé. A Ngánjánam so tawaramangé Ngánján Mbérbmber.

39 Yéné unyéghofnar si sem féfeyot a féfene a mbumafet a méinyotio efe nayu em, ndenáyo méinyotio efe Yuram téfene Ngánjánam so tamotangé yandio.”

40 Fitam tárfár sie tawawéngsotau fá, a yémon tamndetau, “Fém kawanjarngi yéné yaufi saté ártá.”

41 Fá emofem yáne si waitogh yumyoyénd walitogh ewafngoi, a taf 3,000 ár farun nafayoyénd yéné efghon.

Efalo yátogh árfene áumengégh

42 Fá naramayénd ámb efogh Yesuene muyafé árfefaf watameghét a áumengéghét, féskaf flawé faloghét a Ngánjánafé orayéghét.

43 Méinyotio ár férféram ewifoi a tárfár sélngwélafe yam a ufarogh yam téfandawét Yesuene muyafé árfefaf.

44 Méinyotio efalo yátogh ár náumendayénd a tafalotawét yéfenjo rokar.

45 Yémofem tawafnamotawét yéfenjo ásáfogh sifayé a méndefé rokar, yémofem tawarametawét yéfeyot efe káronjawét.

46 Méinyotio efghon fá túmén káumendawét wáwefnogh méngo sifayan. Yémofem tatfotawét féskaf flawé yéfenjo

méngo kénjún a mérne tánetawét áuwéghafé a mer tikfe,

⁴⁷ Ngánjáne wagh tawerémndawét a tayamnetawét mer méinyotio áré. A Yuram farun ámb ár efayoi méinyotio efghon fá efe ewanjaryéng.

3

Fitam mer yiyátoi aknyégh ómnengégh ár

¹ Ámb efghon Fité a Jon tayowéng wáwefnogh méngot Ngánjánafé orayéghét 3 aklok séite karfe.

² Ámb ár aknyégh áre témorwén kétamayo árafégh fá yénérsaménd kétán wáwefnogh méngo sésafnet yétkwén Merfifi, ánde fá tumnjongayénd túmén efghon ómnengét yéfefaf efe tangmorwén wáwefnogh méngot.

³ Yémo njam ewinjeyai Fité a Jon wáwefnogh méngo élaughétro tárwén, yémo emotangeyai ménát maniot.

⁴ Fitam yéfandayéng mbarkánde fá, ndenéyameyo Joném. Féyo Fitam yémndai, “Yénd téfandange!”

⁵ Féyo yéné árom ewarameyai utmanégh, ndené kemnau némndafi kar so tarameyayénd.

⁶ Féyo Fitam yémndai, “Tane ámb yau yém manikéf o gol, wénde némé tane yém, yéndo so kémaraman fe. Yesu Keriso Najaretmén yáne yétkwénan, kokai áligh kufngo!”

⁷ Fitam yerai tambén ngángata, yémo yáutánam okayoghét, táfandio ároene kafe a kagh muyafé namndeyayénd.

⁸ Fá natnaméng yánjo kafe a áligh nufngoi. Féyo fá nuwanoyénd yémafé wáwefnogh méngot, tiyotawéng a kátnawéng tuwetau Ngánján.

⁹ Njam méinyotio áré yinjoyénd fá álighan a Ngánjánene waghan,

¹⁰ yémofem yáyámngoyénd fá yéné ár efe túmén témorangérwén ómnengéghan wáwefnogh méngo sésafne yétkwén Merfifi, a fá sunsun emormén a sélngwélafé yammén némé kufrotau yáfaf.

Fité korayau wáwefnogh méngo sifayan

¹¹ Njamandio ómnengégh ár kaweretau Fité a Jonefap, méinyotio ár sélngwél

emormén kénérsawét yéfefaf yéné sifayat yétkwén Solomonene méngo sifayat.

¹² Njam Fitam yéné yinjoi, fá norayai yéfefaf, “Israilmén ár, némamén yéné yammén fém sélngwél em? Némamén fémofem ghékfe yénmámnjotati yénd ndenanit téfenjo wafté a Ngánján wáwefnogh yame yéndfem kar yéné ár yéméindangem álighét?”

¹³ Ebraamene Ngánján, Aisekene Ngánján, Jeikofene Ngánján, téfene ákifene Ngánján, tuwetawét yáne faiofnar ásáfogh ár Yesu. Fémofem yéramayénd fá kétán ngiot a fémofem yékenayénd Failtene sáfrére, soramé yémon mwithé yáitoyáyot umyoghét.

¹⁴ Fémofem yékenayénd Njúnjúnofnar a Mbarkánd Ár a namotayénd ndené ngi téfnar tumyongi féfefaf.

¹⁵ Fémofem yésmetaménd ghérsé téfen ár, wénde Ngánjánam yanoyéng kerta. Yénd yéné yéném fandagh ár yénémamén.

¹⁶ Ndimbal mwithaye Yesuene yétkwéne, yéné ár efe fémofem yéfandati a mat em, fá muyafé náyáto. Yéné siyém Yesuene yétkwéne a ndimbal mwithaye árké yéném yá kénjumé yéramayéng yéné mer yátoghét yáyot, árkéméné fémofem méinyotio yéfandati.

¹⁷ “Fútaréf, yénd mat wém ndené féfene wafroghyam siyém mwithé kwéfwéfwé em, ndenéyameyo féfene limánégh ár tamorwén.

¹⁸ Wénde yéné yém ndernáye Ngánjánam efalo yiyátote némé fá korayau méinyotio yánjo Ngánjánene mat yátogh ár kénjumé, korayawéng ndené yéné Kerisom tékrát so yéfande.

¹⁹ Kakenangi yaufita a kawengongi Ngánjánefaf, ménát féfene yaufi so tawawayangé, ménát Yurata frengégh so yéném,

²⁰ wamarogh efogh so kawerangé kétamé Yurata a Ngánjánam Yesu so ténmáfaretangé, efe yém Keriso efe té yuyafoi féfeyot.

²¹ Yesu nawanjete njafaran kétán yéné efogh kawerangé Ngánjáneyot ménát Ngánjánam so ewafarnje méinyotio rokar, némé unyéghofnar si norayayéng tándái

yánjo njúnnjúnofnar Ngánjánene mat yátogh ár kénjúmé.

²² Moses norayai, 'Yuré féfene Ngánjánam so tunjangé Ngánjánene mat yátogh ár ndené fété yénd swém féfenjo ár kénjún, fémfem táf yiyáretati némat fém njam emndeta.

²³ Efe yau náyáretat yéné Ngánjánene mat yátogh ároefaf Ngánjánam so titérbongé yéfenjo áta.'

²⁴ "Kétáandmé Samuel yénanotio sénonjo, méinyotio Ngánjánene mat yátogh ár kénorayawét némé ufroghan sénonjo em.

²⁵ A fém srem Ngánjánene mat yátogh árfene abum a fém ewafnyang Ngánjánéfaf némé mwiché yéréindam féfekifé. Yémon norayai Ebraamefaf, 'Fene áki abum kénjún méinyotio ár yéné mbandan frengéghan so em.'

²⁶ Njam Ngánjánam yuyoi yánjo faiofnar ásáfogh ár, yémo yénmáfáretam fá fronde féfefaf Ju árfefaf frengéghét ménát awengogh féfenjo yaufiga ámbiroámbiroe."

4

Fité a Jon Ju sénko árfene áumengégh sáfrére tawakayarwén

¹ Ghéngén wároggh ár a wáwefnogh méngo wanjengégh sénko ár a Saduki ár enmormén Fité a Jonéfaf njamandio koraiwét árfefaf.

² Fá nékwan tamorwén ménamén Yesuene muyafé árem tawaufrowét áret Yesuene kénjún ndernáye kér ár so nanotat.

³ Yémofem ewereyayénd Fité a Jon. Fá kwéfkwéf méngon elaweyayénd. Fá so kawanjengwét kaitau, ménamén féregh témorwén

⁴ Wénde tárfár ár efe náyárayénd si efalo yiyátoyénd, a yéné efghon áyáregh ár náyátoyénd 5,000 ár.

⁵ Ámb efghon, limánégh ár, sénko ár a nák watamegh ár nafángoyénd Jerusalem kénjún.

⁶ Anas limánégh ghéngén wároggh ár kété témorwén, a Kayafas, Jon, Aleksendé a ámb efe limánégh ghéngén wároggh ár mérénmén tamorwén.

⁷ Yémofem enémnjéménd yéfene sáfrére Fité a Jon a mogh ewafngeyayénd fá,

"Némé waftaye o némé yétkwéne yéné ásáfogh ewafrot?"

⁸ Féyo Fité, Ngánján Mbérbérb wafoghkaf, norayai yéfefaf, "Limánégh ár a árfene sénko ár!

⁹ Njam té yénd yénmot mer ásáfoghmén aknyégh ároenemén efe mer namndai a ndernáye mer náyátoí,

¹⁰ fém fáí mat kamndangi, a méinyotio Israilmén ár. Yéné siyém Najaretmén Yesu Keriso yáne yétkwénan, efe fémfem yénamndaménd wénde efe Ngánjánam yanoyéng kerta, yéné ár yakai féfene sáfrére merro.

¹¹ Yesu siyém ndenanit wím, "wím fémfem méngo ramégh árem yékenayénd,

árké té namndé néndkéf sérasér.'

¹² Wanjarégh siyém endefaf yau so tinjongi, ménamén ámb yétkwén yau yém mband maratan yéramai áret árkéménaye yénd so ténmanjarngé."

¹³ Yémofem njam ewinjeyayénd Fité a Jon férférof nar koraiwét a mat náyátoyénd ndenénde fá tárwén skulofnar o ménd ár, fá sélngwél emormén a fá mat tamorwén ndenénde yéné ár Yesufé tamorwén.

¹⁴ Wénde ménamén yémofem yinjoyénd aknyégh ár efe mer namndai tawakayongérwén yémafé, féyo némé si yau norayayénd.

¹⁵ Féyo Ju sénko árem ewafáretangeyayénd téndot Ju sénko árfene áumengégha, mérne nafghayénd a si taruindawét.

¹⁶ Fá namotayénd, "Yéndfem némé yam so yafrotam yéné sómbio árfefaf? Méinyotio ár tamorangérwén Jerusalemén fá mat em nde némé yémofem sélngwélafé yam yafroménd árkéméné yéndfem yau so tékenangém.

¹⁷ Wénde yéné yam kémboghét marat mété káyátongé árfe kénjún, féyo yénémamén yéndfem mat yéné ár so táyátem yau so norayét yéné yétkwénan ámb árfefaf."

¹⁸ Féyo wéikor emotangeyayénd yéné sómbio ár a táikér si emndéménd fá yau so norayét o ewatamet Yesuene yétkwéne.

¹⁹ Wénde Fité a Jonfem ewawangeyayénd, "Fém kemnangi kor

ndené mbarkánde Ngánjánene ghékfan yém ár so tiyáre o Ngánján.

²⁰ Yénd yau so kékmbongém sian téfén yéndfem némé tafandam a káyáretam.”

²¹ Kémbogh si soramé, yémofem engéumieyayénd. Yémofem ámb yau end ewinjoyénd ndernáye so fá tékrátan takmeyayénd, ménamén méinyotio árem Ngánján tuwetawét ménamén némé nufrotam.

²² Yéné ár efe Ngánjánam mer yiyátoi 40 yunjéf té yáindai.

Efalo yátogh árfene Ngánjánafé orayégh

²³ Fá njam engéfrangeyayénd, Fité a Jon néngangeyayénd kétán yéfenjo árfefaf a tawaufrowét méinyotio limánéggh ghéngén wároggh ár a limángéggh árem némé korayawét yéfefaf.

²⁴ Fá njam káyáretawét yénemamén, féyo yémofem kém efghayénd mérne oraighan Ngánjánefaf, fá norayayénd, “Yurafene Yuré, fémo yafrotam njafar, mband a arakaf, a méinyotio rokar yéné kénjún.

²⁵ Fém korayau Ngánján Mbérbéere fenjo faiofnar ásáfogh ár, téfene afé Deifidefadmé,
“Némamén mband marat nékw em a némamén árem fifiofnar mwithghé nemnat?

²⁶ Mbandmén warsagh ár kafrendawét ngiot

a limángéggh ár náumendat mérne Yurafé ásméghét

a wéi yémafé Keriso.’

²⁷ Efalo yátogh ár mé Ngánjánjafé koraiwét, “Erod a Fontius Faillet kafángotawét mérne yémafé Téndó árfé a Israilmén árfé yéné ndimbal tesen kénjún ménát fene njúnnjúnofnar ásáfogh ár Yesue ngiot, efe fémon té yiyátoi Keriso.

²⁸ Yémofem méinyotio yam tawafrotawét, fém mat kénmorwén frondeyo fene waftaye a méndeyan soramé nufrotam.

²⁹ Yuré, kéreta yéfene nékw téfanda a fémon taméinda fenjo faiofnar ásáfogh ár fene siot so norayat férféofnar.

³⁰ Fenjo ngángé tásáfote ménát mer yátoghét a ufarogh yam a sélmgwélafé yam wafroghét, Yesuene yétkwén kénjúmé, fene njúnnjúnofnar faiofnar ásáfogh ár.”

³¹ Soramé fá Ngánjánjafé koraiwét, yéné sifayan ánde kafángotawét kété kásámbnetau. Féyo fá Ngánján Mbérbéeram ewafoi a Ngánjánene si táitotawét férféofnar.

Efalo yátogh árem tafalotawét yéfenjo rokar

³² Méinyotio efalo yátogh ár tamorwén ámbiro tikfan a mwithghayan. Efe ámb yau korayau ndené yéfene rokar yéfendro tamorwén, wénde yémofem tafalotawét yéfene némé tamorwén.

³³ Minde waftafé Yesuene muyafé ár ménjté tamorwén afroghan Yuré Yesuene kér anoghmén. Ngánjánene ngáram kafamndau méinyotio árfefaf.

³⁴ Kété ámb ár yau káronjau rokarot yéfene kénjún. Efe mband a méngo yuré tamorwén yémofem tatérnawét a térarégh mani tanérsawét

³⁵ a takmetawét Yesuene muyafé árfene karkafot, a tawarametawét yéféyot efe káronjawét maniot.

³⁶ Josef, Lefi mérénmén kétamamén Sáifres, efe Yesuene muyafé ár tanmotawét Banabas, yáne yétkwénone fifi siyém “Wawéngsogh ár ambum,”

³⁷ yéramai yánjo mband maniot a yékmai mani Yesuene muyafé árfene karkafot.

5

Ananias a Safaira

¹ Ámb ár yétkwén Ananias, yátnofé tárwén Safairafé, yémofem mband yérameyayénd maniot.

² Yémon ámb mani ewerai yandio, a yatén mat témorwén méinyotio yénemamén, a wénde enwanai ámbro a ekmai Yesuene muyafé árfene karkafot.

³ Féyo Fité norayai, “Ananias, ndernayan Sáifram fene tikéf yafói ménát fémon tawinde Ngánján Mbérbéroe a fémon ewer fendio ámb mani fémon árké ewan mbandmén?

⁴ Fronde fene mband témorwén, soramé fémon yéternai maniot. Mband résagh soramé, yéné mani náyátoi fene. Némayam fém néméindam yéné yamot? Fém yau kuinde árfefaf wénde Ngánjánefaf.”

⁵ Njam Ananias náyarai yéné si, fá táf fété nuyai krotio. A ndimbal féféram ewanai méinyotio efe náyarayénd némé yam nufrotam.

⁶ Féyo totér ár nénuwanoyénd yáne fifi yéfinaménd, a yéngwanayénd a mband yaramayénd.

⁷ Nambio efoghféneféne soramé yáne amaf yénmormén, yau mat náyatoi némé nufrotam.

⁸ Fitam amaf yémotai, “Ta kwaufro, yéné fai fiyém fém a Ananias yéné mbandmén sewaneyayénd?”

Amafom yawangoi, “A, yéné fai fété yém.”

⁹ Fité norayai amafoefaf, “Némamén fémfem yéné mwiché kemarét Yurane Mbérbér ufoghét? Kéreta! Yéné totér ár emofem fene ár tiyatotat kété ewakai méngo sésafneyan, a fém yémofem ndeneyameyo so nérsat.”

¹⁰ Táf fété amaf nuyai yáne kfkafot krotio. Féyo yéné totér ár nélawayénd a amaf yinjoyénd kérwén, yéngwanayénd yiyatotaménd a yánjafé esareyayénd.

¹¹ Ndimbal féféram ewanai méinyotio Yesuene mérén a méinyotio ár efe náyarayénd yénémamén némé nufrotam.

Yesuene muyafé áré m tárfár ár mer táyátotawét

¹² Yesuene muyafé áré m tawafrotawét tárfár ufarogh yam a séngwélafe yam árfene sáfan. A méinyotio Yesuene efalo yátogh ár túmén kafángotawét Solomonene méngo sifayan.

¹³ Fá féfé tamorwén ufényéghét yéfefaf, wéndende áré m mer si korayawét yéfenemén

¹⁴ Tárfár áré m a amafam efalo tiyátotawét Yuré a yéné téfnan ndimbal mérén kénáyátotau.

¹⁵ Yéné téfnan, áré m tanérsawét enjne téfnár endét a takmetawét tatayafé a yameyafé ménát Fitane mbanmban so kuitau yéné árfefaf táf Fité njam kawaindau endmé.

¹⁶ Ndenayo ár mérén náumendaménd Jerusalem tesenmén, tanérsawét yéfenjo enjne téfnár a efe yaufi mbérbéram

tawasérmbotau a méinyotio mer káyátotawét.

Yesuene muyafé áré t tékrát tawarametawét

¹⁷ Féyo limánégh ghéngén wároggh ár a ámb yáne wáutáregh ár Saduki mérénmén waramnjagh ár náyátoyénd.

¹⁸ Yémofem Yesuene muyafé ár ewerayénd a elawayénd marataye kwéfkwéf méngon.

¹⁹ Wénde yéné sémbáran Yurane njafar si résagh árom kwéfkwéf méngo sésafne esawéryéng a enéutoryéng.

²⁰ Yémon emndai, “Nguwanongi, kokayongi wáwefnogh méngo sifayan, a áré t yéné tawaufrongi méinyotio totér ghérsamén si.”

²¹ Táf njam akw yéfawéryéng fá nélawayénd wáwefnogh méngo sifayat, ndernáye té njafar si résagh árom emndai, a ár watamegh ewafngoyénd.

Limánégh ghéngén wároggh ár a yáne mérén eumendayénd Sanedrin árké yém méinyotio Israilmén sénko árfene áumengégh, féyo ewáfáretaménd wanjengégh ár kwéfkwéf méngot Yesuene muyafé áré t wasrogghét yéfefaf.

²² Wénde njam nufaryénd kwéfkwéf méngofaf, yémofem yau ewinjoyénd. Féyo fá néngangoyénd a nafroyénd,

²³ “Yéndfem yinjongém kwéfkwéf méngo sésafne manéghkaf, kwéfkwéf méngo wanjengégh árfé tawakayongérwén sésafnefaf, wénde yéndfem njam esawérngém, efe yau ámb yinjongém kénjún.”

²⁴ Njam wáwefnogh méngo wanjengégh sénko ár a limánégh ghéngén wároggh ár káyáretau afrogh si, fá katambnawét némé mété nufrota Yesuene muyafé árfefaf.

²⁵ Ámb ár yénmormén norayai, “Kéretangi! Yéné ár efe elawangí kwéfkwéf méngon ewakai wáwefnogh méngo sifayan ár ewatametát.”

²⁶ Wáwefnogh méngo wanjengégh sénko ár nuwanói yánjo ásáfogh árfé Yesuene muyafé ár enwasroyénd. Yémofem yau wauwirorghe enwasroyénd ménamén fá féfé tamorwén áré m mété wíme tawafiyátowét.

²⁷ Yesuene muyafé ár njam enémnyoyénd, yémofem ewakayoyénd Ju árfene sénko árfene áumengégh sáfrére ménát limánégh ghéngén wárogh árom sái tamotau.

²⁸ Fá norayai, “Yéndfem ewaramangém táikér si féfeyot ménát yau sái ewatametát yéné yétkwénan, wénde féfem féfenjo watameghe Jerusalem té yafongi a yéné téfnan féfenjo mwithaye yényátongi Yesuene krot.”

²⁹ Fité a ámb Yesuene muyafé árém yawangoyénd, “Yénd so kámyongém wafroghét Ngánjánéfaf yau árfefaf!

³⁰ Téfene ákiáfene Ngánjánam yanoi Yesu kétándmé kërta-efe féfem yésmetaménd wafatarégh wénan yamayénd.

³¹ Ngánjánam yuyoyéng fá yánjo tambén ngángat ndené fété warsagh ár a wanjarégh ár ménát yémon yéné yafrote Israilmén ár so nakenat yéfenjo yaufita a Ngánján so tawalindangé.

³² Yénd fandagh ár yéném yéné yammén, a ndenáyo Ngánján Mbérbmber efe Ngánjánam yéramai yéfeyot efe námyotat yáfaf áyárgghét.”

³³ Njam fá náyárayénd yéné si, fá nékwafé namndayénd a ménde tamorwén krot sái tákmangayénd.

³⁴ Wénde Farasi ár yétkwén témorwén Gamaliel, nákwatamegh ár, efe tutémndawét méinyotio árém, fá nokayoi Ju árfene sénko árfene áumengégh kénjún a si ewaramai yéné ár so tautoreyayénd téndot ménát fáro kénjún so korayangayénd.

³⁵ Féyo nokayoi siot yéfefaf, “Israilmén ár, kor kemnangi merkéráye némé féfem wafroghét yafngongi yéné árfefaf.

³⁶ Ámb efghon, ár kété témorwén yáne yétkwén Téudas, efe kuindawéng nde ndimbal kar témorwén, 400 ár nufnyayénd yáfaf. Wénde fá yésmetaménd, méinyotio yáne waitogh ár nófarnayénd a yáne imángégh yamot nefoi.

³⁷ Yá soramé, Judas Galili yumén nufaryéng yétkwén kayogh efghon, ár mérén tanlimndau nékwafé. Fá wéi yésmetaménd krotio, a yáne méinyotio waitogh ár semormén nófarnayénd.

³⁸ Yéné téfnan yéndo ewawéngsotan fém. Yéné ár tafrangongi! Fá so nguwanongi.

Némé yau so yafrotam! Njam yéfene mwithé o wafroghyam yém árfe tambén, so kefongé.

³⁹ Wénde njam Ngánjáneta yéném, féfem yéné ár yau so takmbongi, fém fémyo so kawinjongi Ngánjánafé ásmégh ár.”

⁴⁰ Yáne si ewanayénd yémofem. Yémofem emotayénd Yesuene muyafé ár kénjút ényawéghét a fá fémogh ewafngoyénd. Féyo yémofem emndayénd fá yau so norayat Yesuene yétkwénan, a fá tangéumyend a nguwanongi.

⁴¹ Yesuene muyafé árém yéfrangoyénd Ju sénko árfene áumengégh áuwéghafé ménamén fá Yesuene yétkwén téfnan tékrátan tamorwén.

⁴² Méinyotio efghon wáwefnogh méngo sifayan a méngomé, fá yau nékmboyénd watameghan a mer si waitaghan Yesu Kerisoenemén.

6

Sefen ár ewaferyéng

¹ Yéné efghon njam efalo yátogh ár wékeye tárfár káyátotawét, Grik si téfnár tawafnyangérwén yéfefaf káwatarnawét Ibru si téfnárfefaf. Fá korayawét, “Njam féfem Ibru si téfnár tafénawét njamke kété kwirafefaf méinyotio efghon, féfem yau ewarametati féyotaroyan njamke Grik si kwirafet.”

² Féyo yénémamén 12am eumendayénd méinyotio efalo yátogh ár a norayayénd, “Kor yau mbarkánd yém téfeyot Ngánjánene si ásáfogh sái nawaneta ménáyan njamke faloghan.

³ Fútaréf, tawaferngi sefen ár féfenjo kénjúmén efe féfene matkaf em a Ngánján Mbérbmber afoghkaf a káfeté mwithafé. Yéndfem yéné ásáfogh so tawaramangém yéfeyot.

⁴ Yénd yéndio so karamangém méinyotio efogh Ngánjánafé oraighan a si waitaghan.”

⁵ Yéné si orayéghmén méinyotio ár náuwetaménd. Yémofem Stifen yaferyénd, yéné ár ndimbal mwithé afoghkaf a Ngánján Mbérbmberafé, ndeneyameyo Filif, Frokorus, Nikanor, Timon, Farmanas a

Nikolas kétamamén Antiok yumén efe témorwén Tendo ár soramé náyátoi Ju árfé wáwefnogh ár.

⁶ Yémofem eramayénd yéné ár Yesuene muyafé árfene ngángat, efe Ngánjánjafé korayawét a ngángé efayoyénd yéfefaf.

⁷ Féyo Ngánjánene si marat náyátóyng. Efalo yátogh ár Jerusalemén wékeye tárfár káyátotawét, a ndenýameyo tárfár ghéngén wárogh ár námyoyénd áyárgghét kétán ndimbal mwithhafaf.

Stifen yerayénd

⁸ Stifen, yéné ár Ngánjánene ngáram afoghkaf a waftafé, yémon tawafrotau ndimbal séngwélafe yam a ufarogh yam árfene kénjún.

⁹ Wénde ámb Ju ár kétamamén tamorwén Sairene a Aleksandriamén a Silisia a Esia yumén efe korayawét ndené yénd siyéném Yuwek ár. Yéné ár éwigh nufngoyénd Stifenfé,

¹⁰ wénde fá féyotarofnar tamorwén yémáfé éwighét ménamén Stifen témorwén káfeté mwithhafé a Ngánján Mbérbéroene muyayan korayau.

¹¹ Yémofem kwankwane ewaferyénd ámb ár ndené siot, “Yéndfem té yiyárayém Stifen yaufi si korayau Mosesefaf a Ngánjánéfaf.”

¹² Féyo yéné ende yémofem ewasemnáyénd ár, sénko ár, a nákwatamegh ár. Yémofem yénmerayénd Stifen yénémnjoyénd Ju árfene sénko árfene áumengégh sáfrére.

¹³ Yémofem yéfunayénd unyégh si, efe norayayénd, “Yéné ár yau kékmbongé wanyogh si orayégh yéné wáwefnogh méngo sífayamén a nákmén.

¹⁴ Yéndfem fété tiyáretawém fá korayau ndené yéné Najaretmén Yesum so yirone yéné sífayé a so ewengote ákíafene nákw Mosesém árkéméné té ewafnamoi téfefaf.”

¹⁵ Méinyotio efe tamorangérwén Ju árfene sénko árfene áumengégh Stifen yémofem téfandawét yáne sáf náyátoi ndenanit njafar si résagh árnit.

¹ Féyo limánégh ghéngén wárogh árom yémotai Stifen, “Yéné wátaranégh efalo em?”

² Yéné ámoghmén yémo yawangoi, “Fútaréf a afaf, kénáyárángi tafaf! Minde kwayaghafé téfene Ngánján nufaryéng kétán téfene áki Ebraamefaf njam fá mé témorwén Mesofotamiyan, táf fronde njam fá témorangérwén Aranan.

³ Ngánjánam yémndai, 'Téfrango fenjo yu a fenjo ár, a kuwano kétán árké mband yéndon so kémauyafon.'

⁴ “Féyo yémon yéfrangoi Kaldia árfene mband a námnojoi Aranan. Yárefane kór soramé, Ngánjánam yéngwáfáretam fá yéné mbandot ánde fém sénonjo emor.

⁵ Ngánjánam yau yaramai ámb mband yéna. Wénde Ngánjánam unyéghofnar si yémndai fá, 'Fém a fene ákif fe soramé mband so tawaramangé.' Yéné efghon Ebraam ambumofnar témorwén.

⁶ Ngánján korayau yáfaf yéné ende, 'Féfe ákif so em dabi ár ámb árfene ndimbal yuwon yau yéfenjo ndimbal yuwon, fá so em árfene faiofnar ásáfogh ár a so taftawét 400 yunjéf.

⁷ Wénde yéndon so tékrátan tékman yéné ndimbal yu faiofnar ásáfoghétro ár eyátotat, a soramé yuwon fá so kéntorngi yéné ndimbal yuta a so wáwefnotat ta yéné sífayan.'

⁸ Ngánján a Ebraam si yéreyiné ménd ghéngan néféghmén. Ebraam nénamndai Aiseke yárefé a ghéngan yanfai 8 efogh yáne árafégh soramé. Soramé Aisek nénamndai Jeikofe yárefé, a Jeikof nénamndai 12 ambumafene yéferafé.

⁹ “Jeikofene ambumam waramnjagh yafngoyénd yéfenngén Josef, yémofem fá yéramayénd Ijifét faiofnar ásáfogh ár. Wénde Ngánjánafé fá tárwén

¹⁰ a Ngánjánam tambetau fá kétándmé méinyotio yánjo kértata. Farawa Ijifmén warsagh árom méndefé téfandau Josef ménamén Ngánjánam yaramai káfeté mwithghé, yéné téfnan Farawam yémndai Ijif yu limánéghét a méinyotio yáne méngo.

¹¹ “Féyo káukáu nuyai Ijif a Kanan yuwon, káukáuam yénérsam ndimbal yauyau njamke téfnan a téfene ákif njamkefnar náyátóyénd.

7

Stifenene si sénko árfene áumengéghfaf

12 Njam Jeikof náyarayéng ndené rais kété tamorwén Ijifén, yémo ewáfaretam yáne ambum efe téfene náyatoyéng ákif fronde yafoghan.

13 Yéfene yenamayo yafoghan, Josefém ewaufroi yánafet efe fá témorwén, a Farawa mat náyátoi Josefene mérénmén.

14 Yéné soramé, Josefem ewáfaretam yárefé Jeikofeyot a yáne méinyotio mérén, 75 méinyotio.

15 Féyo Jeikof néwanoi Ijifét, ánde Jeikof a téfene ákif kér emormén.

16 Yéfene fifi enwangotaménd kétán Sekemét a ekmayéng mbéwé méngon Ebraamém árké yanayéng Amorene ambumta Sekemmén manie.

17 “Efogh kaka kénáyátotau Ngánjánam yánjo si efalo sái tiyatóngai Ebraamefaf, téfene ár marat té náyáto Ijifén.

18 Féyo totér warsagh ár efe mat yau témorwén Josefenemén nénamndai warsagh ár Ijifén.

19 Yémon yaufiyam tawafrotau téfene ár a tawasémbotau téfene ákif wáfareghe tawáfáretau ménát yéfene totér ráfégh ambumtértér wighét krot.

20 “Yéné efghon Moses náráftam a Ngánjánene ghékfan fá kéretau mer ambum. Nambio ghérare kénjún yémon tarawenau yárefane méngon.

21 Njam yémon yénmutoryéng, Farawane mérsom yényai yandio ambumot.

22 Moses méinyotio káfeté mwiché yatametaménd Ijif árem a témorwén wafté kér ro sian a wafrogan.

23 “Njam Moses témorwén 40 yunjéf, yémon mwiché yaitotam yafoghét yánjo Israil árfefaf.

24 Mosesém yinjoi ámb ár Israilmén Ijifmén árom tusémbotau, féyo fá nuwanoi yá wáutárgghét a fai wangoghét Ijifmén ár yésmetam.

25 Moses kéma kemnau ndené yánjo árem kar so tayamngongayéng ndené Ngánjánam fá télimndau yéfe wanjargghét, wénde yémofem yau yáyámngoyéng.

26 Ámb kwéfon Moses yénmormén sómbio Israilmén ár ewinjeyai ásméghan. Yémon yéta krufrát taramwéng yéné sie,

‘Ár sómbár, fémro ere fútarfé, fém némamén nawaghanét?’

27 “Wénde yéné árom efe tusémbotau yá fútar, yémon yéférngotai Moses téndot a norayai, 'Emo fém niyátoi limánégh árot a téfe ghékéf fayoghét?’

28 Fémó yéng krot wafngo ndeneyame Ijifmén ár káye fémón yénau tésmete?’

29 Njam Mosesém yéné si náyarai, fá nuwanoi Midian mbandot dábi náyátoi nawerai amaf sómbio ambumafé náyátoi.

30 “40 yunjéf soramé, njafar si résagh ár nufaryéng Mosesefaf kéghat fés kánkékánké kénjúmé fanfne yuwon mband tunakéf yétkwén Sainai kaka.

31 Njam Mosesém yéné fés yinjoyéng, fá sélngwél yémormén. Njamandio fá yéngmormén kaka fandaghét, yémon náyarai Yurane kém:

32 'Yéng wém Ngánján endeyot táwefnotawét féfene ákiam, Ebraam, Aisek, a Jeikof.' Moses ngernger témorwén férférafé fandaghét.

33 “Féyo Yuram yémndai, 'Tafitrar fenjo sandol, yéné sífayé ánde fém némakai siyéng njúnnjúnofnar mband.

34 Yéndon té téfandan tane árfene tékrát Ijifén tekfifi. Yéng té kénáyáretan yéfene ye ke a yéné téfnan yéng néneworén yéfe wanjargghét. Sénonjo kuwano, yéndon so kémangon Ijifét.'

35 “Yéné Mosesyo féu yém efe yémofem yékenayéng yéné síafé, 'Emo fém téfene limánégh ár a ghékéf fayogh ár niyáto?' Ngánjánam yáfáretam yéfe limánéghét a wanjargghét, njafar si résagh ár kénjúmé efe nufaryéng yáfaf kéghatan.

36 Mosesém enéutoryéng Ijifita, sélngwélafé yam a ufarogh yam tawafrotau Ijif kénjún, kété Férvat Árákafan a fanfne yuwon 40 yunjéf.

37 “Yéné Moses fiyéng emo tawaufrotau Israil áret, 'Ngánjánam so yénmáfárete féfeyot Ngánjánene mat yátogh ár ndené yéng swém féfenjo áta.'

38 Fá fiyéng efe témorwén Israil árfé káumendawét fanfne yuwon; fá témorwén téfene ákíafé njam njafar si résagh ár efe korayau yáfaf Sainai Mband tunakfan, a

yémon Ngánjánene akegh si ewinjoí a téfeyot ewafnamoi.

³⁹ “Wénde téfene ákif yau námyoyénd wafroghét a yémofem yékenayénd a fá ménde tamorwén Ijifét angoghét.

⁴⁰ “Yémofem yémndayénd Aron, 'Téfe ténmawafrota némbne ngánján efe so yém téfene limánégh ár. Ménamén yéné ár Moses emo yénmutoryéng yénd Ijifta, yénd mat yau yéném némé nufrotam yáfaf!' ”

⁴¹ “Yéné efghon yémofem yafrotaménd unyéghunyégh mewang ndenanit kau. Yémofem ghéngén tanérsawét kétán a téménd yafrotaménd utmanéghafé némé yéfenjo ngángaye tafrotawét.

⁴² Wénde Ngánjánam sém ewawengoi a engéumyoi kénd, ghérare, a efogh wáwefnoghét. Ndenaye fété nátém némé té yéfarotaménd Ngánjánene mat yátogh árfene bukan, “Fém Israilmén ár! Fémofem ta yau kwémarsati ghéngén a ramégh rokar

40 yunjfan fanfne yuwon.

⁴³ Fémofem té térsati Molek mewangoene némbne farai méngo a féfenjo ngánján Réfan kénd, árké mewangoe fémofem tawefnotati. Féyo yéndon so tawitrombon kétán Babilonét.' ”

⁴⁴ “Téfene ákifem térsawét Farai méngo Ngánján ánde korayau fanfne yuwomé. Yéné ásáfogh témorwén Ngánjánam némé yauyafotam Mosese wafroghét.

⁴⁵ Ámb yunjéf soramé, téfene ákifem emofem yanayénd farai méngo kétándmé yéferafafeta térsawét yémáfé fá njam tayotau Josuwafé a yanayénd mband kétándmé ndimbal yuta árké Ngánjánam ewitérmbói yéfené sáfrére. A kété tékmangérwén kétánotio Deifidene efogh nawerai.

⁴⁶ Deifidém tayamnetau Ngánjánene ménde a yémotai ndené yéndon so yéfriendan Jeikofene Ngánjánene ámnjogh sífayé.

⁴⁷ Wénde Solomon yémormén emo méngo yérametam yáyot.

⁴⁸ “Wénde Minde tukén Ngánján yau yémor ár wafroghmén méngon. Ndené Ngánjánene mat yátogh ár noraye,

⁴⁹ “Yuré noraye, 'Njafar siyém tane limánégh ámnjogh sífayé, a yéné mband siyém tane káfak enaghfaf.

Fém féyotarofnar em méngo sái yérametati tayot.

Yénd méndefnar wém tane enagh sífayat.

⁵⁰ Tane ngángayam ewafrotam méinyotio rokar.' ”

⁵¹ “Fém áyáreghofnar ár! Fém sem tikéf táikér a téngan dudu efalo sífaf. Fém ndené fété em féferafaf kés em. Fémofem túmén Ngánján Mbérbér yékarotati!

⁵² Féfene ákifem esmetaménd méinyotio Ngánjánene mat yátogh ár! Ndenéyameyo yémofem esmetaménd fá efe korayawét Mbarkánd Ároene álighmén, Keriso efe féfemofem yékenangi a yesmangi krotio.

⁵³ Fém yéné féyém Ngánjánene nákwé ewanayénd njafar si résagh ároene kénjúmé wénde yau námyoyénd wafroghét.”

Stifen wíme yafiyátotat

⁵⁴ Njam stifén noyarai ndené, Ju sénko ár nékw nawérayénd a sén tangsotawét.

⁵⁵ Wénde Stifen témorwén Ngánján Mbérbér afoghkaf, njafar tuk téfandau a Ngánjánene ndimbal kwayaghé yinjoí, a Yesu takayongérwén Ngánjáne tambén.

⁵⁶ Fá norayai, “Kéretangi, yéndon yéfandan njafar tuk sauréghkaf a Ároene Ambum yakai Ngánjáne tambén!”

⁵⁷ Féyo Yémofem ngángaye ewamoyénd téngan a kutnawét tukén, méinyotio ár nénguférmoyénd yáfaf,

⁵⁸ tutonawét tesenta a wíme tafiyátotawét. Yéné efghon ghékéf fandagh árem yéfenjo farun sáláme tafitérnawét a toté ambum Solene káfak mbanmbanan takmetawét.

⁵⁹ Njam fá tafiyátotawét wíme, Stifen Ngánjánafé koraiwét, “Yuré Yesu, tane mbérbér tumyo.”

⁶⁰ Féyo Stifen budme niyai nutnai, “Yuré, kémawalindangé yéfené yaufiyam.” Fá njam norayai yéné, kér yémormén.

8

1 Sol namyoi stifén tésmetawét kérotio.

Yesuene mérén ngimén niroryénd

Yéné efghon ndimbal ngi marat namndai Jerusalem Yesuene mérénfá, méinyotio efalo yátogh ár niroryénd Judian a Samarian, wénde Yesuene muyafé áro tamorangéwén Jerusalemén.

² Ngánján férférafé árém Stifen yiyatotaménd mbandan a gherghérsisé tamorwén minde.

³ Wénde Solém yiroréng Yesuene mérén. Fá téngmorwén méngot a ámb méngot, ár a amaf, taweretau a talawetau kwéfkwéf méngot.

Filif Samaria kénjún

⁴ Fá efe nófarnayénd si táitotawét yénamé árkamé fá tayotawéng.

⁵ Filif nuwanoi tesenot Samaria yuwot a si táitotau Kerisoenemén kété.

⁶ Njam tárfár árém tiyárawét Filif a téfandawét ufarogh yam yémon tawafrotau, fá káyáretawét merkéraye fá némé korayau.

⁷ Yaufi mbérbér kétonawét ár tárfár tambén kefé, a tárfár aknyégh ár a wawér ár mer táyátotau.

⁸ Féyo ndimbal áuwéghafé tamorwén yéné tesenan.

Saimon ghar téfnár

⁹ Ár yétkwén Saimon kété témorwén emo ghar ngiyam tawafrotau ndimbal tesenan a méinyotio ár tawarsotau sélngwélafé yame Samarian. Fá kawarsau ndené minde waftafé kar témorwén,

¹⁰ a méinyotio ár yéné ndimbal tesenan, waftafé ár a waftafnar ár, yémofem tiyáretawét a yéné si korayawét ndenáye, “Yéné ár siyém minde waftafé yém Ngánjánam yéné wafté yaram.”

¹¹ Yémofem fá táitotawét ménamén yémon sélngwélafé yam tawafrotau túmén yánjo ghar yame.

¹² Wénde njam yémofem efalo yiyátoyénd Filif Ngánján limánéghmén mer si waitoghan a Yesu Kerisoene yétkwénmén, féyo ár a amaf nuan walitogh ewafngoi.

¹³ Saimoném efalo yiyátoi a nuwan yálitotam. A Filif táitotau méinyotio yuwomé, árkamé tiotau sélngwél témorwén ménáyan ndimbal ufarogh yam a fénaté wafroghyam yémon tafandau.

¹⁴ Njam Yesuene muyafé ár Jerusalemén náyárayénd nde Samaria méngotu árém Ngánjánene si té yumyongi, yémofem engwáfáreménd Fité a Jon kétán Samaria.

¹⁵ Njam fá nufareyayénd, Ngánjánafé orayégh tafrowét totér efalo yátogh árfet ménát yémofem Ngánján Mbérbér so tanangayénd,

¹⁶ ménamén Ngánján Mbérbér yau somé yénmormén yéné árfefaf, fronde fá té árém ewalitotaménd Yuré Yesuene yétkwénan.

¹⁷ Fité a Jon ngángé fáyo ewafngeyayénd sénkoyan, yumyoyénd Ngánján Mbérbér.

¹⁸ Njam Saimoném yinjoi nde Ngánján Mbérbér té yumyoyénd táf Yesuene muyafé árém ngángé efayeyayénd yéfefaf, yémon mani ewauyafeyai,

¹⁹ ndené siafé, “Kwaramend yéné wafté ménát endefefaf yéndon téu efayotan tane ngángé so Ngánján Mbérbér ndenáyo yumyotat!”

²⁰ Fitam yawangoi, “Fém fenjo maniafayo so néngém tuot fését fémafayo, ménamén fém nemne Ngánján ramégh wafté kar manie résaghét yém!”

²¹ Fene sifayé yéna yau yém yéné ásáfoghan, ménamén fene tikéf yau yém mbarkánd Ngánjánene sáfrére.

²² Kawengo yéné yaufita a orayégh kufngo Yurafaf ménát so tawalindangé fene yaufi mwithamén.

²³ Yéndon fém néfandan waramnjagh ár ném a fenjo yaufiyam némumbetat.”

²⁴ Saimoném yawangoi, “Orayégh kufngo Yurafaf tanemén ménát némé fém noraye yau so nufrote tafaf.”

²⁵ Yéné soramé fá Yurane si kafrowét, Fité a Jon nangeyayénd Jerusalemét, mer si taitowét tárfár Samaria méngotuamé.

Filif a Etiofiyamén ár

²⁶ Yurane njafar si résagh ár norayai Filifefaf, “Kuwano náikái endét, yéné fanfne end kétádmé Jerusalemta kétán Gasa.”

²⁷ Féyo yémon áligh yérnyai, a néndkéfan yémon yéfángoi Etiofiyamén ár, mani wanjengégh sénko ár Kandake, yáne fifi warsagh amaf Etiofiyamén. Yéné ár

téngmorwén kétán Jerusalemét wáwefnoghét,

²⁸ a fá néngangoi méngotuot téfayongérwén osafene roagh kitarayan, taftau Ngánjánene mat yátogh ár Aisayane buk.

²⁹ Ngánján Mbérbéram yémndai Filif, “Kuwano kétán yéné osafene roagh kitarafaf a kaka kété fai némor.”

³⁰ Féyo Filif táf néngenggoi osafene roagh kitarafaf a yiyárayéng ár taftau Aisaya Ngánjánene mat yátogh ároene buk. Filifém yémotai, “Fém mat té náyátote némamén fémon yafte?”

³¹ Fá norayai, “Yénd ndernáye mat so káyáton, táfandro ámb árom njam ta wawafena?” Féyo yéné téfnan yémon yumyoi Filif armboghét yémafé ámnjoghét.

³² Yéné Buk saté siyém yémo taftau, “Fá télimndawét sifnit kétán ngifaf, a sif tosanit síf néfégh téfnároene sáfrére siofnar, yémon yau yáne mbírbír yasawéryéng.

³³ Fá yewonaménd a yanayénd yáne mbarkánd. Fá abumofnar yémormén, féyo efe yau so noraye yáne ákiambumafenemén. Ménamén yáne ghérsé té yanayénd yéné mbandta.”

³⁴ Árom yémotai Filif, “Ta kwaufro, endenemén Ngánjánene mat yátogh ár norayai, yánjomén o ámb ároenemén?”

³⁵ Féyo Filifém waitogh yawafngoi yéné Aisayane Buk satayan a yaufroi mer si Yesuenemén.

³⁶ Njamandio fá tangérwén endmé, fá nufareyayénd nufaf a árom norayai, “Kéreta, nu siyém. Yénd ménde wém walitoghét.”

³⁷ *

³⁸ A yémon yémndai wawerégh ár ose résaghmén kémboghét. Féyo Filif a ár nuwot neworeyayénd, a Filifém nuan yalitoyéng fá.

³⁹ Njam fá nénurteyayénd nuta, Yurane Mbérbéram Filif táf fété yéngwanayéng, a

ár yau yinjoi wéikor, wénde néngwanoi endmé áuwéghafé.

⁴⁰ Wénde Filif nufaryéng Ajotus tesenot a téngmorwén mer si téngwaitotau méinyotio tesenamé kétánotio fá nufaryéng Kaisariat.

9

Solene awengogh yaufita

¹ Sol ménj tényangérwén Yesuene waitogh ár ngiot. Fá néngwanoyéng limánégh ghéngén wárogh ároefaf

² a yémon yémotai férénót áumengégh méngofaf Damaskos ndimbal tesenan, ménát yémon njam tinjongai ámb ár a amaf emofem Yesuene End táitotawét, yémon so tangémnjau ndené fété kwéfkwéf méngo ár kétán Jerusalemét.

³ Yémon njam kaka Damaskos yéngiyátoi álighan, táf fété njafarmén kwayaghayam yétremngoi a yarendai fá.

⁴ Fá nuyáyéng mbandot a sioene kém náyárai ndené, “Sol, Sol, némamén yénd fémon wesmete?”

⁵ Sol namotai, “Yuré, efe fém ném?”

Yémon yawangoi, “Yénd wém Yesu, efe fémon yesmete.

⁶ Sénonjo kokai a kuwano ndimbal tesenot, a ár kété yém yémon so kénémndangé némé so fémon yafrote.”

⁷ Yéné ár emafé endmé tangmorwén Solfé nokayoyénd siofnar; fá náyárayénd sioene kém wénde yau efe yinjoyénd.

⁸ Sol nurtotam mbandta, wénde njam yémon ghékéf esawéryéng yémon némé yau ámb yinjoi. Féyo yémofem ngángayan yerayénd a téngémnjawét Damaskosét.

⁹ Nambio efogh fá ghékéf kwéfkwéf yémorangémén, njamke nu yau enetam.

¹⁰ Damaskosén kété témorwén waitogh ár yétkwén Ananias. Yuram yémotai ghékéf waingéghe, “Ananias!”

Yémon yawangoi, “Wai, Yuré.”

¹¹ Yuram yémndai, “Kuwano Judasene méngot Mbarkánd Endmé a kamota Tarsusmén ár yétkwén Sol, fá Ngánjánafé oraighan yém.

* **8:37 8.37** Ámb matyam ár néngemnat: yéné simén si té yém yéna ámb si, wénde tárfár matyam ár yau nemnat. Yéné si siyém, “Filif norayai yáfaf, ‘Njam fémo efalo yiyátota Yesu fene kénjúe, fém so táf némalitotan.’ Yémo yawangoi, ‘Yéndo efalo yiyátotan ndené Yesu Keriso siyém Ngánjánene Abum.’”

¹² Ghékéf waingéghe yémon téfandau ár yétkwén Ananias ténmorwén yáfaf a ngángé efayoi a yáne ghékéf nasawéryénd a nawafarnjaménd wéikor.”

¹³ Ananiasém yawangoi, “Yuré, yéndon káyáretawén tárfár si yéné ároenemén ménamén yémon tékrát tawarametau fene árfet Jerusalemén.

¹⁴ A fá téném yénan si muyafé limánégh ghéngén wároggh ároe también ménát yéfe werghét méinyotio efe norayat fene yétkwénan.”

¹⁵ Wénde Yuré norayai Ananiaséfaf, “Kuwano! Yéné ár siyém tane waferéghkaf ménát tane si résaghét Téndo árét a yéfene warsagh ár a Israilmén ár.

¹⁶ Yéndon so yaufafotan yáyot nderé mámáfi yémon so yáyarete tane yétkwén téfnan.”

¹⁷ Féyo Ananias néngwanoi a nénglawayéng méngo kénjún. Ngángé efayoi Solefaf, fá norayai, “Fútar Sol, Yuré Yesu, efe nufar fefaf endén fém njam kéném endmé yénan, yénd yémon kwémáfárete ménát fém so ghékéf kéreta a kémafongé Ngánján Mbérbéram.”

¹⁸ Táf fété ndélindnit nuyai Solene ghékéfta, a néretai. Fá nokayoi a nuan yálitotam,

¹⁹ a yáne njamke soramé, yáne muyé nawafarnjam kétánotio.

Sol témorangérwén Damaskosén a Jerusalemén

Sol yémorangérmén ámb efogh waitogh árfé Damaskosén.

²⁰ Yémon táf fété si waitogh yérnyai áumengégh méngon ndené Yesu siyém Ngánjánene Ambum!

²¹ Efe méinyotio náýaráyénd sélngwél emorméng a namotayénd, “Yéné ár fiyém emo tásmetau Yesuene waitogh ár Jerusalemén. Fá fété téném waitogh árfet werghét ndené fété kwéfkwéf méngo ár limánégh ghéngén wároggh árfefaf.”

²² Solene si waitogh minde waftafé káyátotau a Ju ár féyotarofnar tamorwén Fole wawangoghét Damaskosén ménamén yémon tawauyafotau Yesu siyém Keriso.

²³ Tárfár efogh soramé, ámb Ju árem mwighé táitotawét Sole ngiot,

²⁴ wénde Sol mat náýátoi yéfene mwighé. Efogh sémbár fá kumnjotawét tesen sésafnen Sole ngiot.

²⁵ Wénde yánjo waitogh árem yanayénd Sol sémbáran a ndimbal yáfe tewonawét tesen árake sémta.

²⁶ Njam Sol yénmormén Jerusalemét, fá yéta karametau ufnyéghét waitogh árfefaf, wénde fá méinyotio férfér tamorwén yánemén, yémofem efalo yau tiyátotawét nde fá fété yém waitogh ár.

²⁷ Wénde Banabasém yénmasroi Sol kétán Yesuene muyafé árfefaf. Banabasém ewaufroi yéfe ndernáye Solém endén yinjoi Yuré a norayai Yuré yáfaf, a ndernáye Damaskosén yémon si táitotau férféofnar Yesuene yétkwénan.

²⁸ Sol a Yesuene muyafé árfé tamorangérwén kimndawét férféofnar Jerusalemén, korayau férféofnar Yurane yétkwénan.

²⁹ Sol korayau a kéwitawét Grik si Ju árfé, wénde yémofem yéta ngiot térametawét.

³⁰ Njam efalo yátogh ár mat náýátoyénd yénémamén, yémofem yéngwasroyénd Sol Kaisaria tesenot a yéngwatembayénd Tarsus tesenot.

³¹ Féyo Yesuene mérén yénamé Judia, Galili yu a Samaria, yémofem tayamnetawét krufrát yéné efghon. Ngánján Mbérbéram tawáutánau muyafé sái kamndangayénd, ár tárfár káyátotawét a Yurane férférafé tamorangérwén.

Enias a Dorkas

³² Njamandio Fité karendau ámb yuwomé, fá kété néngwanoi Ngánjánene efalo yátogh ár yafoghét Lida méngotuot.

³³ Kété yémon yinjoi ár yétkwén Enias, aknyégh ár efe yéknyangérmén 8 yunjéf.

³⁴ Fité norayai yáfaf, “Enias, Yesu Kerisom fém mer so kényátonga. Kokai a fenjo yame tékna.” Táf fété Enias nokayoi.

³⁵ Méinyotio efe kété tamorangérwén Lidán a Saronén, fá yinjoyénd a awengogh nufngoyénd Yurafaf.

³⁶ Jofa tesenan kété témorwén waitogh ár amaf yétkwén Tabita, Grik yétkwéne siyém Dorkas, emo túmén tawafrotau mer yam a tawáutánau yauyau ár.

³⁷ Yéné efghon amaf enjne nawerai kër yémormén, a yáne fifi nue yumbnaménd a yarmboyénd méngo kénjút.

³⁸ Lida méngotu témorwén Jofa tesen kaka, féyo njam waitogh ár náyárayénd ndené Fité témorwén Lida méngotuan, yémofem ewáfáreménd sómbio ár yáfaf a taulfrend yá, “Wékeye álighét.”

³⁹ Fitaf néngwanoyénd yémafé, a njam fá nufaryénd, fá néngarmboi méngo kénjút. Méinyotio kwiram yarendayénd fá, ye kendawét a tauyafongi sáláme a ámb sáláme Dorkasém árké enamndam njam yémafé mé ghérsé tamorwén.

⁴⁰ Fitam fá méinyotio eutonam méngo saté kénjúta, féyo fá budme niyai a Ngánjánafé koraiwét. Nde fá néngawengoi kër amafoefaf, fá norayai, “Tabita, kano.” Táf fété Amafom ghékéf ensawéryéng, a féyo amofom yéfandayéng Fité a námjnói.

⁴¹ Yémon ngángayan yérai a yamarotai okayoghét. Féyo yémon emotayéng Yesuene efalo yátogh ár a kwiré, ewauyafoi yéfeyot ghérsé amaf.

⁴² Kër anoghmén si marat náyátoi yénamé Jofa tesenamé a tárfár árem efalo Yuré yiyátoyénd.

⁴³ Fité yémorangérmén Jofa tesenan tárfár efogh yémafé wérár ghéngan watorégh árfé yétkwén Saimon.

10

Koneliasém yanmoi Fité

¹ Kaisaria tesenan ár yétkwén témorwén Konelias, Rom fiyarafene sénko ár emo tawanjetau 100 fiyaré yéné yétkwén siyéng Italiámén fiyaré mérén.

² Fá méinyotio yánjo mérnafé tamorwén Ngánján férférafé ár a wáwefnogh ár; yémon tawarametau rokar marataye yéfé áronjagh árfet a túmén Ngánjánafé koraiwét.

³ Ámb efghon séite witmé karéf 3 aklokan yáfaf nofatanam ghékéf waingégh yam. Yémon yinjoi Ngánjánene njafar si résagh ár, efe yénmormén yáfaf a yémndai, “Konelias!”

⁴ Koneliasém yinjoi férférafé a yémotai, “Némé yém, Yuré?”

Njafar si résagh árom yawangoi, “Ngánján náuwéte fene Ngánjánafé orayéghmén a rokar raméghmén yauyau árént.

⁵ Sénonjo ár tawáfáreta Jofa tesenot ár yétkwén Saimon yá wangoghét efe ámb yétkwén yanmotat Fité.

⁶ Fá tamorarwén Saimonfé, wérár ghéngan watorégh árofé, endene méngo arakaf téndon témorwén.”

⁷ Njam njafar si résagh ár efe korayau yáfaf néngolindai, Koneliasém ewanmeyai yáne sómbio faiofnar ásáfogh ár a Ngánján férférafé fiyaré.

⁸ Koneliasém si ewaufrotam yéfeyot méinyotio némé kufrotau yáfaf a soramé engwáfáretai fá Jofa tesenot.

Fitam yéfandam ghékéf waingégh yam

⁹ Ámb efghon séite karéfta Koneliasene faiofnar ásáfogh ár tangmorwén endmé a kaka tengiyátotawét Jofa ndimbal tesen, Fité narmbotam méngo semsotot ámnjogh sífayat Ngánjánafé orayéghét.

¹⁰ Fité siogham yifoi njamke nénet, a njam njamke frengéghkaf tamorwén, yémon ghékéf waingéghé téfandawéng ámb yam Ngánjáneta.

¹¹ Yémon yinjoi njafar nasawéryéng a ámb yam ndené kéretau marat sálámenit kénewonau fo mband kwéndkwénd féyotaroyan.

¹² Yéné marat sálámeyan kété tamorwén méinyotio fénataye wérár a fute aroghagh wérár a men.

¹³ Féyo Ngánján norayai yáfaf, “Kokai, Fité. Fémon tásmeta a eneta.”

¹⁴ Fitam yawangoi, “Yau, Yuré. Yéndo yaufifi enetamén tayot ufi yém.”

¹⁵ Ngánján norayai yáfaf wéikor ndené, “Yau. Fémo so enete. Yau noraya ndené mámáfi em némé Ngánjánam ewafrota mer.”

¹⁶ Yéné yam nufrotam nambinotma, a táf fété yéné sáláme yénamayo nangoi njafarot.

¹⁷ Njam Fité mé katambnau ghékéf waingéghoene fifimén, ár engwáfáretam Koneliasém fá namotayénd ánde Saimonene méngo yém a nékmboyénd méngo sésafnefap.

18 Fá namotayénd, “Yéna wan téfnár yém yáne yétkwén Saimon Fité?”

19 Njam Fité mé kemnau yéné ghékéf waingéghmén, Ngánján Mbérbéram yémndai, “Saimon, nambio árém fém néronjat.

20 Féyo kokai a kewor. Yau nautémnda yémafé álighét, ménamén yéndon tanwáfáretan fá.”

21 Fité néneworyéng a yéné ár emndai, “Yénd yéné fwém fémfem efe yéronjati. Némamén fém taném?”

22 Yéné árém yawangoyénd, “Yénd téném kétándmé Konelias Rom fiyaré sénko ároe tambén. Fá siyém mbarkánd a Ngánján férférafé ár, efe yutémdat méinyotio Ju árém. Njúnjnúnofnar njafar si résagh árom yémndai ár tangwáfáreta yáne méngot ménát yémon so niyárete némé fém so noraye.”

23 Féyo Fitam eumyoi yéné ár yáne méngot. Féyo yáne wan téfnár náyatoyénd.

Fité kété Koneliasene méngon

Ámb efghon Fité káfrendau yémafé álighét, a ámb efalo yátogh ár kétamamén Jofa tesenmén néngwanoyénd yémafé.

24 Ámb efghon Fité nufaryéng Kaisaria tesenot. Konelias kawanjetau yáyot a eumendai méinyotio yáne mérén a kaka fútaréf.

25 Njam Fité nénglawai méngot, Koneliasém yéfangoi a yáwefnoi yáne kaffafot utmanéghafé.

26 Wénde Fitam yéméindai fá anoghét a yémndai, “Kokai, yau wáwefnota tayot. Yénd ndené fété wém fém yéf ném.”

27 Fité a Konelias koraiwét, yéné soramé Fité nénglawai méngo kénjút ewinjoi ár mérén.

28 Fité norayai yéfefaf, “Fém Téndo ár mer mat em téfene Ju árfene ná, Ju ár yau so Téndo árfene méngot nélawetat a nawaréindat Téndo árfé. Wénde Ngánjánam ta té wauyafoi yéndon efe yau so kénkarotangén ndené fém ném yaufi o njúnjnúnafé.

29 Yénémamén njam fémfem tangwáfáretati tafaf, yénd kwéném ámoghofnar. Yénd namotan féfefaf, ‘Némamén yénd fémfem kwarawetati?’”

30 Koneliasém yawangoi, “Fo efogh soramé yénd kwémorwén tanjo méngo kénjún Ngánjánafé oraighan yéné efoghféneféneyan, 3 aklok séite karéf. Sunsune ár nufaryéng álálégh sálámeyafé tane sáfrére.

31 A njafar si résagh ár norayai, ‘Konelias, Ngánján té náyaré fene Ngánjánafé orayéghmén a némawafarote fene rokar raméghmén yauyau áret.

32 Ár tawáfáreta Jofa tesenot Saimonefaf efe yanmotat Fité. Fá siyém wan téfnár Saimon, wérár ghéngan watorégh ár, endene méngo yém arakaf téndon.’

33 Féyo yéndon tangwáfáretan feyot tát fété, a nderé mer yém fém kés kéném. Sénonjo yénd méinyotio yéna yéném Ngánjánene sáfrére ménát méinyotio si áyárg hét Yuram fém kénmáfárete téfe waufroghét.”

34 Féyo Fitam si yérnyai: “Yéndon sénonjo yáyamngon efalo yém Ngánjánam yau yuyafote witmaro ménde yam

35 wénde eumyote ár méinyotio yumén emofem férférafé yéfandat fá a ewafrotat némé yém mbarkánd.

36 Fém si mat em Ngánjánam yénmáfáretam Israil árfefaf, táitotau mer si krufrátmén Yesu Keriso kénjumé, efe Yuré yém méinyotio áret.

37 Fém mat em némé kufrotawét Judia kénjumé, nénarnyai kété Galili yuwon walitogh soramé Joném si táitotau.

38 Ndernáye Ngánjánam yaferyéng Yesu Najaretmén Ngánján Mbérbére a waftaye, a ndernáye fá tiyotawéng mer tawafrotau a mer táyátotau méinyotio fá efe tamorwén Sáifroene wafté mbanmbanan, ménamén Ngánjánafé fá tárwén.

39 “Yénd fandagh ár yéném méinyotio yammén yémon stawafrotau Ju yuwon a Jerusalemén. Yémofem yésmetaménd fá yénamayo yamayénd wafatarégh wénan,

40 wénde Ngánjánam yanoi fá kérta nambio efogh soramé ménát fandaghét,

41 méinyotio árém yau yinjoyénd, wénde fandagh árémro efe Ngánjánam tándái ewaferyéng, ndené yénd emafé

tánetawém njamke a nu yémafé soramé fá nanoi kérta.

⁴² Yémon yénemndayéng yénd si waitoghét áréta afroghét ndené fá siyém ámbiro efe Ngánjánam yaferyéng ndené fété mogh ár ghérsé a kér áréta.

⁴³ Méinyotio Ngánjánene mat yátogh áréta nafrotat yánemén ndené méinyotio áréta emofem efalo yiyátotat fá tawalindangé yéféne yaufimén yáne yétkwén kénjúmé.”

⁴⁴ Njamandio Fité mé korayau yéné si, Ngánján Mbérbmér néneworyéng yéfefaf efe méinyotio káyáretawét yéné si.

⁴⁵ Ju efalo yátogh ár efe té nénuwanoyénd Fitafé sélngwél emormén ndené Ngánján Mbérbmérone también té nasuryéng ndeneyameyo Téndo áréta,

⁴⁶ ménamén yémofem táyáretawét fá ámb yumén sie korayawét a tuwetawét Ngánján.

Féyo Fité norayai,

⁴⁷ “Yémofem té yanangi Ngánján Mbérbmér ndené fété yéndfem. Árké árom yau so takmbongé nu walitoghét.”

⁴⁸ Yénémaménnde yémon emndai fá fété so ewalitote Yesu Kerisoene yétkwéna. Féyo yémofem yamnendayénd Fité ámnjoghét yémafé nambio efghotro.

11

Fitam ewafene yánjo wafroghyam

¹ Yesuene muyafé ár a efalo yátogh áréta Judia yuwomé náyárayénd ndené Téndo áréta ndeneyameyo yanangi Ngánjánene si.

² Njam Fité néngwanoyéng Jerusalemét, Ju efalo yátogh áréta tanangotawét fá

³ a norayai, “Fém tangém Téndo árfene méngot a yémafé tánetati njamke.”

⁴ Fitam tawaufrotau méinyotio si yéfefaf némé kété kufrotau kétáandmé ufrogh,

⁵ “Yénd kwémorwén ndimbal tesenan Jofan Ngánjánafé oraighan, a yéndo yinjoyén ghékéf waingégh yam. Yéndon yinjoyén ámb rokar ndenanit marat sáláme kénewonau kétáandmé njafarta fo kwéndkwéndafé, a kénewonau kétán yénd ánde kwémorwén.

⁶ Yénd néngretayén kénjúta ewinjoyén fo ghambérafé wérár, munjan wérár, fute aroghagh wérár a men.

⁷ Yénd náyárayén si kwémndetau ndené, 'Kokai, Fité. Tásmeta a tánetá.'

⁸ “Yénd nuwangoyén, 'Yau, Yuré. Njúnnjúnafé a fenjfenjafé wérár yau nélawai tane sénfnet.'

⁹ “Ngánján norayai kétamé njafarta wéikor, 'Yau. Fémo so enete. Yau noraya ndené mámáfi em némé Ngánjánam ewafrota mer.'

¹⁰ Yéné yam kufrotau nambinotma, a yéné sáláme yénamayo nangoi njafarot wéikor.

¹¹ “Táf fété nambio ár efe enwáfáretaméng tafaf kétáandmé Kaisaria tesenta nékmboyénd méngon ánde yénd kwémorangéwén.

¹² Ngánján Mbérbbéram wémndayéng yau nautémnda álighét yémafé. Yéné siks fútarfé ndenáyo nénuwanoyém yéndfé, a yénd nénglawayém Rom fiyaré sénko ár Koneliasoene méngot.

¹³ Koneliasém yénmaufroi téfé ndernáye yémon yinjoi njafar si résagh ár yane méngon a yéné njafar si résagh ár norayai, 'Ár ewáfáreta kétán Jofa tesenot Saimonefafa efe yanmotat Fité.

¹⁴ Fitam so féfé enwarse si árké kénjúmé fém a méinyotio mérén so kawanjarngi.'

¹⁵ “Njamandio yéndon yérnyayén si, Ngánján Mbérbmér yénmormén yéfefaf ndeneyameyo ndernáye yémormén téfefaf frondeyan.

¹⁶ Féyo yénd nawafarotayén némé Yuré norayai, 'Joném tawalitotau nue, wénde fém so ewalitote Ngánján Mbérbbére.'

¹⁷ Kwayaghayan yéné yém ndené Ngánjánam ewaramai yéfé ndené sáfot también téfé sinmaramai, emofem efalo yiyátoyém Yuré Yesu Keriso; yénémamén yéndo yau so tékmbongayén némé Ngánjánam tafrotau.”

¹⁸ Njam fá náyárayénd yénémamén, fá nékmboyénd éwigh a Ngánjánro tuwetawét, korayawét, “Féyo Ngánjánam mwithé ewaramai Téndo áréta yaufita awengoghét ghérsat.”

Yesuene mérén Antiok tesenan

¹⁹ Fá efe té nófarnayénd ménáyan Stifenene ngian soramé eyotaméng ndenáye Fonisiya, Sáifras, a Antiok, tawaufrotawét si Ju árfetro.

²⁰ Wénde ámb ár kétamamén Sáifras a Sairene tesenmén, nuwanoyénd kétán Antiokét a si yérnyayénd Téndó árét, yéfe tawaufrotawét mer si Yuré Yesuenemén.

²¹ Yurane ngángé témorwén yéfefaf, a tárfár téndo árem efalo yiyátóyénd a nawengoyénd yéfe yaufita Yurafaf.

²² Njam Yesuene mérén náyárayénd Jerusalemén yénemamén ndené tárfár téndo ár nawengoyénd Yurafaf, féyo yémofem yéngwáfaretaménd Banabas kétán Antiok tesenot.

²³ Njam fá néngufaryéng a yinjoyéng Ngánjánene frengégh, fá áuwéghan témorwén a tawawéngsotau fá méinyotio ménát efalo sái em Yurafaf méinyotio yéfenjo tikfe.

²⁴ Banabas témorwén mer ár, Ngánján Mbérbérafé a ndimbal mwighe wafoghkaf, yémon tárfár ár tánémnjau kétán Yurafaf.

²⁵ Féyo Banabas nuwanoyéng kétán Tarsus tesenot Sole ronjaghét,

²⁶ a yémon njam yinjoi Sol, Banabasém yénmasroi fá kétán Antiok tesenot. Ámbiro méinyo yunjéf, Banabas a Sol tafángowét Yesuene mérén a tawatamewét tárfár ár. Waitogh ár tawanmotawét árem frondefifi Kerisoene ár Antiok tesenan.

²⁷ Yéné efghon ámb Ngánjánene mat yátogh ár tanmorwén kétáandmé Jerusalemta Antiok tesenot.

²⁸ Ámb ár yétkwén Agabus nokayoyéng Ngánján Mbérbér kénjómé norayai ndené minde káukáu so marataye yém Rom yuwon. (Yéné nufrotam táf Klaudiusene limánégh efghon)

²⁹ Waitogh árem mwighe yéfaronaménd wáutárg hét yéfe fútarét efe tamorangérwén Judia yuwon.

³⁰ Yémofem eumendaménd mani a eramayénd kétán Banabas a Sol, emofem engérsaménd kétán sénko árfefaf Judia yuwon.

12

Njafar si résagh árom yutoryéng Fité

kwéfkwéf méngota

¹ Yéné efghon warsagh ár Erodém ewerai ár Yesuene mérénmén kemnau yéfe ngiot.

² Erodém fiyaré ewafáretai Jone yánnéngén Jemse ngiot witmafé sénté naifaye krot.

³ Njam Erodém Jems kérotio yésmetam káuwétawét Ju ár, féyo néngwanoi Fité werghét wéikor. Yéné kufrotau táf Minaghofnar flawé témndan.

⁴ Werégh soramé, Erodém yénglawai Fité kwéfkwéf méngot, yéngwafnamoi 4 fiyaré mérén kénjómé ámbiro ménnan 4 fiyaré tamorwén, méinyotio 16 fiyaré. Erod nemnai yá utorghét moghét yéné Waingégh téménd soramé.

⁵ Féyo Fité kwéfkwéf méngon télawangérwén, wénde Yesuene mérén ndimbal kéréye oraighan Ngánjánefaf tamorwén yánemén.

⁶ Yéné sémbárayo Erodém mwighe yéfaronam yáfaf sái ténémnjawét moghét, Fité tékmangérwén sómbio fiyarafene néndkéfan, sómbio seinafé, ámb ghékéf fayogh ár tawakayarwén sésafneyan.

⁷ Sunsune Yurane njafar si résagh ár nufaryéng kwayaghé natremngoi kwéfkwéf méngo kénjún. Yémo yésmai Fité kwasayan a yanoyéng a témndangé “Kano wékeye!” a sein nuyáyénd Fitane ngángata.

⁸ Féyo njafar si résagh árom témndangé fá, “Kawo fenjo sáláme a sandol.” A Fitam ewafrotam yéné yam. Njafar si résagh árom yémndai, “Fenjo sálámeye káfyar a kwénmaito.”

⁹ Fitam yéngwaitoi néngtoreyayénd kwéfkwéf méngota, wénde fá yau mat témorwén némé njafar si résagh árom tafrotau wénde fété kufrotau; fá kéma kemnau nde ghékéf waingégh kar témorwén.

¹⁰ Yémofem engwaindangeyayénd frondemén a yénamayomén ghékéf fayogh ár mérén a nénafleyayénd tot téfén sésafnefaf árké end témorwén ndimbal tesenot. Fáyo nasawéryéng yéfeyot, a néngwaneyayénd endmé. Fá njam tangérwén yéné endmé, sélngwéle njafar si résagh árom yéfrangoi.

¹¹ Fité mwithat nangoi a norayai, “Sénonjo mat náyáton atambaréghofnar nde Yuram ténmáfárete njafar si résagh ár ta wanjarghét kétándmé Erodene ngángata a kétándmé méinyotio Ju árfene kamnangta.”

¹² Njam yémon yéné yáyamngoi, fá nuwanoi Meriene méngot Jon Make yátmé, ánde tárfár ár káumendawét Ngánjánafé orayéghét.

¹³ Fité áutárégh kufngongé sésafneyan, a ásáfogh mérés yétkwén Roda néngaflai sésafnefaf uwangoghét.

¹⁴ Njam mérsom yáyamngoi Fitane kém, mérés yémormén áuwégham yáindai, fá néngangoi wérseye sésafne sauréghofnaye a néngorayai, “Fité sésafnefaf yém!”

¹⁵ Yémofem témndangi, “Fe mwithayam némauwéinde!” Njam fá mé kafrotau ndené efalo fété yém, fá norayayénd, “Mété táf njafar si résagh ár yém yá wáutárgghét.”

¹⁶ Wénde Fité ménjtaye mé káutanau. Njam yémofem sésafne yésawéryénd a yinjoyénd Fité, fá sélngwél emormén.

¹⁷ Fitam ngángaye engwaunyai métar a tawawalinjotau ndernáye Yuram yénmutoryéng kwéfkwéf méngota. Fá norayai, “Tawaufrongi Jems a ámb fútarét yénémamén.” A féyo fá táf nuwanoi ámb yuwot.

¹⁸ Ámb akwan kété ndimbal atambarégh témorwén fiyarafefaf némé nufrotam Fitafaf.

¹⁹ Soramé Erodém yéta ronjagh yafngoi wénde yau yinjoi Fité, yémon mogh ghékéf fayogh ár ewafngoi a krot takmetau.

Erod kér yémormén

Féyo Erod néwanoi kétándmé Judia yuta Kaisaria tesenot féyo kété témorangéwén.

²⁰ Erod nékw témorwén Taire a Sidon Yumén árfefaf, yénémamén fá nuwanoyénd mérne Erode fandaghét. Fronde yémofem yamnendayénd Blastus, Erodene méngo wanjéngégh sénko ár ménát yéfe wáutárgghét. Féyo fá nuwanoyénd Erodefaf a yamnendayénd yau so ménjtaye tékmbotau njamkémén ménamén túmén Taire a Sidon Yu

tarsawét njamke warsagh ár Erodene ndimbal yuta.

²¹ Ufoghmén kwéfon Erod numanetaméng yáne yétkwén sáláme, námnpjoi yánjo limánégh ámnjogh sifayan a marataye si térametau árfefaf.

²² Fá nutnayénd, “Yéné siyém ngánjánene si kém, yau ároene.”

²³ Táfandio, ménamén Erodém áuwégh yau tawangotau Ngánjáne, féyo Yurane njafar si résagh árom yésmai fá, féyo Erod ndéndam néne yafngoyénd a kér yémormén.

²⁴ Wénde Ngánjánene si mulmulafé kanotau a marat káyátotau.

²⁵ Njam Banabas a Sol yéfenjo ásáfogh yifeyayénd, fá kénangowét kétándmé Jerusalemta kétán Antiokét yémafé Jon Mak.

13

Banabas a Sol ewáfáreménd

¹ Antiokén Yesuene mérén kénjún kété tamorwén Ngánjánene mat yátogh ár a watamegh ár. Fá tamorwén Banabas, Saimon kwéfité ár, Luses Sairia tesenmén, Manayen(efe Erodene kaka fútar témorwén), a Sol.

² Yémofem njam táwefnotawét Yurai awafarmanéghafé, Ngánján Mbérbér norayai, “Tafalend tayot Banabas a Sol ménát ásáfoghét yéndon árké ménát ewafereyayén.”

³ Féyo yéfené awafarmanégh a Ngánjánafé orayégh soramé, yémofem ngángé efayoyénd yéfefaf a nuwaneyayénd.

Fol a Banabafem mer si taitowét Saifrusén

⁴ Fá sómbio nuwaneyayénd yéfenjo endmé Ngánján Mbérbéran, nuwaneyayénd kétán Selusia tesen a karaiwét kétándmé kétán Saifrus tesenot.

⁵ Njam fá nufareyayénd kétán Salamis tesenot, yémofem Ngánjánene si waitogh yafngoyayénd Ju árfene áumengégh méngomé. Jonfé tamorwén yéfené wáutárgghét ár.

⁶ Fá karendawét méinyotio yuwomé kétánotio nénufaryénd Fafos méngotuot.

Kété yémáfé nafángoyénd Bar-Yesu. Fá témorwén Ju ghar téfnár a unyéggh si afrogh ár.

⁷ Fá yáyot kásáfotau Sargius Faulus, efe témorwén minde matyamafé a témorwén Rom fiyarafene sénko ár yéné yuwon. Sargius Faulus ménde témorwén Ngánjánene si áyárgghét a yémon ewáfáretam yéfefaf Banabas a Sol.

⁸ Wénde ghar téfnár Elimas (yéne siyém Bar-Yesuene yétkwén fifi yém) taufotau a yéta tawengotau gafanane ndimbal mwigghé.

⁹ Féyo Sol, efe tanmotawét Fol, Ngánján Mbérbér wafoghkaf, néretai mbarkánde yáfaf Elimas a korayangé,

¹⁰ “Fém sném Sáiférene ambum a méinyotio mbarkádoene mék téfnár! Fém sném méinyotio yaman warsogh ár a unyéggh ár. Kékmbó, Yurane mbarkánd yamta yau ewasemna ár unyégghé!”

¹¹ Sénonjo Yurane nékwam so kémanangé. Fém so ném ghékéf kwéfkwéf, a yéné efgghéto fémon yau so yéfande efgghoene kwayaghé.”

Táfandio esam a kwéfkwéfam yafaryéng fá, a fá korsotau yénémamén káronjau árot ménjághét.

¹² Njam Rom fiyarafene sénko árom yinjoí némé kufrotau, fá sélngwél yémormén Ngánjánene si watameghan, yémon táf efalo yiyátoi Yuré.

Fol a Banbasfem mer si taitowét Antiok tesenan Fisidia ndimbal yuwon

¹³ Kétándmé Fafosta, Fol a yáne mérnafé tayotawét ndimbal bouté kétán Fargat Famfilia kénjún, wénde Joném efrangoi a kangotau kétán Jerusalemét.

¹⁴ Kétamé Fargata fá nuwanoyénd Antiok tesenot Fisidia ndimbal yuwon. Safatan fá nélawayénd áumengégh méngot a námnyoyénd.

¹⁵ Mosesene nák a Ngánjánene mat yátogh árfene si wafégh soramé, Ju árfene áumengégh méngo limángégh árem si yéngwatembayénd yéfefaf, “Fútaréf, njam féfefaf wawéngsogh si yém yéné áret, féyotaro korayangí.”

¹⁶ Fol nokayoyéng, ngángé euyoi a tamndangé, “Israilmén ár a fém Téndo ár

emofem Ngánjáne yáwefnotati, kénáyárange tafaf!

¹⁷ Israil árfene Ngánjánam ewaferyéng téfene ákif a marat ár eyátoyéng táf fá stamorangérwén Ijif kénjún, a Ngánjánam yánjo waftaye eutoryéng, elimai fá yéné yuta,

¹⁸ fá mé kawamarotau yéfene yaufiyaman kétánotio 40 yunjéf fanfne yuwon,

¹⁹ yémon ewasérbotam sefen ndimbal yu Kananén a mband ewaramai yuré náyátoyénd.

²⁰ Méinyotio yéné yamam yénérsam 450 yunjéf.

“Yéné soramé, Ngánjánam ewaramai yéfe mogh sénko ár kétánotio Ngánjánene mat yátogh ár Samuelene efogh nawerai.

²¹ Fá nómnendayénd warsagh árot, a yémon ewaramai Kisene ambum Sol, Benjamin mérénmén, emon elimndam 40 yunjéf.

²² Wénde Ngánjánam Sol yitérbóí a yémon yasoi Deifid yéfene warsagh árot. Fá norayai yánemén, 'Yéndon yinjoyén Deifid Jesiene ambum, yéné ár efe tane tikéfmén yém, yémon so ewafrote méinyotio yam tane ménde némat yém.'

²³ “Kétándmé yéné ár mérénta Ngánjánam enwarsam Israil áret Ghérsé urtogh ár Yesu, ndené fété fá nénorayai unyégghofnar si.

²⁴ Soramé Yesuene ufarégh, Joném fronde si táitotawéng yaufiyam awengoghmén a nu walitoghmén méinyotio Israil árfefaf.

²⁵ Joném njam yáne ásáfogh tifotau, yémon tamndangé, 'Fém ndernáye nemnati yénd efe wém? Yénd yau wém Keriso. Wénde fá siyém ta soramé yéném, endene sandol ferghét yénd féyotarofnar wém.'

²⁶ “Fútaréf, Ebraamene ambumtértér, a fém Ngánján férferafé Téndo ár, téfeyot yéné wanjarégh si ténmáfáretat.

²⁷ Jerusalemén ár a yéfene limánégh árem yau yáyámngoyénd Yesu endenemén Ngánjánene mat yátogh ár kénorayawét. Wénde yémofem ngi yafngoyénd Yesu, yéné si efalo káyátotau némé Ngánjánene

mat yátogh áré m kénorayawét árké taftawét méinyotio Safatan.

²⁸ Yémofem yau yinjoyénd téfén yáne krot, wénde yémofem yamnendayénd Faillet yá ngiot.

²⁹ “Njam yémofem ásáfogh yafrotaménd méinyotio yéné bukan árké tékayarwén yánemén, yémofem yeworyénd wafatarégh wénta a yélawayénd mbéwé méngon.

³⁰ Wénde Ngánjánam yanoi fá kétándmé kérta,

³¹ a tárfár efogh fá nufaryéng yéfefaf emafé tayotau kétándmé Galili yu kétán Jerusalem. Fá fem sénonjo yáne ghékéf fandagh ár Israíl árét.

³² “Yéndfem ewaufrotam féfe mer si, Ngánjánam némé nénorayam unyéghofnar si téfene ákifefaf

³³ Ngánjánam té tawafrote téfeyot, yéfene ákiambumat, ménaye Yesu kés yanoi. Ndené fété kés yékai yénamayo Sams bukan,

“Fém ném tane Ambum, sénonjo yénd nénáyáton fene Afé.’

³⁴ Ngánjánam fá yanoi kérta, yéné mamén yau so nornde, némé noraye yéné sian, “Yéndon so tawaraman njúnnjúnofnar a efalo frengégh némé té nénorayam Deifidefap.’

³⁵ Ámb Sams bukan yéné yékai, “Fémon yau so tumyo fenjo Njúnnjúnofnar Ambum kéréfot.’

³⁶ “Njam Deifidém Ngánjánene ásáfogh tawafrotau yánjo ár satafaf, fá táf kémégh nakmai, fá esareyayénd yákifé a yáne fifi norndam.

³⁷ Wénde ámbiro ár efe Ngánjánam yanoi kérta yau norndam.

³⁸ “Yéné maménnde, tane fútaréf, yénd ménde wém fém mat kamndangi ndené Yesuene kénjúmé wawalingégh yém féfene yaufimén.

³⁹ Emo efalo yiyátota Yesu, Ngánjánam so tanmongé fá siyém mbarkánd ár, yau Mosesene náke so yém.

⁴⁰ Kor nawarawenati fém! Ngánjánene mat yátogh áré m árké yammén korayawét yau so féfefaf nufrote:

⁴¹ “Fém Ngánján karogh ár, sunsunan kéré so em,

némamén yéndon so ewafrotan ámb yam féfene efghon féfem efalo yau so eyátotati, ndemamén ámb árom so kémaufrongé feyot.”

⁴² Njamandio Fol a Banabafem téfrangowét Ju árfene áumengégh méngo, áré m eumieyayénd fá kor ámb Safatot siot.

⁴³ Njam ár mérén kófarnawét, tárfár Ju ár a Téndo áré m ewáiteyayénd Fol a Banabas, efe korayawét yémafé a ewamnendangeyayénd fá ménát mé sái engérnyang Ngánjánene ngáram kénjún.

⁴⁴ Ámb Safatan ndenanit témorwén méinyotio tesen kar káumendawét Yurane si áyárght.

⁴⁵ Njam Ju áré m ewinjoyénd ár mérén, fá waramnjagh mwithayam ewafoi a si karogh yafngoyénd némé Fol korayau.

⁴⁶ Féyo Fol a Banabafem ewawangeyayénd yéfe férférofnyaye, “Yénd so fété noraiwam Ngánjánene si féfefaf Ju árfefaf fronde. Ménamén féfem yékenati a nawafénmetati fémyo féyotarofnar em tuot ghérsé résaghét, yéndfem fém so tafrangem a kuwanem Téndo árfefaf.

⁴⁷ Yénat yénd ténmafarewé Yuram, “Yéndon fém té eyáteyayén kwayaghé yéfe téndo árét, ménát féfem so yérset wanjarégh kétánotio mband ánde yiyato.”

⁴⁸ Njam Téndo áré m nárayayénd yéné si, fá áuwéghan tamorwén a kánjo tarametawét Yurane simén; a efe méinyotio ewaferyéng tuot ghérsat efalo yiyátoyénd.

⁴⁹ Yurane si marat náyátoi méinyotio yuwomé.

⁵⁰ Wénde Ju áré m sénanégh ewafngoyénd tesenmén limánégh ár a Ngánján férférafé ndimbal amaf. Yémofem Fol a Banabas ngi ewafngeyayénd a ewitreyayénd yéfene yuta.

⁵¹ Féyo yéné téfnan yémofem káfka ngwérméng esenangeyayénd matyamot yéfefaf a nuwaneyayénd Ikonium méngotuot.

⁵² A waitogh ár áuwégham ewafoi a Ngánján Mbérbéram.

14

Fol a Banabas taitowét mer si kété Ikoniummén árfefaf

¹ Ikonium yu kénjún Fol a Banabas túmén tangérwén Ju árfene áumengégh méngot. Kété fá koraiwét sotafé Jumén a téndo yumén ndimbal ár mérnafefaf Ngánján efalo yiyátóyénd.

² Wénde yéné Ju ár efe nakenayénd Ngánjáne efalo yátoghét norayayénd Téndo árfefaf a tawasérmbotawét yéfené mwithé sénanégh ewafngéyayénd Fol a Banabas.

³ Féyo Fol a Banabas teke kété tárwén, koraiwét férféofnar Yurai, a Yuramyó ngárámmén si tékmetau safén ndené efalo yém ménáyan tawafrowét ufarogh yam a sélngwélafé yam.

⁴ Tesenmén ár nafaloyénd; ámb Ju árfeta, ámb Yesuene muyafé árfeta.

⁵ Féyo Téndo ár a Ju ár mérne nafghayénd yéfenjo sénko árfé ménát Fol a Banabafé ngiot.

⁶ Njam Yesuene muyafé ár mat náyatéyayénd yénémamén, fá nitreyayénd kétán Likonia yuwot Listran a Derbe tesen a ámb kaka yuwomé,

⁷ kété wéikor yéngérnyeyayénd mer si waitogh.

Fol a Banabas taitowét mer si Listran a Derbe tesenan

⁸ Listra tesenan kété ár témorangérwén aknyégh ár, efe tékmangérwén wawér kétándmayo árafégh yau tiyotawéng.

⁹ Yémon tiyáretau Fol sian. Fol néngretai mbarkánde yáfaf, a yawinjoi yáne ndimbal mwithé mer yátoghét

¹⁰ a témotangé, “Kokai mbarkánde fenjo kafkafé!” Táf fété ár natnam tukét a áligh nufngoyéng.

¹¹ Njam ár mérnám yinjoyénd sélngwélafé yam némé Folém yafrotam, fá kutnawét Likonia sie, “Efalo sómbio ngánján té néneworend téfefaf árnit!”

¹² Banabas témndangi Jeus, yáne fifi Grik sie ndimbal ngánján a Fol témndangi Ermes yáne fifi Grik sie si sénko ár.

¹³ Jeusene wáwefnogh méngo témorwén tesen téndota, ghéngén wároggh ár enwanai kau a mbumbu kétán tesen sésafnefaf

ménamén fá a ár mérén ménde tamorwén ghéngén ramghét yéfeyot.

¹⁴ Wénde njam Yesuene muyafé ár Banabas a Fol náyáreyayénd yénémamén, yémofem eftráreyayénd yéfenjo sáláme a néngenngéyayénd ár mérnafefaf, kutnawét,

¹⁵ “Fútaréf, némamén fémfem yéné yafrotati? Yénd yénre ár, ndené fété fém sem. Yéndfem enwarsuwam féfeyot mer si, ménát awengoghét kétándmé fifiofnar yamta kétán akegh Ngánjánefaf, emo ewafrotam njafar, mband, arakaf a méinyotio rokar yéné kénjún.

¹⁶ Tándái yémon engéumyoi méinyotio ár yéfenjo méndeye néngwanoyénd,

¹⁷ wénde yémon yau efrangoi ambino wénde yémon mé tawauyafotau meryam ménaye nu raméghe kétándmé njafarta a njamke raméghe yéfenjo wérwéran a yémon mé nouséne yéfeyot tárfár njamke a yéfené tikéf yafote áuwéghét.”

¹⁸ Ndemamén yéné sie, Fol a Banabas emnyangménd ár mérén yau so ghéngén tarametawét yéfeyot, wénde yau témorwén afrát yéfeyot ménát sái tawanauwét kétámé sái tafrowét.

¹⁹ Féyo ámb Ju ár enmormén kétándmé Antiok a Ikonium tesenta a ár ewasemnaménd Fol a Banabafé ngiot. Yémofem wíme tafiyátotawét Fol a térogghawét fá tesenta yutoryénd, kéma kemnawét fá kár kar yémormén.

²⁰ Wénde yéné soramé waitogh árem yarendayénd Fol, fá nurtotam a néngwanoi tesen kénjút. Ámb efghon Fol a Banabas néwaneyayénd Derbe tesenot.

Fol a Banabas kangowét Antiokét Sirian

²¹ Yémofem taitowét mer si Derbe tesenan a tárfár ár náyatóyénd waitogh ár. Féyo fá kangowét Listra, Ikonium a Antiokét,

²² muyé tawaramwét waitogh arét a tawawéngsowét ménát fá mé sái efalo em ndimbal mwithayan. Yémofem tamndend, “Yénd mé so yénggém tárfár táikér yam kénjumé ménát Ngánján limanégh élaughét.”

²³ Fol a Banabafem ekafeyayénd Yesuene mérén wáutárégh ár yéfeyot fénatayero Yesuene ménot. Orayéghe a

awafarmanéghe, fá ewateménd Yurafaf endefaf yéfene méghmégh témorwén.

²⁴ Soramé tangérwén Fisidia yuwomé, fá enérmén kétán Famfilia yuwot,

²⁵ a yémofem si waitogh yafngeyayénd Ferga yuwon, yéné soramé fá néngwaneyayénd Atalia tesenot.

²⁶ Kétáandmé Ataliata fá ndimbal bouté kangowét Antiokét. Antiok yéné sifayé témorwén ánde fronde efalo yátogh ár karamangayénd fá ménát Ngánjánene ngárám ngángayam so tawafrotau Ngánjánene ásáfogh. Yéné sómbio árem ewifeyayénd ásáfogh némé té ewarameyayénd.

²⁷ Antiok nufareyayénd, yémofem eumendangeyayénd Yesuene mérén a tawaufrowét méinyotio Ngánjánam némé tawafrotau yéfe kénjúmé a ndernáye Ngánjánam yésawéryéng ndimbal mwithé sésafne Téndó árét.

²⁸ A fá kété teke emorarmén waitogh árfé.

15

Yesuene mérén sénko árfene áumengégh Jerusalemén

¹ Ámb ár enmormén Judiata Antiokét a efalo yátogh ár tawatametawét: “Táf féfene ghéngan yau njam tánfangi, ndené Mosesene nákam yénémdete, yau so kawanjar.”

² Yéné watamegh yamam eméindangeyai Fol a Banabas éwighét yémafé yéné watameghmén. Fol a Banabas ekafeyayénd a ámb efalo yátogh árfé, angoghét Jerusalemét Yesuene muyafé ár fandaghét a ámb sénko árfé yéné watameghmén.

³ Yesuene mérénam engwatembayénd Fol a Banabas tangmorwén yénamé Fonisiya a Samariamé, a yémofem ewaufroyénd ndernáye Téndó ár té kawengotat. Yéné siam eméindayéng méinyotio efalo yátogh ár áuwéghét.

⁴ Fá njam nufaryénd Jerusalemét, Yesuene mérénam a Yesuene muyafé ár a ámb sénko árem eumieyayénd Fol a Banabas, endefet yémofem tawaufrowét

méinyotio yammén Ngánjánam némé tafrotau yéfe kénjúmé.

⁵ Féyo ámb efalo yátogh ár efe tawafnyangérwén Farasi mérénmén nokayoi a tamndangé, “Téndó ár so fété ghéngan enfetat ndenáye Mosesene nákam kés noraye.”

⁶ Yesuene muyafé ár a ámb sénko ár náumendayénd yéné watamegh simén.

⁷ Yéné watamegh si tombé warunyégh soramé, Fité nokayoi a korayangé yéfefaf: “Fútaréf, fém mat em ndené tándái Ngánjánam waferyéng féfene kénjún ménát téndo árem sái káyárange tane mbírbírta mer si a efalo tiyátongi.

⁸ Ngánján, efe mat yém árfene tikéf, ewauyafote ndené yémon eyátote téndo ár ménaye Ngánján Mbérbér raméghe ndené fété téfe kés yénmaramai.

⁹ Yémon mwithé yéfaronam ménát ámbiro so tényátonga téndo árfé, ménamén yémon ewáwáine yéfene tikéf ménaye ndimbal mwithaye.

¹⁰ Féyo fémofem yau so ufoghan Ngánján yékmetati sénonjo ménaye kérté fayoghe téndo efalo yátogh árét ndeneyameyo téfene ákifet a téfeyot árkéméné yau so tanangém.

¹¹ Yéndfem efalo yiyátotam ndené téfene Yuré Yesuene ngárám kénjúmé yénd nawanjanam, ndeneyame fá kés em.”

¹² Ár mérén métar nufrotaménd fá káyáretawét yéfefaf Banabas a Fol kafrowét ménamén ufarogh yam a sélngwélafé yam Ngánjánam tawafrotau Téndó árfefaf yéfe kénjúmé.

¹³ Njam Banabas a Fité yifeyayénd si, Jems nokayoi siafé: “Fútaréf, yénd kwiýárangei.

¹⁴ Saimon Fitam tafenau téfefaf ndernáye Ngánjánam fronde yuyafotam yánjo mwithé ménaye ndernáye Téndó ár té eyátoi yágot.

¹⁵ A yéné téndo árfene awengogh siyém yénayanfifi némé Ngánjánene mat yátogh ár kénorayawét. Ndené kés yékai:

¹⁶ 'Yéné soramé yénd so nénangotan, a kor so yafarnjan Deifidene méngotu.

Yéndon kor so yérametan wasérboghkaf yém,
 a yéndon so kor yafrotan,
 17 ménát méinyotio áré m so yéronjat Yuré,
 so tanéghangé Téndó ár emofem tane yétkwén so yuyotat,
 Yuré noraye, emo ewafrote yéné yam
 18 tándái árkéméné mat náyatoyénd.'
 19 "Yénémaménnde tane mwithé yém yéndfem yau so táikér yiyátotam ménát ghéngan néghét yéfe Téndó árét efe nawengotat Ngánjánéfaf.
 20 Wénde yéndfem férén so yéfarotam yéfeyot a engwaufrotam ménát yau so enetat njamke árkéméné mewang sifayamén em, yau tát téndo wal, yau tát enetat férék eréghofnar wérár a férék yau tát enetati.
 21 Ménámén Mosesene ná k si téngwaitotawét méinyotio tesenan fronde efghon a taftawét Ju árfene áumengégh méngon méinyotio Safatan."

Férén yéfeyot téndo efalo yátogh árfefaf

22 Féyo Yesuene muyafé ár a sénko ár yémafé méinyotio Yesuene mérén mwithé yéfaronaménd yéfenjo ár kafghét álighét kétán Antiok yémafé Fol a Banabas. Yémofem ekafayénd Judas efe tanmotawét Barsabas a Sailes, yéné ár efe tárwén limánégh ár efalo yátogh árfene kénjún.
 23 Yéfe kénjúmé yémofem yatembayénd yénamayo férén:

"Yesuene muyafé ár a sénko ár, fene fútaréf Jerusalemén,
 Kétán téndo efalo yátogh árfefaf kétán Antiok, Siria a Silisia:

Áuwégh si.

24 Yénd té náyarangém ndené ámb té nétorngi téfe tambén téfene matofnaye a fene mwithé kémawasérbogat, ménaye fá némé korayat.

25 Yénémamén yéndfem méinyotio efalo yiyátongém ekafangém ámb ár a engwatembangém féfefaf yémafé téfene tikfagé fútar Banabas a Fol,

26 ár emofem yéfenjo ghérsé kértat ekmend Yuré Yesu Kerisoene yétkwénot.

27 Yénémaménnde yéndfem Judas a Sailes engwáfárewam féfefaf ménát yémofem yénayo si so efalo yiyátot

mbírbíre némé yéndfem yéngwafnamotam.

28 Ngánján Mbérbé a yénd efalo té yiyátongém ndené yéndfem yau so kérté ewarametam táikér yame wénde mé nambio yamero:

29 Fém so nafrangotati kétándmé njamke árkéméné mewang sifayamén em, férékta, férék eréghofnar wérárta a téndo walta. Merfifi yém yéné yamta kékmbongi. Yénaro fai."

30 Ár ewatembayénd a tayotau Antiok yuwot. Kété fá káumendawét Yesuene mérén mérne a kété férén yéramayénd.

31 Áré m njam taftawét áuwéghan tamorwén yéné wawéngsogh simén.

32 Judas a Sailes, efe tárwén Ngánjánene mat yátogh ár, ndimbal wawéngsogh a muyé si koraiwét efalo yátogh árfefaf.

33 Ámb efogh soramé kété, Judas a Sailes ewatembeyayénd fútarfem frengéghafé a áuwéghafé kangowét yéfefaf emofem enwáfáreménd.

34-35 Wénde Fol a Banabas mé tamorarwén kété Antiokén, ánde fá a tárfar árfé Yurane si táitotawét a tawatametawét.

Fol a Banabas nafaleyayénd

36 Ámb efogh soramé Folém yémndayéng Banabas, "So nangowam kétán a eyafowam efalo yátogh ár méinyotio tesenan ánde yéndfem Yurane si taitowém a tanwinjem némé yémofem ewafrotat."

37 Banabas ménde témorwén Jon Make wasroghét yémafé,

38 wénde Fol yau ndené kemnau sái tasrongai fá, ménámén Jon Makém efrangoi kété Famfilia yuwon a nékmboyéng kétamé ásáfogh tambén.

39 Kété ewarmén ndimbal éwigh a nafalotaménd. Banabasém yasroi Mak a tayowéng ndimbal boute kétán Sáifras,

40 wénde Folém yaferyéng Sailes a efalo yátogh áré m erameyayénd Fol a Sailes Yurane ngárám kénjút. Féyo sómbio nuwaneyayénd.

41 Fá nuwaneyayénd yénamé Siria a Silisia yu, yémofem taitogh wét si ménát muyé tawaramwét Yesuene mérnat.

16

Timoti nufnyai Fol a Sailesfefaf

¹ Fol yénmormén Derbe tesenot a yénamé kétán Listra tesen, ánde waitogh ár yétkwén Timoti témorangérwén. Yátmé témorwén Ju amaf a efalo yátogh ár, wénde yárefé témorwén Grikmén ár.

² Efalo yátogh ár mer si korayawét Timotienemén Listran a Ikoniummén.

³ Fol ménde témorwén yémafé álighét, féyo yémo ghéngan yanfai ménamén Ju árfenemén efe tamorangérwén yéné yuwon, ménamén fá méinyotio mat tamorwén ndené yárefé témorwén Grikmén ár.

⁴ Yéfene áligh yam kétáandmé ámb tesen kétán ámb tesen, yémofem tawawéngsotawét efalo yátogh ár ménát so táitotawét yéné férén árké yéfarotaménd Yesuene muyafé árem a ámb sénko árem Jerusalemén.

⁵ Féyo Yesuene mérén táf káyátotawét muyafé ndimbal mwithayan a kanotawét méinyotio efghon.

Folene ghékéf waingégh Makedonia ároenemén

⁶ Fol yánjo mérnafé tayotau yéné yuwomé Frigia a Galasia, Ngánján Mbérbéram yau eumyoi si waitoghét Esia yuwon.

⁷ Fá engmormén Misia mbandot néngufaryénd, féyo fá ménde tamorwén saí kényawangai Biténiat, wénde Yesuene Mbérbéram yau eumyoi élaughét.

⁸ Féyo yémofem yéngwaindayénd Misia a néngaflayénd kétán Troasot.

⁹ Yéné sémbáran Folém téfandau ghékéf waingéghe Makedoniamén ár takayongérwén tamnendau fá, “Kénaf Makedonia ndimbal yuwot téfe wáutárg hét.”

¹⁰ Folene ghékéf waingégh fandagh soramé, yénd wékeye káfrendawém álighét kétán Makedoniat. Ménamén mat náyátoyém ndené Ngánjánam yénmanmoi yénd mer si waitoghét kétán yéfefaf.

Lidiane awengogh yaufita Filifyan

¹¹ Yénd ndimbal bouté tényotau Troasta kétán Samotrasét, a ámb efghon néngufaryém Neafolisét.

¹² Kétamé yénd néngwanoyém kétán Filifi, Rom mwithafé yu a limánégh tesen Makedonia ndimbal yuwot. Kété yénmorangérmén tárfár efogh.

¹³ Ámb Safatan yénd néngtoryém tesen sésafneta kétán wanjet, yéné mwithafé Ngánjánafé orayégh sifayé kété so yém. Yénd námnyoyém a si yérnyayém yéné amafafefaf efe nénáumendayénd kété.

¹⁴ Ámb amaf efe káyáretau yáne yétkwén Lidia, efe témorwén Tayatira tesenmén. Yémon ndéndák ngarot sáláme faian yékmai a fá témorwén Ngánjánene wáwefnogh amaf. Yuram yasawéryéng yáne tikéf áyárg hét kétán Folene sifaf.

¹⁵ Amaf a yáne mérén ewalitotam, yéné soramé amafom yénumyoi yánjo méngot. Amafom témndangé, “Njam fém nemnati ndené yénd wém efalo yátogh ár Yurane kénjún, kénaflangi tane méngon so emor.” Féyo amafom yénmamnendai yénd, féyo yénd kété yénmorangérmén.

Fol a Sailes kwéfkwéf méngot elaweyayénd

¹⁶ Ámb káye yénd ténngérwén Ngánjánafé orayégh sifayat, yénd yénfangeyai faiofnar ásáfogh mérsom efe yaufi mbérbéroene waftaye korayau soramé yumén. Yémon tawinjotau ndimbal mani árfe también ménamén korayau soramé yumén. Yémon tawarametau mani yánjo wanjengégh téfnarat.

¹⁷ Yéné mérsom Fol a yénd yénmaitoyéng ndené keyafé, “Yéné ár fem Minde Tukén Ngánjánene faiofnar ásáfogh ár, emofem ewafrotat end féfe wanjarg hét.”

¹⁸ Mérés ménj mé téryangérwén tárfár efogh yéné sian. Kerkeran Fol nékwafé náindam nawengoi a témndangé mbérbér, “Yesu Kerisoene yétkwénan fém kétor yá también!” Táf fété mbérbéram mérés yéfrangoi.

¹⁹ Njam faiofnar ásáfogh méresoene yuram yáyámngoyénd ndené mani winjo end té nefo, yémofem Fol a Sailes ngi ewafngeyayénd taroghwét fá marat sifayamé kétán sénko árfefaf.

²⁰ Yémofem enémnjéménd yéné yumén gafanane sáfrére a norayayénd, “Yéné ár

sere Jumén, yémofem ár mwithayan ewanjmengét,

²¹ yémofem ár ewatamet fénaté si yéné mbarkánd yau árké nérete téfe Rom árét wafroghét.”

²² Ár mérén nafghayénd Fol a Sailes yéfe ngiot, a yéné ndimbal yumén mogh árfene wáfareghan so yéfe sáláme tawaftéarwét a tafmowét.

²³ Féyo yaufi fémogh efmoménd, a fá ewiménd kétán kwékwéf méngot, a yéné sifayé wanjengégh ár yémndayénd merkéraye wanjengéghét.

²⁴ Njam fá náyarai wáfaregh si, yémon ewárbneyai sómbio ár a ewangseyayénd wéne yéfe ghambér.

²⁵ Sémbár néndkéfan Fol a Sailes Ngánjánjafé korayawét a wagh kermangwét Ngánjánéfaf, a ámb ár kwékwéf méngon talawangérwén táyarwét waghan.

²⁶ Sunsune ndimbal sokrereyam kwékwéf méngo sérasér esámbnetam. Táf fété méinyotio kwékwéf méngo sésafne kasaunawét, a méinyotio árfene sein naferyénd.

²⁷ Kwékwéf méngo wanjengégh ár nanoi, a njam néngretai kwékwéf méngo sésafne sauréghkaf tamorwén, fá witmafé sénté naifaye akunyéghét féf nufngoi krotio ménamén fá kéma kemnau nde kwékwéf méngo ár kar té nétoryénd.

²⁸ Wénde Fol nutnai, “Yau nawaghna fémyo! Yénd méinyotio yéna mé yéném!”

²⁹ Kwékwéf méngo wanjengégh ár néngutnai kwayaghat a soramé ewawanayénd kwayaghé, néngénngoi kwékwéf méngo kénjút a nénguyai ngerngerafé Fol a Sailesfene sáfrére.

³⁰ Féyo yémon enutoreyai kénjúta a emotangeyai, “Ndimbal, yéndon némé so yafrotan awanjarghét?”

³¹ Yémofem yawangeyayénd, “Yuré Yesu efalo tiyáto, a táf fém so kawanjar fene mérnafé.”

³² Féyo fá kafrowét Yurane si yáfaf a méinyotio ámb árfefaf yáne méngon.

³³ Yéné sémbáranjo kwékwéf méngo wanjengégh árom emnjéméng a yéfe féne féne tawaubarwéng; féyo táf fété fá yánjo mérnafayo nuan ewalitoménd.

³⁴ Kwékwéf méngo wanjengégh árom emnjéméng yáne méngot a ewémnjeyai nénet; fá áuwégham yafoi ménamén yémon Ngánján efalo yiyátoi yánjo méinyotio mérnafé.

³⁵ Njam akw yéfauwéryéng, Rom mogh árem ewáfáretayénd yéfe ásáfogh ár kwékwéf méngo wanjengégh ároefaf: “Tautorend yéné ár nguwanend.”

³⁶ Kwékwéf méngo wanjengégh árom taufrongé Fole, “Rom mogh árem nénorayangi ndené fém a Sailes so tautorend. Sénonjo fémofem yéné sifayé téfrangend kuwanend krufráte.”

³⁷ Wénde Folém korayangé ásáfogh árfefaf: “Yémofem yénd ténsémét marataye moghofnar yuwon, ndemamén yénd yéne Rom yumén ár, a yémmiménd kwékwéf méngo kénjút. Sénonjo yénd yémofem métare yémmutorend? Yau! Fá fáyo táf kénaflangi a téngémnjend yénd.”

³⁸ Ásáfogh árem njam ewaufroyénd Rom mogh árfet ndené Fol a Sailes tárwén Rom yumén ár, fá férféram ewifoi.

³⁹ Fá nénaflayénd yéfefaf ghérghérsisé siot a enémnjeyayénd kétáandmé kwékwéf méngota, ewamnendangeyayénd tesen frangoghét.

⁴⁰ Soramé Fol a Sailes néntoreyayénd kwékwéf méngota, fá néngwaneyayénd Lidiane méngot, ánde nafángoyénd efalo yátogh árfé tawawéngsowét fá. Féyo yémofem táf efrangeyayénd.

17

Fol a Sailesfem mer si taitowét Tesalonika kénjún

¹ Njam Fol yáne fútarfé nawaindayénd Amfifolis a Afoloniamé, fá enmormén Tesalonikat, kété témorwén Ju árfene áumengégh méngo.

² Yáne túmén yam témorwén, Fol téngmorwén Ju árfene áumengégh méngo kénjút, a nambio Safat efghon yémon yérynai warunyégh árfé,

³ a Buk si tawawafenau ndené Keriso tékratan so yém a kéta kanongé. Fá norayai, “Yéné Yesu siyém Keriso yéndon endenemén yaitotan féfeyot.”

⁴ Ámb Ju áré m e falo yiyátóyénd a nufnyayénd Fol a Sailesfefaf. Kété tamorwén tárfár Téndo ár Ngánján férférafé a tárfár sénko amaf.

⁵ Wénde ámb Ju ár kawaramnjawét, yénémamén yémofem eumendayénd kérté wafrogh ár mérén marat sifayan, awifarégh yérnyayénd tesenan. Fá néngengoyénd Jasonene méngot Fol a Sailes yéfe ronjaghét a wasroghét ár mérénfaf.

⁶ Wénde njam yémofem yau ewinjeayénd Fol a Sailes, yémofem Jason a ámb e falo yátogh ár tesenmén tawafaretawét gafanane sáfrére, yéné keyafé, “Yéné ár fem emofem yéfunat kérté méinyotio mband maratan sénonjo yéna em,

⁷ a Jasoném eumyoi fá yáne méngot. Fá fem emofem méinyotio Rom tuk warsagh ár Kaisarene ná k erafnat ndené siafé Yesu siyém ámb warsagh ár.”

⁸ Njam fá náyárayénd yéné si, ár mérén a tesenmén gafana fá nékw nawerayénd.

⁹ Féyo yémofem fai ewafrotaménd Jason a ámb e falo yátogh ár utorghét.

Fol a Sailesfem mer si taitowét Bereya kénjún

¹⁰ Yéné sémbáranyo, ámb e falo yátogh áré m engwatembeyayénd Fol a Sailes Bereya tesenot. Ufarghan Fol a Sailes, fá néngwaneyayénd Ju árfene áumengégh méngot.

¹¹ Ménamén Bereyamén Ju ár tamorwén minde mer ár, yéfe ne wafroghyamam ewaindayéng Tesalonika yumén ár, yémofem yumyoyénd si áuwéghafé a tafénmetawét Buk si túmén efghon téfandawét némé Fol e falo korayau.

¹² Tárfár Ju áré m e falo yiyátóyénd si a ámb ndimbal yétkwén amafam a ámb Grikmén áré m.

¹³ Njam Ju ár mat náyátóyénd Tesalonika kénjún ndené Folém táitotau Ngánjánene si Bereyan, ámb ár wéi kétán néngwanoyénd a amrorégh yérnyayénd ár mérén tawanjmetawét.

¹⁴ Tá f fété e falo yátogh áré m Fol yáfáretaménd arakaf tambén, wénde Saileséf Timotifé tamorarwén Bereyan.

¹⁵ Njam yéné áré m yénémnjaménd Fol Atenét, Fol norayai yéfefaf ndené, “Sailes a Timoti tafaf táf enre wékeye.” Féyo táf néngwanoyénd.

Folém mer si táitotau Aten kénjún

¹⁶ Njam Fol kawanjetau yéfeyot Sailes a Timoti Aten tesenan, fá áuwéghofnar témorwén ménamén yinjoi yéné tesen mewang afoghare.

¹⁷ Yémon éwigh yérnyai yémafé Ju árfene áumengégh méngon Ju ár a Ngánján férférafé Téndo ár. Fá wéi táf téngmorwén marat sifayat méinyotio efghon a ár kété tamndetau.

¹⁸ Mérén tárwén sómbio, ámb Efikuria mérén a ámb Stoik mérén ndimbal matyamafé ár éwigh yérnyayénd Folfé.

Ámb kamotangi, “Némé siot yéné waréwaré nufngo?” Ámb korayangi, “Fá mété noraya ámb ngánjánmén.” Fá korayawét yéné si ménamén Folém táitotau mer si Yesuenemén a yáne anoghmén.

¹⁹ Yémofem yéngwasroyénd fá sénko árfene áumengégh sifayé yétkwén Areyofagus, ánde yémofem fá té mndetawét, “Féyotaro fémo so ténmaufro matot némé totér watamegh fémo yaitote?”

²⁰ Fémon téfe yéné rse fé nataye watamegh náyáretam, a yénd ménde yéném mat saí káyátongém némé yáne fifi yém.”

²¹ (Méinyotio Atenmén ár a ámb yuta ár efe tamorangérwén kété efogh tifotawét á m njoghanro wénde korayawét a káyáretawét soramamén siot)

²² Féyo Fol nokayoi sénko árfene áumengégh sifayé yétkwén Areyofagus a tamndangé, “Atenmén ár! Yéndon tawafandan fé mofem ewáwefnotati tárfár ngánjánafet mindefifi.

²³ Ménamén yénd njam karendan táf kor ewawinjon féfe ne wáwefnogh rokar. Yéndon tawafandan kitarékitaré yéné yétkwénafé: Kétán Mat Yátoghofnar Ngánján. Fém mat yau em né mayoe fé mofem yáwefnotati, sénonjo yéndon so ewaufrotan féfeyot yánemén.

²⁴ “Ngánján emo yafrotam mband marat a méinyotio rokar yéné kénjún. Ménamén yémo elimnde méinyotio rokar

njafaran a mbandan, fá yau yémor ár ngángé raméghmén wáwefnogh méngon.

²⁵ A fá yau náronje yéné rokarot árém árké ewafrotat yáyot, ménamén fá fáyo méinyotio árfene ghérsé ramégh ár yém a méinyotio rokar kés.

²⁶ Rényéghan Ngánjánam yafrotam ámbiro ár, Yá también Ngánjánam ewafrotam méinyotio ár mérén efe sénonjo emorang méinyotio mband maratan. A yémon wéi mwithé yéfaronam ánde fénatayero ár mérén so emor a nderé teke fá so emor.

²⁷ Ngánján ménde yém árém sái yéronjat. Ménamén fá yau nayu yém téfeta, féyo yémofem mété táf yéronjat fá a tinjongi.

²⁸ 'Ménamén yáne waftayan yénd ghérsé yénmor a nimndam a naketam.' Ndenanit féfenjo ár efe mat em férénafene fifi, fá norayat ndenait, 'Yénd yéném yáne ambumtértér.'

²⁹ "Ménamén yénd Ngánjánene ambumtértér kés yéném, yénd yau so nemnam ndené árém so ewafrotat Ngánján kétamé gol o silfé o wím yéfenjo matyame.

³⁰ Tándái ár njam yau mat tamorwén némé Ngánján ménde témorwén yéfefaf wafroghét, Ngánjánam yau kértayan tákmangai ménamén yéfené matyam yau, wénde sénonjo Ngánjánam emndete méinyotio ár méinyotio yuwomé yaufita awengoghét.

³¹ Efogh té yaferyéng njam mband so moghan tékmangé. Yémo té yékafai ár emo so moghan ténékmangé mbarkánde. Ngánjánam té yuyafoi yéné ár, efe Ngánjánam té yékafai ménát sái emota mband marat, yémo so moghan tékmangé mband marat ménamén Ngánjánam yanoi kérta."

³² Njam fá náyárayénd ároene kér anoghmén si, ámb árém turtawét, wénde ámb korayawét, "Yénd ménde yéném fém sái kor koraya téfefaf yéné si téfén."

³³ Yéné áumengégh soramé Folém efrangoi.

³⁴ Ámb ár namndayénd Folene waitogh ár a efalo yiyátóyénd. Yéfené kénjún tafnyangérwén Dionisus, efe témorwén

Areyofagus mérénmén, ndenáyo amaf yétkwén Damaris, a ámb ár kés.

18

Folém mer si táitotau Korint kénjún

¹ Yéné soramé, Folém yéfrangoi Aten tesen a néngwanói Korint tesenot.

² Kété yémon yéfangoi Ju ár yétkwén Akwila Fontusmén. Fá yénmormén kétándmé Italia yánjo amafafé yétkwén Frisila, ménamén Rom tuk warsagh ár Kaisar Klaudiasém emndai "Fém Ju ár, fémfem so téfrangongi Rom." Fol néngaflai Akwila a Frisila fandaghét,

³ a ménamén Fol témorwén farai méngo ramégh ár ndené fá kés tamorwén, Fol námnyoyéng a kásáfotawét yémafé.

⁴ Méinyotio Safatan Folfem taruindawét Ju árfene áumengégh méngon, ménát sái tikéf áfrat táyátongayénd Ju ár a Téndó ár.

⁵ Njam Sailes a Timoti nufareyayénd kétándmé Makedoniata, yéna Folém yéta Ju ár matot tarametau ndené Yesu siyém Keriso.

⁶ Wénde Ju árém tékarotawét Fol a yaufi si témndetawét. Féyo yénémamén yémon ngwérméng yétnendai yánjo sálámata a tamndangé fá, "Njam Ngánjánam tékratan tákmangé, so yém féfenjo téfnan, yau so yém tane téfén. Yénd nawafenan féfefaf yénd yau kérté so wém. Yénandmé yénd so kuwanon sénonjo Téndó árfefaf."

⁷ Féyo Folém yéngéfrangoi Ju árfene áumengégh méngo a néngaflai kaka méngot, Taitus Jéstusene méngot efe témorwén Ngánján wáwefnogh ár.

⁸ Krisfus, Ju árfene áumengégh méngo limánégh ár, a yánjo mérnám Yuré efalo yiyátóyénd a tárfár Korintmén ár efe káyáretawét, efalo yiyátóyénd a nuwan ewalitotam.

⁹ Ámb sémbáran Yuré norayai Folefaf ghékéf waingégh kénjún, "Yau férfér ném, sian miya néngém, yau métar ném a nékmbó.

¹⁰ Ménamén yénd fémafé yénre, a emo yau so nékmbote a némasérbote fém, ménamén tane tárfár ár em yéné tesenan."

11 Yéné téfnan Fol yémorangérmén Korintén ámbiro yunjéf ámb yunjéf rér yéramai fá tawatametau Ngánjánene si.

12 Njam Galio témorwén gafana Akaya ndimbal yumén, ámb Ju ár nafghayénd Fole kékmbohghét a yénmasroyénd moghét.

13 Yémofem yémndayénd, “Yéné árom elimnde ár Ngánján wáwefnoghét yéné ende téfene nák eráfne.”

14 Fol siotro témorwén, Galio norayai Ju árfefaf, “Fém Ju ár njam nawatarnati yéné kértamén tayot mer nérete, fém so eyáretan sian.

15 Wénde yéna ewafnyang ámogh ménamén orayaghmén a yétkwémén a féfenjo nákmén, táfrendangi yéné yam fémfemyo. Yénd yau so yéna wém féfene moghan yéné yammén.”

16 Féyo yémon engéutoryéng moghta.

17 Féyo méinyotioyam yerayénd Sostenes Ju árfene áumengégh méngo limánégh ároefaf ngi yafngoi mogh méngo safén. Wénde Galiom yau kemnau yénémamén.

Frisila, Akwila a Afolos

18 Fol yémorangérmén Korintén tárfár efogh. Féyo yémon engéfrangoi fútaréf kété, a nuwanoyénd yémafé Frisila a yánjar Akwila. Fá néngwanoyénd kété Senséri. Kété Fol séf natértam ménamén yane unyéghofnar simén Ngánjánefaf. Fá ndimbal boute nénguwanoyénd Siria yuwot.

19 Fá nékmboyénd Efesos tesenan, Folém efrangeyai Frisila a Akwila. Fá yambia néngwanoi Ju árfene áumengégh méngot a tarundawét Ju árfé.

20 Njam yémofem yaunendayénd ámb efogh ámnjoghét yémafé, yémon yékenai.

21 Wénde njam Folém engéfrangoi, yémon unyéghofnar si emndai, “Yénd so kénangon Ngánjánene méndeyan.” Féyo yémon yéfrangoi Efesos a mé tanmorwén Kaisariat.

22 Njam fá nufaryéng Kaisaria yuwot, fá néngwanoi Jerusalemét a áuwégh si ewaramai Yesuene mérnat, a néngangoi kété Antiok yuwot.

23 Ámb efogh ámnjogh soramé, Antiokta kété Fol néngwanoi yéné yuwomé

karendau Galasia yu a Frigia yu, muyé tawarametau méinyotio waitogh árét.

24 Jumén ár yétkwén Afolos Aleksandria yumén yénmormén Efesos. Fá témorwén Buk si matyamafé.

25 Fá yatametaménd Yurane ende, korayau tikéf fésafé a tawatametau Yesuenemén merkéraye, wénde fá mat témorwén Jonene nu walitoghménro.

26 Yémon si yafngoi férféofnaye Ju árfene áumengégh méngo kénjún. Njam Frisila a Akwilafem yiyáreyayénd fá, yémofem yumyeyayénd kété yéfenjo méngot a tawaferwét Afolose mbarkánde Ngánjánene end.

27 Njam Afolos ménde témorwén Akaya ndimbal yuwot álighét, fútarém yawéngsotaménd fá a yéfarotaménd férén waitogh árfefaf Akaya ndimbal yuwon yá umyoghét. Yáne ufarghan, fá náyátoi ndimbal wáutárégh yéfeyot emofem efalo yiyátóyénd ménaye Ngánjánene ngárame.

28 Fá kéwitawét marataye Ju árfé, yémon yéta safét tawakmetau Buk sita ndené Yesu témorwén Keriso.

19

Fol korayau kété Efesosén Yesuenemén

1 Njam Afolos témorwén Korint tesenan, Fol tiotau mband tunamé kété Efesos tesen néngufaryéng. Kété yémon ewinjoi ámb waitogh ár

2 a yémon emotai, “Fémofem Ngánján Mbérbér té yanayénd njam fémfem efalo yiyátóyénd Yesu?”

Yémofem yawangoyénd, “Yau, yénd yau náyarayém ndené yéna yém Ngánján Mbérbér.”

3 Féyo Folém emotai, “Endene walitogh fémfem yanayénd?”

Yémofem yawangoyénd, “Jonene nu walitogh.”

4 Folém norayai, “Jonene nu walitogh yémormén yaufita awengoghét. Joném tamndetau ár efalo yátoghét Yesu efe so yéném yá soramé.”

5 Yéné si áyarghan, Folém ewalitotam Yuré Yesuene yétkwénan.

6 Njam Folém ngángé efayoi yéfefaf, Ngánján Mbérbér táf yénmormén yéfefaf,

a ámb sie korayawét a táitotawét Ngánjánene si.

⁷ Kété mété tamorwén 12 ár.

⁸ Fol nénglawai Ju árfene áumengégh méngot a férféofnar korayau kété nambio ghérare. Yémo taruindau yémafé a yéta taméindau ménát saí efalo tiyátongayénd Ngánján limánéghmén.

⁹ Wénde ámb ár namndayénd tikéf táikér; fá kakenawét efalo yátoghét a marataye yaufi si korayawét Ngánjánene endmén. Féyo yéné yammén Folém efrangoi fá. Yémon engwasroi waitogh árfé téngwaruindawét si méinyotio efghon yétkwén Taranusoene watamegh méngon.

¹⁰ Fá yérsam sómbio yunjéf sian, féyo méinyotio Ju ár a Téndó ár Esia kénjún efe tamorwén náyarayénd Yurane si.

¹¹ Ngánjánam yéramai Fole wafté sélngwélafe ásfoghét.

¹² Áré muku o sáláme Folém árke tiyánjangai tafayotawét enjne téfnárefaf, táf mer káyátotawét a yaufi mbérbmber kitérbotawét.

¹³ Ámb Ju ár nuwanoyénd yéta yaufi mbérbmber tawifnawét Yuré Yesuene yétkwénan fá efe yaufi mbérbmberam tawasérbotau. Ámb áré norayai, "Yesuene yétkwénan, endenemén Folém yaitote, yéndo némndetan, 'Kéntor.'"

¹⁴ Jumén limánégh ghéngén wároggh ár Skefane sefen ambumam yéné ásfogh tafrotawét.

¹⁵ Ámb efghon yaufi mbérbmberam ewawangoi yéfe, "Yénd mat wém Yesu a yénd mat wém Folenemén, wénde fém efe em?"

¹⁶ Féyo yéné yaufi mbérbmberafé ár néngatnam yéfefaf a ewifnai méinyotio tásmetau. Fá méngota néngengoyénd firo kérsawét férkafé.

¹⁷ Kété Efesosén njam Ju ár a Téndó áré náyarayénd yéné mamén, fá férfé tamorwén, yémofem tuwetawét Yuré Yesuene yétkwén.

¹⁸ Tárfár efe efalo yátogh ár náyatoyénd afrogh nufngoyénd yéfenjo yaufi wafroghmén.

¹⁹ Ámb ár efe kotametawét ghar yémofem tanérsawét yéfenjo ghar buk a tawarotawét maratan. Njam yémofem

taftawét árfene bukmén fai kétán narsam tárfár milion kinat.

²⁰ Féyo táf Yurane si marat káyátotau a kamndetau waftafé.

²¹ Méinyotio yéné yam njam kufrotau soramé, Folém mwiché yaitotam yafoghét Makedonia a Akaya a Jerusalemét. Fol norayai, "Yéndandmé yénd so kuwanon kétán Rom."

²² Féyo yémon ewáfáreméng yáne sómbio wáutarégh ár, Timoti a Erastus, kétán Makedoniat, wénde fá mé témorangérwén Esian.

Kérté Efesos kénjún

²³ Yéné efghon Efesos yuwon kérté yéfunayénd Ngánjánene Endmén.

²⁴ Kété témorwén ár yétkwén Demetrios, emo tawafrotau silfé wáwefnogh méngo Artemis mewangoe. Fá efe kásáfotawét yémofem tawinjotawét tárfár mani.

²⁵ Demetriosém eumendai yánjo ásfogh ár a tamndangé, "Fútaréf, káyárángi, fém mat em yéndfem tawinjotam tárfár mani yéné ásfoghmén.

²⁶ Fémofem té yinjongi a yáyamngongi ndernáye Folém áfrat yényátote a ámb watameghe tárfár ár elimnde Efesos tesenan a méinyotio Esia yuwomé. Yémon noraye ndené ár wafroghmén ngánján yau em ngánján.

²⁷ Yéné yam siyé m áuwéghofnar yém ménamén téfene mani winjogh end so kefongé. Ndenéyameyo ndimbal amaf ngánján Atemisene wáwefnogh méngo so kamndangé fifiofnar, endeyot táwefnotat Esia a mband maratan. Áré yau so nemnat ndené amaf ngánján Atemis siyé m ngánján."

²⁸ Njam fá náyarayénd yéné si, fá nékw tamorwén a ke kutnawét ndené siafé, "Ndimbal ngánján amaf siyé m Atemis Efesosén."

²⁹ Ndimbal tesen nufnyai a ke kutnawét ménamén ámbiro mwichayan tamorwén. Áré m ewanetangeyayénd Gayus a Aristakus, Folene arengégh fútaréf kétamé Makedonia yuta, a áré m tawafarewét kétán áumengégh sifayat.

³⁰ Fol ménde témorwén álighét áumengégh sifayat, wénde waitogh árém yau yéngéumyoyénd kétán álighét.

³¹ Ámb gafanane ásáfogh ár efe tamorwén Folene fútar, si wékeye yénmawatembayénd yau álighét kétán áumengégh sifayat.

³² Ár mérén kéwérsotawét ménamén fénatayero ke kutnawét. Tárfár ár yau mat tamorwén némamén fá kété tamorwén.

³³ Ju árém yéngwáfáretayénd Aleksenda yéfefaf siot. Yémon arét ngángaye ewaunyai métar ekmboghét. Fá ménde témorwén ménát sái tamndangai fá ndené Ju ár yau kérté yéfunayénd.

³⁴ Wénde njam yémofem yáyámngoyénd nde fá témorwén Ju ár, fá kutnawét sómbio efoghféneféne ndené keyafé, “Ndimbal yém Atemis Efesosmén!”

³⁵ Tesenmén gafanane ásáfogh árom ekmboi a norayai, “Efesosmén ár, fém mat em ndené Efesos tesen siyém wanjengégh ár ndimbal amaf ngánján Artamisene wáwefnogh méngo a yéné amafoene sáf mbanmban árké néneworyéng njafarta.

³⁶ Efe yau so korayangé fá yau nénui njafarta. Fém métar. Némé yau yafrotati namname.

³⁷ Fémofem yéné ár tánémnjati yénan, yémofem yau yau fi si korayat téfene ngánjánefaf a yau némndafi oroe tarsat téfene ngánjánene wáwefnogh méngota.

³⁸ Féyo njam Demetrios a yáne ásáfogh árfé kérté ewam, mogh siyém sauréghkaf yém a yéna em mogh ár. Féyotaro fá so norayat yéné yammén.

³⁹ Njam kérté mé em, so tanwanangi kétán moghfaf.

⁴⁰ A féyo mat ayéném yéné, ndené njam sénko ár káyárangei némé yéndfem tafrotam sénonjo, yémofem mété yénémndetat ndimbal kérté funaghmén. Yéndfem yéné tafrotam fifiofnar, féyo némé yénd so norayam njam yénd yénmotat yénémamén.”

⁴¹ Féyo yéné si soramé, yémon ár ewáfárnayéng.

20

Fol tiyotau Makedonia a Grik yuwomé

¹ Njam tesenan sarake nefoi, Fol néngwanoi kétán waitogh árfefaf, a tawawéngsotau yéfe. Féyo fá emndayéng “Yao” a tát néwanoi Makedonia yuwot.

² Fá ngrendau yéné yuwomé, ngorayau tárfár wawéngsogh si árfefaf soramé Fol néngufaryéng Grik yuwot,

³ kété fá yémorangérmén nambio ghérare. Féyo mwiché yaitotam Siria yuwot angoghét ndimbal bouté, wénde fá náyarai ndené ámb Ju árém yá ngiot mwiché táitotawét. Féyo yémon mwiché yaitotam tunamé angoghét Makedoniamé.

⁴ Sofata Firusene ambum kétándmamén Bereya yumén, Aristakus a Sekundus kétándmamén Tesalonika yumén, Gaius kétándmamén Derbe yumén, Timoti ndeneyameyo, Tukikus a Trofimus kétándmamén Esia marat yumén yémáfé Folfé tayotau.

⁵ Yéné ár engmormén frondeyo ténmanjetawét yénd Troas tesenan.

⁶ Wénde yénd ndimbal bouté ténngmorwén kétamé Filifi tesenta Minaghofnar flawé téménd soramé. Ámb 5 efogh soramé yénd nufnyayém kété Troas tesenan, ánde yénd yémorangérmén sefen efogh.

Yutikus kérta nanoi Troas tesenan

⁷ Sande efghon yénd yéngmormén mérne ménát féskaf flawé nénet. Folém korayau árfefaf a sian mé téngmorwén kétánotio sémbár néndkéf, ménamén ámb efghon álighét karametawét.

⁸ Yéné méngo kénjún kété kánetawét tárfár kwayaghé ánde yénd káumendawém.

⁹ Kété ámb totér ár yétkwén Yutikus témorangérwén mbormbor sésafneyan, njamandio Fol mé korayau teke, Yutikus kémégham térametau. Kerkeran, fá kémégh nakmai nambio kitaré satayan kétándmé nénuyai mbandot. Yémofem yékafayénd kérwén.

¹⁰ Fol néngeworyéng yuwot, néngáwefnoi ngángé efayoi yáfaf. Féyo Folém tamndangé, “Yau mámé mwiché em, fá mé ghérsé yém!”

¹¹ Féyo Fol wéikor néngarmboi tukét, a ténetau féskaf flawé. Fol mé korayau

kétanotio akw yéfawéryéng soramé yémo efrangoi.

¹² Áré m totér ár yéngwanayénd méngot a yéfeyot ndimbal áuwéghafé témorwén ménamén kérta nanoi.

Folfé nafángoyénd Efesos sénko árfé

¹³ Fol té norayai ndené yémo so ténfángongai kété Asosén, ménamén fá tiyotau álighe. Féyo fronde yénd néngwanoyém Boutfafa a ngérsawém kété Asos tesenot. Kété yénd ménde ténmormén sái ténfángongayém fá a ténngwanangayém bout.

¹⁴ Njam yémon yénfángoyéng Asosén, yéndfem fá yéngwaflayém a néngwanoyém Mitilan tesenot.

¹⁵ Ámb efghon yéndfem yéfrangoyém yéné a néngwanoyém ndimbal boute kété Kios tesenot. Yéné efogh soramé wéi néngurtoyém Samos tesenot, sómbio efogh soramé néngufaryém Miletus tesenot.

¹⁶ Fol yau ménde témorwén ménát sái témorangérwén Esia marat yuwon, féyo mwithé yéfaronam yau so kékmbongai Efesosén. Ménamén fá ménde témorwén wékeye ufarghét Jerusalemét wafarogh téménd yétkwén Fentikost

¹⁷ Kétándmé Miletus tesenta, Folém si yatembai kété Efesos yumén Yesuene mérén sénko áré álighét yémáfé siot.

¹⁸ Njam sénko ár nufaryénd, Fol norayai yéfefaf, “Fém mat em ndernáye yénd kásáfotan féfé kénjún kéténdmayo frondefifi efghon yénd njam nufaryén Esia marat yuwon.

¹⁹ Yénd kásáfotan ndimbal yuwan mwithaye a yengamafé. Yénd tékratan kawamarotan ménamén Ju áré m ngiot kwérametawét.

²⁰ Fém mat em ndené yénd yau férfér kwém si waitoghét árkéméné féfé wáutárghafé tém wénde tawatametawén fém marataye méinyotio méngomé.

²¹ Yéndon táitotawén si yéfé Ju ár a Grikmén áré m ménát fá so nawengotat yaufita Ngánjánéfafa a efalo so yiyátotat téfene Yuré Yesu.

²² “Sénonjo Ngánján Mbérbéroene sian, yénd so kuwanon Jerusalemét, mat yau wém némé yam so nufrote kété tafaf.

²³ Wénde yénd yénaro mat wém méinyotio tesenan Ngánján Mbérbéram waufrote ndené Jerusalemén áré m so kwényawangi yénd kwéfkwéf méngon a yénd so tékratan kwékmangi.

²⁴ Wénde tane fifie ghérsé siyém fifiofnar yém, wénde yéné fifiyafé tafaf yém: ndené yéndo so tifon wérese Yuré Yesum árké waramai, mer si waitogh ásáfoghét Ngánjánene ngárammén

²⁵ “Yénd mat wém féfefafmé té karendan Ngánján limánéghmén si táitotan. Wénde sénonjo yénd mat wém ndené fémfem yau so wéikor kwinjongi.

²⁶ Yéné mamén sénonjo yénd sotafé si norayan. Njam fém ámb kér ném Yesu efalo yátoghofnar, fémfem yau so kwéfayongi yénd yéné mamén.

²⁷ Yénd yau férfér kwém méinyotio Ngánjánene ménde waitoghét féfefaf.

²⁸ Fém kor nawarawenati fémyo a méinyotio Yesuene mérén árké Ngánján Mbérbéram té ewaferyéng ár wanjengét. Ngánjánene Yesuene mérén wanjengégh ár aem, yémon yánjo férke té yénmanai.

²⁹ Yénd ndené mat wém, yénd njam kuwanon munjan ághé so kufarngi féfene kénjúnjo a yau so ewarawenat wénde so esmetat krot.

³⁰ Yéné mamén féfenjo mérén kénjúmén ár so kénokayongi a elimndat efalo yátogh ár ménát so ewaitotat yéfene unyégh watamegh.

³¹ Aya kor fém nawarawenati! Té nawafarotati ndené nambio yunjéf yéndon tawawéngsotawén ekmboghofnar fém ámbiroámbiroe yengamafé méinyotio efogh a sémbár.

³² “Yéné mamén sénonjo yéndon ewatetan fém kété Ngánjánéfafa a kété ngáram sífaf, árké siam fém so ewanote a efrende méinyotio efe té efalo yandio.

³³ Yéndon yau féfene sáláme o mani mwithaye takwnan tayot.

³⁴ Fém méinyo mat em ndené yénd tanjo ngángaye kásáfotawén tanjo sálámet a maniot a ndenýameyo tane fútarat.

³⁵ Yéné ende yéndo té tawauyafotan ndernáye fém so emor. Fém so násáfotati táikrataye ménát yauyau ár so ewátánati,

so nawafarotam Yuré Yesuene si fá árké korayau: 'Ramégh ároene áuwégham yáinde yáne áuwégh emo rokar tanangé.'"

³⁶ Njam Folém si ewifoi, fá méinyotio budme neitaménd Ngánjánafé orayéghét.

³⁷ Féyo táf yémofem yengamafé yambnayénd a Fol tésnetawét.

³⁸ Fá áuwéghofnar tamorwén ménamén Fol árké norayai ndené ámb káye tane sáf yau so kor yéfandati. Féyo yémofem engémnyoyénd ndimbal boutfaf.

21

Fol nuwanoi Jerusalemét

¹ Yéndfem yao si engwaramayém yéfeyot, yéné soramé yénd boutan nénguflayém a tényotau kétán Kos férot. Ámb efghon yénd nénguflayém kétán Rodas férot a kétáandmé kétán Fatara yuwot.

² Yéndfem ndimbal bout yinjoyém kékérmetau kétán Fonisia yuwot, wéi nénguflayém ténngmorwén.

³ Soramé Saifrus yu yéngwinjoyém, yéngwaindayém náikáita kétán Siria yuwot. Yénd nurtoyém Taire yuwon, kété árem turtotawét rokar ndimbal boutta.

⁴ Yesuene waitogh ár ewinjoyém kété, yémafé yénmorangérmén sefen efogh. Ngánján Mbérbér waftayan yémofem yémdayénd Fol yau álighét kétán Jerusalemét.

⁵ Efogh njam nawerai frangoghét, yéndfem yéfrangoyém a néngwanoyém boutfaf mérne méinyotio waitogh ár a yéfene amaf a ambumtértér tesenta. Kété arakaf téndon yénd budme niayém Ngánjánafé korayawém.

⁶ Yao si soramé norayayénd yéfendio, yénd nénguflayém ndimbal boutan, a fá nénangoyénd méngot.

⁷ Yéné soramé yéndfem áligh yéngwasamngoyém kétáandmé Taireta a néngamghayém Tolemais tesen. Kété yénd áuwéghafé nawinjoyém fútarafé kété yénmorangérmén ámbiro efogh.

⁸ Ámb efghon yénd néngufaryém Kaisaria tesen a yénmorangérmén Filifene méngon. Yéné Filif siyém si waitogh ár a

ámb sefenmén efe yékafayénd ménát kwiré amafat wáutárehét.

⁹ Yáne awerghofnar mérés tamorwén fo emofem Ngánjánene si táitotawét.

¹⁰ Yénd kété yénmorangérmén tárfár efogh, Ngánjánene mat yátogh ár yétkwén Agabus yénmormén kétáandmé Judiata.

¹¹ Téfefaf nénaflai, yémon tékafangé Folene beles. Féyo yémo yánjo ngángé a kafkaf eumbai yéné siafé, "Ngánján Mbérbér norayai, 'Yéné ende Jerusalemén Ju árem so yumbetat yéné beles yuré a so téramangi Téndo árfene ngángat.'"

¹² Yénd njam náyárayém yéné si, yénd a ámb ár norayayém Fol, "Fém yau so niota Jerusalemét."

¹³ Féyo Folém yénmawangoi, "Némamén fém ye nendati tane tikéf karékáréf yafrotati? Yénd wém afrengéghkaf umbghét a kérot Jerusalemén Yuré Yesuene yétkwénot."

¹⁴ Yéndfem ndernáye ende yau so áfrat kényátongém, féyo yénd nékmboyém a norayayém, "Yurane méndero so nufrote."

¹⁵ Yéné soramé, yénd nafrendamém a néngwanoyém Jerusalemét.

¹⁶ Ámb waitogh ár kétamamén Kaisaria yénngmaitoyénd a yénngémnyoyénd kétán Nasonene méngot ánde yénd so ténmorangérwén kété. Fá témorwén Saifrusmén ár a ámb fronde waitogh ár.

Fol nufaryéng Jerusalemét

¹⁷ Njam yénd néngufaryém Jerusalemét, efalo yátogh árem yénmumyoyénd yénd áuwéghafé.

¹⁸ Ámb efghon Fol a ámb ár néngaflayém kétán Jemsefaf, méinyotio sénko ár kété tamorwén.

¹⁹ Folém áuwégh si ewaramai a tawaufrotau méinyotio yam némé Ngánjánam tafrotau Téndo árfefaf yáne ásáfoghan.

²⁰ Yémofem njam káyáretawét yéné si, yémofem Ngánján tuwetawét. Féyo yémofem korayangi Folefaf, "Fútar, téfanda nderé tárfár 1,000 Ju árem efalo yiyátoyénd, yémofem méinyotio sote mé táitotawét nák.

21 Yéné Ju ár té náyarangi fémon némé taitote Ju árfefaf efe tamorangéwén Téndó árfefafmé. Fá ndené kemnawét fémo kar tamndetau, 'Fém yau táf náyáretati Mosesene nákfaf ndenayu. Fémo fem yau táf ghéngan enfetati féfene ambumtértér. Fém yau so emor ndené ende Ju ár kés emor.'

22 Némé yéndfem so yafrotam? Fá so káyárange ndené fém té kéném.

23 Féyo tafrota némé yéndfem némndetam. Yéna em yéndfé fo Ju efalo yátogh ár emofem unyéghofnar si norayayénd Ngánjánéfaf.

24 Tangémnjongi yéné ár wáwefnogh méngot, so ngufnyangi yéfenjo wányányégh téméndfaf a so fai nufrotat ghéngén raméghmén. Yéné soramé yémofem so yéfenjo sénko séf ewérnat. Féyo méinyotio ár mat so em kété siyém efalo si yau yényau afrogh sian fenemén, wénde fém fémyo némor ndernáye nák noraye.

25 Ndenaye téndo efalo yátogh árfenemén, yéndfem téfarotam yéfe téfene mwithé ndené yémofem yau táf enetat mewang njamke, a férék, a férék eréghofnar wérár, ndenényameyo téndo wal."

26 Ámb efghon Foléf engmormén ámb árfé a yémofem yafrotaménd yéné téméndmén yam ndernáye témorwén wányányéghmén. Yéné soramé, fá néngwanoi wáwefnogh méngo sifayat a tamndetau ghéngén wároggh ár, "Kétán árké efghot so em sái kénamndangi njúnnjúnofnar yam so kefongé, yéndfem so enérsam ghéngén yénat."

Fol yerayénd

27 Njam sefen efogh awaingétro tamorwén, ámb Ju ár kétáandmé enmormén Esia marat yuta Fol yinjoyénd wáwefnogh méngo sifayan. Fá nékwafé naindaménd ár mérén eumendayénd a Fol yerayénd.

28 A fá korayawét ndené, "Israil ár, ténmáutánangi! Yéné ár fiyém emo ewatamete méinyotio ár méinyotio yuwomé téfene ár ewasérbote a téfene nák a yéné wáwefnogh méngo. Yémon

enwasroi Grikmén ár wáwefnogh méngot a taghnawét yéné njúnnjúnofnar sifayé."

29 Méné téfnan fá norayayénd ndené ende ménamén yémofem té ewinjayayénd Téndó ár Trofimus Efesosmén Folfé tesenan a fá nemnayénd ndené Folém ténémnje wáwefnogh méngot.

30 Méinyotio tesen ár néngengoyénd wéla end kafemé. Kété Fol yerayénd, yémofem téngroghawét kétáandmé wáwefnogh méngota. Tekofnaye wáwefnogh méngo sésafne emnayénd.

31 Yémofem ngiot yafngoyénd Fol njam Rom fiyaré ndimbal sénko árom náyarai ndené méinyotio Jerusalem tesen sarakeyan témorwén.

32 Yémon táf fété ámb fiyaré sénko ár a fiyaré ewerai a néngengoyénd kétán ár mérnafefaf. Njam ngi téfnáram yinjoyénd fiyaré ndimbal sénko ár a yáne fiyaré, fá nékmboyénd Fole ngita.

33 Fiyaré ndimbal sénko ár nénaflai a yerai Fol a ewáfáretai umbghét ménaye sómbio seine. Féyo fá namotai, "Efe fá yém a némé yémo tafrote?"

34 Ámb yéné mérén kénjún kutnawét, yémo tafrotau yéné yam a ámb fénatayam tafrote. Wénde ménamén fá ménjtaye kutnawét minde ke, fiyaré ndimbal sénko árem efalo si yau yékafai. Féyo yémo emndai, "Téngémnjongi yéné ár kétán fiyarafene sifayat!"

35 Njam Fol raté kaka namndai, ár mérén minde nékwafé nafghetaménd. Yénémamén fiyaram yuyoyénd ménát yambayénd.

36 Ár mérén efe kuwaitotawét ménjtaye mé kutnawét, "Téngésmangi! Téngésmangi!"

Fol korayau ár mérnafefaf

37 Njam Fol ménjághétro témorwén kétán fiyarafene sifayat, yémo témotangé fiyaré ndimbal sénko ár, "Féyotaro yénd so korayangén ámb si fefaf?"

Fiyarafene ndimbal sénko árom yémotai Fol, "O, fém mat ném Grik si?"

38 Fém yéné ném Ijifmén ár emo yérnyai awifarégh nambétio elimai 4,000 fiyaré kétán fanfne sifayat?"

³⁹ Folém yawangoi, “Yau, yénd yau! yénd swém Ju ár, kété náráftamén Tarsus tesenan, árké yém mer marataye matkaf tesen Silisia kénjún. Féyotaro yénd so kwumyo yéné árfefaf siot.”

⁴⁰ Fiyaré ndimbal sénko árom yumyoi siyot, Fol nokayoi ratayan a ekamboi ár. Fá njam métar náyatoyénd, fá korayangé yéfefaf Ibru sie.

22

¹ “Fútaréf a afaf, kénáyáangi tane awamarogh sifaf.”

² Njam yémofem yiyárayénd Fol korayau Ibru sie, fá métar namndayénd.

Féyo Folém korayangé,

³ “Yénd swém Ju ár, náráftamén Tarsus tesenan Silisia yuwon, wénde nanotamén Jerusalemén. Wémormén watametaménd afafene náke a Gamaliel siyém tane watamegh ár. Yénd ménde kwémorwén sái tiyáretawén Ngánján merkéraye ndené méinyotio fémfem sewafrotati sénonjo.

⁴ Yéndon tásmetawén ár kérotio efe kuwaitotawét yéné Endén, taweretawén ár a amaf a tangwitawén kwéfkwéf méngot.

⁵ Ghéngén wároggh sénko téfnár a méinyotio Ju sénko árfene áumengégh téfnáram so nafrotat yéné simén efalo yém. Yémofem kwaramangayénd férén Ju árfefaf Damaskos kénjún. Féyo yénd kwéngmorwén kétán yéné ár tánémnjawén ndené fété kwéfkwéf méngo ásáfogh ár kétán Jerusalemét kértayan kémghét.

⁶ “Ámb efogh sotan, njam kaka yéngyátoyén Damaskos, sélngwéle njafarmén ndimbal kwayaghayam wélálái yénd.

⁷ Yénd nuyáyén mbandot a náyárayén kém a norayai tafaf ndené, 'Sol! Sol! Fémo némamén yénd wésmete?'

⁸ “Yénd namotayén, 'Fém efe ném, Yuré?' “Yémon ta wawangoi, 'Yénd wém Yesu Najaretmén. Fémo wésmete.'

⁹ Tane ménam yinjoyénd kwayaghé, wénde yémofem yau yáyámngoyénd yáne kém efe korayau tafaf.

¹⁰ “Yéndon yémotayén, 'Némé so yéndon yafrotan, Yuré?'

“Yuram kwémndetau, 'Kokai, kuwano kétán Damaskosét. Kété árem so kémaufrongé méinyotio fene ásáfogh némé so yém.'

¹¹ Tane ménam kwémnjawét Damaskos kénjút, ménamén ndimbal kwayaghayam ghékéf kwéfkwéf wiyátoi.

¹² “Ár yétkwén Ananias yénmormén ta fandaghét. Fá témorwén Ngánján wáwefnogh ár a ndimbal kéraye tutémndawét Ju árem efe méinyotio kété tamorangérwén.

¹³ Fá nokayoi ta kaka korayangé, 'Fútar Sol, kéreta!' Táf fété néretayén yinjoyén Ananias.

¹⁴ “Féyo Ananias norayai, 'Téfene ákifene Ngánjánam némafer fém ménát yáne mwithé mat fém so ném a ménát so tinjo mbarkánd ár a náyáreta si yáne mbírbírta.

¹⁵ Fém so ném yáne fandagh ár méinyotio árfefaf némé té téfandau a káyáretau.

¹⁶ Sénonjo némat fém nawanjete? Kokai, so némálitotat a Ngánján so tawalindangé fene yaufi táf njam Ngánjánafé oraighan ném Kerisoene yétkwénan.'

¹⁷ “Yéné soramé yénd néngangoyén Jerusalemét a Ngánjánafé koraiwém wáwefnogh méngon. Yéndon yinjoyén ghékéf waingégh yam

¹⁸ a Yuram kwémndetau, 'Wékeye kuwano Jerusalem téfrango ménamén yémofem yau so tumyongi fene afrogh si tanemén.'

¹⁹ “Yéndon yawangoyén, 'Yuré, yéné ár mat em tanemén ndené yénd kwiotau tárfár Ju árfene áumengégh méngomé. Yéndon taweretawén kwéfkwéf méngot élaughét a tásmetawén ár emofem efalo kényátotawét fém.

²⁰ Njam árem yésmetaménd Stifen ménamén fá korayau árfefaf fenemén, yénd kété kwakayongérwén a ámbiro tikéfan ténmorwén yémafé. Yéndo tawanjetawén yéfene sáláme emofem tésmetawét kérot Stifen.'

²¹ “Féyo Yuré norayai tafaf, 'Kuwano, yéndon so némáfáretan fém nayu yuwot kétán Téndo árfefaf.'”

Fol naufaryéng yénd swém Rommén ár

²² Ár ménam kor merkéráye káyáretawét Folefaf kétánotio njam fá norayai téndo árfenemén. Yémofem kém euyoyénd nékwan a kutnawét, “Yéné ár titérbongi yéné yuta! Fá yau féyotaro yém mé ghérsé sái yém!”

²³ Fá ke kutnawét a tafnendawét yéfenjo sáláme a ngwérméng tétnendawét tukét.

²⁴ Fiyaré ndimbal sénko árem yánjo ár ewáfáretai Fole wasroghét kétán fiyarafene sifayat. Yémon emndai yánjo ár Fole ngiot. Yéné ende fá ménde témorwén yáne árem so tinjongayénd némamén ár mérén kutnawét Folefaf.

²⁵ Njam fiyaram ngiot yafngoyénd, yémon yémndai fiyaré sénko ár, “Yufi yém Rommén ár ngiot endene yaufi yau yinjongi!”

²⁶ Njam fiyaré sénko ár náyárai yéné si, fá naflai kétán fiyaré ndimbal sénko ároefaf a yémndai, “Yau yafrota yéné yam yéné árofefaf. Yéné ár siyém Rommén ár.”

²⁷ Fiyaré ndimbal sénko ár néngaflai Folefaf a yémotai, “Kwaufro ta, fém fété ném Rommén ár?”

Folém yawangoi, “A, yénd fété wém.”

²⁸ Féyo fiyaré ndimbal sénko ár norayai, “Yéndo ndimbal mani té ekman so kamndangé Rommén ár.”

Folém yawangoi, “Wénde yénd náráftamén Rommén árot.”

²⁹ Fiyaré efe ngiot a ámoghétro femormén Folefaf, táf fété yau yafrotaménd. Fiyaré ndimbal sénko ár férféram yifoi, ménamén yémon emndai yánjo ár Fole umbghét, wénde Fol témorwén Rommén ár.

Fol yakai Ju sénko árfene áumengégh sáfrére

³⁰ Ámb efghon, fiyaré ndimbal sénko árom téronjau téfén némamén Fol tékarotawét Ju árem. Féyo ámb efghon fiyaré ndimbal sénko árom Folene sein yaferyéng. Fá wéi emndai limánégh ghéngén wároggh ár a méinyotio Ju sénko ár áumengéghét. Yémon yéngémnjoi Fol a Ju sénko árfene sáfrére nokayoi.

23

¹ Fol néngretai mbarkánde kétán Ju sénko árfene áumengéghfaf a norayai,

“Tane fútaréf, yéndon tafrotan tanjo ásáfogh Ngánjáne sénonjo méinyotio mer mwighaye.”

² Féyo Ananias limánégh ghéngén wároggh árom ewáfáretai ár efe kaka tawakayongérwén Folefaf mbírbíran ngiot.

³ Féyo Fol norayai yáfaf, “Ngánjánam so kéntarmangé, fém farun nérete mer wénde kénjún yau! Fém yéné nénámnyo ta moghét Mosesene nákafe, wénde fémon yéráfne nák yénaye yénd swésmetati.”

⁴ Efe tawakayongérwén Fole kaka norayayénd, “Fémon yasalite Ngánjánene limánégh ghéngén wároggh ár!”

⁵ Folém ewawangoi, “Fútaréf, yénd yau mat kwémorwén ndené fá siyém limánégh ghéngén wároggh ár. Ménamén si ndené yékai, ‘Yaufi si yau norayati féfenjo limánégh ároefaf.’”

⁶ Fol mat náyátoi ndené ámb ár tamorwén Saduki ár a ámb Farasi ár, fá néngutnayéng ár ménafeaf, “Tane fútaréf, yénd swém Farasi ár, Farasi árfene ámbum. Yénd wakayong ufoghamé ménamén tane méghmégh kérta anoghmén.”

⁷ Njam fá norayai yéné si, Farasi ár a Saduki ár nafaloyénd a éwigh yérnyayénd.

⁸ Ménamén Saduki ár korayawét ndené kér ár yau so nanotat ghérsat, yémofem efalo yau tiyátotawét ndené njafar si résagh ár a mbérbér kété em. Wénde Farasi árem efalo tiyátotawét méinyotio yéné yam.

⁹ Yénéamén kété témorwén ndimbal sarake, ámb nák watamegh ár efe tamorwén Farasi ár tawakayongérwén éwigh nufngoyénd, yémofem norayayénd, “Yéndfem yau yinjongém yéné ároene yaufi, némé mbérbér o njafar si résagh ár korayat yáfaf?”

¹⁰ Yéné éwigh minde tukén namndai, yénéamén fiyarafene ndimbal sénko ár férféram yifoi ménamén Fol mété téftérnawét árem. Yémon ewáfáretai fiyaré yéngwanayénd Fol yéfenemén wékeye kétán fiyarafene sifayat.

¹¹ Yéné sémbáran Yuré nokayoi kaka Folefaf a yémndai, “Férfér yau ném! Ndené fété kés noraye tanemén Jerusalem

kénjún, ndenýameyo tanemén so wéi nafrote kété Romén.”

Yémofem mwiché téfaronawét Fole ngiot

¹² Ámb akwan ámb Ju ár náumendayénd a unyégghofnar si norayayénd, “Njamke a nu yau so enetam kétánotio Fol kor yésmetam krotio.”

¹³ Kété tamorwén tárfáyo 40 Ju ár tambén emofem mwiché téfaronawét mérne.

¹⁴ Fá néngaflayénd limánégh ghéngén wároggh árfefaf a norayayénd, “Yéndfem unyégghofnar si norayam ndené yau so mé enetam kétánotio Fol kor yésmetam krotio.”

¹⁵ Fém a áumengégh ár tangém kétán fiyaré ndimbal sénko ároefaf a taunyangi ndené ménde yéném kor ronjaghét matot Folenemén. Tamnendangi fá a ténmasrongi fene sáfrére moghét. Yénd yéna so nawanjetam end néndkéfan Fole ngiot.”

¹⁶ Wénde njam Fole yánjafam náyarai ndernáye Ju ár mwiché kémnawét yá ngiot, fá táf néngaflai fiyarafene sifayat a Fole yaufroi.

¹⁷ Féyo Folém yémotai ámb fiyaré sénko ár a témndangé, “Téngwasro yéné totér ár kétán fiyaré ndimbal sénko ároefaf, ménamén yáfaf ámb si em yá waufroghét.”

¹⁸ Féyo yémo yéngémnjoi fiyaré ndimbal sénko ároefaf.

Fiyaré sénko árom témotangé, “Fol, kwéfkwéf méngo árom wémnde. Fá ténmasro yéné totér abum fefaf, ménamén yáfaf ámb si em fe sái kémaufrongé.”

¹⁹ Fiyaré ndimbal sénko árom yéngwasroi totér ár téndot ménát ár yau so káyárangayénd a témotangé, “Fene ménde némé yém kwaufro?”

²⁰ Yémon korayangé, “Ámb Ju árém mwiché téfaronat ménát fém sái kénmotangi Fole wasroghét Ju sénko árfene áumengégh sifayat kaitau. Fá ménde em kor sái tawinjongi mbarkánd si yánemén, wénde fá so nuindat.

²¹ Yau yafrota némat fá namotangi wafroghét, ménamén tárfáyo 40 ártá nawanjetat Fole ngiot. Yémofem unyégghofnar si norayayénd yau njamke a

nu nénet kétánotio Fol yésmetat. Sénonjo fá nawanjetat fene uwangogh siotro.”

²² Fiyaré ndimbal sénko árom yémndai totér ár, “Yau taufro ende ndené fémo té waufro yéné ta.” Féyo yémo yéngwatembai totér ár.

Fiyaré sénko árom yáfáretam Fol kétán Kaisariat

²³ Yémon emotangeyayai yánjo sómbio fiyaré sénko ár a emndeyai, “Takafend 200 fiyaré, 70 os wérse ár a 200 námb táikér ár so kuwanongi Kaisariat 9 aklok sénonjo sémbár.

²⁴ Ámb os taramend Fole ménát fá merro so néngérse gafana Feliksefaf.”

²⁵ Yémo yéné férén yéfarotam ndené,

²⁶ Klaudius Lisias,

Kétán fene utmanégh yétkwén Gafana Feliks,

Áuwégh yém.

²⁷ Yéné ár yerayénd Ju árém a yémofem ngiot térametawét, wénde yénd tanjo fiyaré mérnafé wénmormén wanjarghét, ménamén yénd mat namndayén ndené fá témorwén Rommén ár.

²⁸ Yénd ménde kwémorwén matot némamén yémofem tánangotawét, yénémamén yéndon yéngwasroyén yéfene sénko árfene áumengégh sifayat.

²⁹ Yéndon yinjon yéné wátaranégh siyém moghan so yém yéfene nákan, wénde kété ámb téfén yau témorwén yáfaf árkémamén krot so yém o kwéfkwéf méngon tényawangi.

³⁰ Njam yénd mat wiyátayénd yéfene wátaranéghmén krot yéné ároenemén, yéndon táf fété yéngwáfáretayén fefaf.

³¹ Fiyaram yéfenjo si ewaitoyénd. Yémofem yéngwasroyénd Fol sémbáran a yéngémnjoyénd Antifatris yuwot.

³² Ámb efghon ámb fiyaré nénangotaménd Jerusalemét fiyarafene sifayat, wénde os wérse ár mé tangmorwén Folfé.

³³ Njam fá nufaryénd Kaisariat, yémofem yaramayénd férén Gafana Felikse, a yafnamoyénd Fol yáfaf.

³⁴ Gafanam férén yaftam a yémotai árké yumén fá témorwén. Njam fá mat náyátói ndené Silisiamén témorwén,

³⁵ yémon yémndai, “Yénd so náyáretan fene kérté njam fene wátaranégh ár kufarngi.” Féyo yémon ewáfáretai fiyaré Fole wanjengét warsagh ár Erodene méngon.

24

Folene ufogh Feliksene sáfrére

¹ Faif efogh soramé limánégh ghéngén wároggh ár Ananias néwanoi Kaisariat yémafé ámb sénko árfé a néndkék ár Tétulus, yémofem yénérsaménd yéfenjo áwátaranégh Folenemén gafanafaf.

² Njam Fol yanmoyénd kénjút, Tétulusém yáne áwátaranégh yéramai Feliksefaf. Fá norayai, “Fémo té yénmaramai tombé yu krufráte, a fene mwiché té yénérsam mer téfene yuwot.

³ Utmanéghafé Feliks, méinyotio yéné yammén yéndfem kánjo némarametam mindefifi yénémamén feyot.

⁴ Wénde yénd yau ménde wém yongnayafé sái kényátongén fém, yéndo némamnendan fémo so kwumyo sénonjo siot.

⁵ “Yéndfem té yinjongém yéné ár ndené kérté wafroggh ár yém, kérté té tawafrote Ju árfefaf méinyotio yuwon. Fá siyém yéné mérénmén sénko ár yémndetat Najaretmén ár,

⁶ wéi tété yafngoi wasérbogh wáwefnogh méngo, féyo yéndfem yerayém fá.

⁷ Wénde fiyaré ndimbal sénko ár Lisias yénmormén a yéngwasroi fá téfe tambén minde waftafé.

⁸ Fémon so tinjo efalo si téfene wátaranéghmén ménaye fémonyo sái yafénmeta fá.”

⁹ Ámb Ju ár nufnyayénd wátaranégh kénjút, fá norayayénd ndené méinyotio yam Tétulusém árké noyarai efalo yém.

Fol nawamarote fáyo

¹⁰ Njam Gafanam yéméindai fá siot, Folém yawangoi, “Yénd mat wém yéné yunjéf tárfár fém té kéném mwiché farorégh ár yéné ndimbal yuwot, féyo yéndon áuwéghafé tanjo awamarogh yafrotan fene sáfrére.

¹¹ Fémon so wékeye tayamngo ndené 12 efogh soramé yénd nufaryén Jerusalemét wáwefnoghét.

¹² Tane wátaranégh árem yau winjoyénd yénd éwighan ámb árofé wáwefnogh méngon, yau taméindan awifaréghét ár mérén Ju árfene áumengégh méngomé o árkamé ámb yau ndimbal tesenan.

¹³ Fá féyotarofnar em yátoghét safén fefaf yéné yammén árkémamén yénd watarnat.

¹⁴ “Wénde ámb si kafe némé fá norayat siyém efalo, árké yém ndené yéndon yáwefnotan tane ákifene Ngánjáne ndené fété End waitogh ár. Fá norayat yémofem wáwefnogh yafrotat efalo Ju árfene ende, wénde fá norayat yéndo wáwefnogh yafrotan fénaté efalo yátoghe. Wénde yéndon efalo eyátotan méinyotio némé ekai nákan a némé efarotaménd Ngánjánene mat yátogh árem.

¹⁵ Tafaf yém ndené méghméghyo Ngánján kénjún yéné árfefaf kés em, kété so anogh yém mbarkánd árfefaf a yaufi árfefaf.

¹⁶ Yénémamén yénd so nufotan túmén ménát tane emarégh kwayaghé so yém Ngánjánrére a árfefaf.

¹⁷ “Tárfár yunjéf yukér soramé, yénd wénmormén Jerusalemét engérsamén tane árfene mani yauyau áret a ghéngén ramghét.

¹⁸ Tane wátaranégh árem winjoyénd yénd wáwefnogh méngon njamandio yénd kwémorwén wányányégh wifogh tárfáran. Kété yau ár mérén tamorwén yéndfé, yau ámb usérbogh.

¹⁹ Wénde kété ámb Ju ár tamorwén kétamamén Esia yumén. Táf yéfene njam ewam áwátaranégh tafaf, fá fiya tanmorwén yéna fene sáfrére a tanérsawét wátaranégh.

²⁰ Tamotangi yéné ár yéna, yémofem so tawaufrongi ndené mámáfi yau winjoyénd njam yémofem wéngwanayénd moghfaf Ju sénko árfene áumengégh kénjút.

²¹ Ámbiro yaman yénd nutnayén njam yénd kwakayongérwén yéfene sáfan: “Yénd ufoghan wém féfene sáfan sénonjo ménamén tane efalo yátogh yém árfene anoghmén kerta!”

²² Feliks mer mat náyátoi Yesuene Endmén, féyo njam náyárai yéné sioene fifi, yékmboi mogh a yémndai, “Njam fiyaré ndimbal sénko ár Lisias kénaflangé, yéndon so mwithé yéfaronan fene awataranéghmén.”

²³ Yémon yáfáretam fiyaré sénko ár Fole wanjengét wénde yaramai ámb enagh a yumyoi yáne fútaram so tawarametawét yáne méndefé rokar.

²⁴ Táfár efogh soramé Felikséf enérmén yánjo amaf Drusila, efe témorwén Jumén amaf. Yémo yáfáretam yánjo ásáfogh ár Fole wasroghét. Fá ménde tamorwén sái káyáretawét Folefaf árfene ndimbal mwithamén Keriso Yesuene kénjún.

²⁵ Fol korayawéng mbarkánd ghérsamén, fémyo awaraweréghmén a mogh efoghtaumén árkéméné yéném, Feliks férfér témorwén a norayai, “Féyo tém sénonjoyot. Fém téu kuwano. Efogh njam wam yéndon so kéngmotangén ménát sái néné m tafaf wéikor.”

²⁶ Yéné efghonyo fá témorwén emarghan ndené Folém so mani taramangai, féyo fá túmén yémafé kafángowét a koraiwét yémafé.

²⁷ Sómbio yunjéf soramé, Forsius Festus nosoi Gafana Feliksene sifayan. Wénde ménamén Feliks ménde témorwén Ju árfene ménde sái tawawafrotau, yémo yéfrangoi Fol kwéfkwéf méngon.

25

Festus káyáretau Folene áwataranéghmén

¹ Festus namndai gafana, nambio efogh soramé fá nuwanoi Kaisariata kétán Jerusalem.

² Jerusalem kénjún, limánégh ghéngén wároggh ár a Ju árfene sénko ár nufaryénd yáne sáfrére a yéramayénd wáataranégh si Folenemén.

³ Yémofem yamnendayénd Festus yéfene méndeyot Fole wasarghét Jerusalemét, ménamén fá káfrendawét yá ngiot endén.

⁴ Festusém ewawangoi, “Fol siyém té yangongi kwéfkwéf méngo ár yém Kaisarian, a yéndio so wéngém tekofnaye.

⁵ So ámb féfene limánégh árfé yénngém yéndfé, a njam yéné árom némndafi

mámáfi yafrota, yémofem so wáataranéghan tékmangi fá.”

⁶ 8 o 10 efogh ámnjogh soramé yémafé, Festus néwanoi Kaisariat. A ámb efghon yémon yanmoi mogh a emndai Fol sái ténémnjongayénd yáfaf.

⁷ Njam Fol nélawai kénjút, Ju ár efe enmormén kétándmé Jerusalemta yarendayénd fá. Yémofem enérsaménd yáfaf tárfár kwérnarafé wáataranégh si, wénde fá féyotarofnar emormén yátoghét yéfene wáataranéghan.

⁸ Féyo Fol fáyo nawamarotai, “Yéndon yau ámb mámáfi tafrotan kétán Ju árfene nákfaf o wáwefnogh méngofaf o Rom tuk warsagh ár Kaisarefaf.”

⁹ Festus ménde témorwén Ju ár sái áuwéghét taméindau, Folefaf norayai, “Fém ménde té ném álighét Jerusalemét a sái némakai tane sáfrére yéné wáataranéghan?”

¹⁰ Folém yawangoi, “Yénd sénonjo wakai Rom tuk warsagh ár Kaisarene mogh sáfrére, árké yém mbarkánd sifayé tayot moghét. Fém fémyo mer mat em ndené yéndo ámb yau mámáfi tafrotan Ju árfefaf.

¹¹ Wénde yéndon njam té tafrotan mámáfi, féyo moghan yénd so wésmetat kérotio, yénd yau nawatnan kérot. Wénde njam fá nuindat moghan féyo emo yau so kwengongé yénd kétán yéné árfefaf ménát sái wésmetat kérotio. Yénd mé nawatarnan Rom tuk warsagh ár Kaiser sái náyárete tane mogh!”

¹² Festus yánjo árfé korayawét, yéné soramé fá norayai Folefaf, “Fém té norayai, 'Kaisarém so náyárete tane mogh.' Yénémaménnde, fém so kuwano Rom tuk warsagh ár Kaisarefaf!”

Festusém yaufroi warsagh ár Agrifai Folenemén

¹³ Nambio efogh soramé warsagh ár Agrifa a Bernisa nufareyayénd Kaisariat. Fá enérmén ménát sái tumyeyayénd Festus.

¹⁴ Njam fá emorarmén tárfár efogh kété, Festusfem taruinwét Agrifafé Ju árfene wáataranéghmén Folefaf. Fá norayai, “Ár yéna yém kwéfkwéf méngo ár efe Feliksém yéngéfrango.

15 Njam yénd wéngmormén Jerusalemét, limánégh ghéngén wárogh ár a Ju árfene sénko árem enérsaménd wátaranégh a wémotayénd ménát Fol sái kértayan tékmangayén.

16 “Yéndon ewawangoyén, 'Fém ndené norayati yéné árom té tafrote mámáfi yam. Fá fronde so kokayongé féfene sáfrére efe nawatarnat yáfaf. Féyo yémon so tawawangongé féfe, féyo yéndo so táf moghan tákman efe yém mbarkánd. Yéné fiyém téfene Rom nák.'

17 Njam yáne wánangogh ár yénmormén yénan, yéndon yau yalayén yéné kérté. Wénde yénd náumendayém moghét ámb efghon a emndayén yéné ár yénmasroyénd kénjút.

18 Yáne wánangogh ár nokayoyénd a norayayénd. Yénd kemnan ndené fá so norayat ndené Folém té ámb minde mámáfi yam tafrote. Wénde fá yau yéné si norayayénd.

19 Wéndende, fá yémafé kéwitawét Folfé ménamén némé Ju árem tawatametawét Ngánjánenemén. Fá kéwitawét yánemén efe kér té yémormén Yesu. Wénde Fol ndené korayau fá ghérsé mé yém.

20 Yénd yau mat wém ndernáye so tawafénmetawén yéné áwátaranégh. Féyo yéndon yémotayén fá, 'Fém té ménde ném ménát álighét Jerusalemét a némakai kété ufoghan yéné wátaranéghan.'

21 Wénde Folém wawangoi ta, 'Yau, yénd ménde wém Kaisarém sái náyáreta tane si.' Yénayan yénd norayayén tane fiyarafaf, 'Ménát Fol sái tumbetau yéna kétánotio yéndon téngwatemban Kaisarefaf.'"

22 Féyo Agrifa norayai Festusefaf, “Yéndon so yiyáretan fá némé si njam noraya.”

Yémon yawangoi, “Káye fémo so yiyárete.”

Fol noraye Agrifafaf

23 Ámb efghon Agrifa a Bernisam numaneménd mer sáláme. Fá nélaweyayénd Gafaman méngot yémafé fiyaré sénko árfé a utmanégh ár tesenmén. Festusém emndai yánjo ár, “Ténmasrongi Fol yénan.”

24 Festus norayai, “Warsagh ár Agrifa a méinyotio efe yéna em yéndfé, fémfem téfandangi yéné ár! Méinyotio Ju árem wamnendangi yénd Jerusalemén a yéna Kaisarian, kutnawét ndené fá yau so nakete.

25 Wénde yéndon yau yinjoyén yáne yaufi wafroghyam árkémamén fá krot yékmetat. Wénde ménamén fá wéikor norayai fá ménde témorwén Kaisar sái káyáretau yáne áwátaranégh. Féyo yéndon mwighé yafrotamén yá watembghét kétán Rom.

26 “Yénd yau mat wém némé yéndon so yéfarotan Rom tuk warsagh árfefaf yánemén. Yénémaménnde yéndon té ténémnjan fá méinyotio féfefaf. Warsagh ár Agrifafaf, yéndon némamnendan fém kor merkéráye náyáreta némé Fol noraye. Féyo yénd so táf norayam yéné kértamén mérne. Soramé yéndon so mbarkánde férén yéfarotan kétán Kaisarefaf.

27 Yénd norayan yéné ménamén njam yéndfem tatembangém kwéfkwéf méngo ár kétán Rom tuk warsagh ároefaf téfnofnar yuwon, féyo yéné yau so mer yém.”

26

1 Féyo Agrifa norayai Folefaf, “Koraya sénonjo.”

Féyo Folém ngángé euyoi a norayai awamarogh si,

2 “Warsagh ár Agrifa, yénd áuwéghafé wém fe sáfrére sénonjo táf yéndon norayan awamarogh si méinyotio Ju árfene wánangoghmén,

3 ménamén fém mer mat ném ndernáye Ju ár emor a yéfene fénatayam. Féyo fém náyáreta tafaf métare!

4 “Méinyotio Ju ár mat em tanemén kétándmayo yénd tosé. Fá mat em némé sáfot ghérsafé yénd kwémorangérwén tanjo yuwon a ndenáyo Jerusalemén.

5 Fá mat té tamorwén tanemén tekefifi. Fá so nafrotat ndené yénd kwémorwén Farasi ár. Yéndo mbarkánde ewaitotan Ngánjánene nák ndenanit méinyotio Farasi árem kés ewafrotat.

6 Tane méghmégh siyém ménáyan némé Ngánjánam té nénorayai téfene ákiafefaf, yéné téfnan yénd ufoghan wém sénonjo.

⁷ Ngánjánam unyéghofnar si norayam ndimbal yammén kétán téfene 12 Israil ár mérénfáf. Yéndfem méinyotio yánjetam ménát so tanangém némé Ngánjánam unyéghofnar si néngorayai téfefaf. Yéné téfnan yéndfem Ju áré m túmén yáwefnotam Ngánjáne sémbár a efogh. Ndené yéné Ju ár sem yéna, yéndo efalo yiyátotan Ngánjánene unyéghofnar si. Wénde yéné yém téfén ndené fá nawatarnat tafaf.

⁸ Ngánjánam so taméindangé kér ár sái kanongi ghérsat wéikor. Fémo fem so efalo wiyátotati yé nd njam norayan yéné si.

⁹ “Yé nd yé ndio mé nde kwémorwén sái kásáfotawén tékarotawén Yesu Najaretmén.

¹⁰ Yéné fiyém yé ndon némé tafrotawén Jerusalemén. Limánégh ghéngén wá rogh árfene si muyayan, yé ndon efalo yátogh ár tárfár takmetawén kwéfkwéf méngot. Njam téfene limánégh á ré m korayangayé nd, 'Yéné efalo yátogh ár táf kér em,' Yé ndon yé fene mwighe ámbiro tiyátongayén.

¹¹ Tárfár mbinotma yé nd kwiyotau Ju árfene áumengégh méngomé ménát yé fe tékrátan kémghét. Yé ndon tawáfáretawén fá yaufi siot Ngánjánefaf. Yé ndon tawakeindawén nékw kwémorwén yéfefaf a tawifnawén dábi árfene tesenamé.

¹² “Ámb efghon yé nd álighan kwémorwén Damaskosét limánégh ghéngén wá rogh árfene si muyafé a wáfáretayé nd.

¹³ Warsagh ár Agrifa, séite karéfta, njam yé nd kwéngmorwén endmé, yé ndo yinjoyén kwayaghé njafarta, yau ndené efogh kwayaghé, wé nde yéné yáindai, a warendai yé nd a yé ndfé áligh ár.

¹⁴ Yé nd méinyotio nuyáyém mbandot, a yé nd náyarayén kém korayau Ibru sie, 'Sol, Sol, námamén fémo yé nd wesmete? Fémo njam kafkaf tautar wím minan, fémon ndémke so yé fande.'

¹⁵ “Féyo yé ndon yé motayén, 'Efe fé m ném, Yuré?'

“Yuram wawangoi, 'Yé nd wém Yesu, efe fémon yé smete.

¹⁶ Kano a kokai fenjo kafkafe. Yé nd té nufarén fefaf fé m némuyafon tane ásáfoghét a fandagh ár. Fémon so

ewaufrote tanemén némé fémon téfande a so mé yéngfande.

¹⁷ Yé ndon so kémanjarén kétamé Ju ár a Téndo ár. Yé ndon némáfáretan téndo árfefaf

¹⁸ ménát yé fene ghékéf sauréghét a so ewangote kwéfkwéfta kwayaghat, kétamé Sáiféroene waftata kétán Ngánjánefaf. Féyo yé mo fem so tanangi yaufiyam wighét yaufita a sifayé tawaramangi Ngánjánene árfefaf emofem yé nd efalo wiyátotat.'

¹⁹ “Féyo warsagh ár Agrifa, yé nd áyá ré gh kwémorwén ghékéf waingégh yaman njafarmén.

²⁰ Fronde ewaufrotan kétán efe tamorwén Damaskosén, ndenáyo yéfefaf Jerusalemét a méinyotio Judiat a méinyotio Téndo árfefaf. Yé ndon táitotawén ménát fá so nawengotat yaufita Ngánjánefaf a so yufarotat yé fenjo awengogh yam wafroghe

²¹ Yéné téfnan ámb Ju á ré m wérayé nd wáwefnogh méngo sifayan a kwérametawét ngiot.

²² Wé nde Ngánjánam kwáutáne ta méinyotio efogh kétánotio sénonjo. Féyo yé nd wakai yéna a nafrotan efalo si yétkwénofnar ár a yétkwénafé árfefaf. Yé ndo yéné norayan némé Ngánjánene mat yátogh ár a Moses korayau so nufrotat:

²³ Kerisom so tékrát yáyárete, a fronde so yém anoghét kétamé kértá, so yénerse si kwayaghé yánjo árfefaf a Téndo árfefaf.”

²⁴ Njam Folém mé korayau, Festusém nutnai, “Fol, fé m onon nám! Fenjo ndimbal otamegham náméinde ononot!”

²⁵ Folém yawangoi, “Minde utmanéghafé Festus. Yé nd yau onon wém. Yé nd námé norayan siyém efalo a fifiyafé.

²⁶ Warsagh ár mat yéné yammén yém. Yé nd so norayan férfé rofnaye fefaf. Yé nd mat wém ndené warsagh ár mat yém námé yé nd norayan, ménamén yéné yam yau nufrotam átnoghe kwé ndkwé ndan.

²⁷ Warsagh ár Agrifa, fémon efalo té eyátote Ngánjánene mat yátogh ár? Yé nd mat fémo fé té.”

²⁸ Féyo Agrifa norayai Folefaf, “Fém ndené nemne yéné tekofnare fémon so kwiyáto wékeye yé nd ndené fé té efalo yátogh ár?”

²⁹ Folém yawangoi, “Ténjfi o tombé kéraýe, tane orayégh Ngánjánéfaf feyot a méinyotio emofem wiyáretat yénd sénonjo so kénamndangi efalo yátogh ár ndené yénd swém, wénde yénd yau ménde wém fém sái kamndangi kwéfkwéf méngo ár ndené yénd.”

³⁰ Warsagh ár, gafana, Bernis a méinyotio efe tamorangérwén yémafé fá nokayoyénd.

³¹ Soramé yémofem yéfrangoyénd a fá nufngoyénd si yéfe kénjúnro, “Yéné árom némé yau tafrote némndafi árkémamén krot so tékmangi o kwéfkwéf méngot tényawangí.”

³² Agrifa norayai Festusefáf, “Njam yéné ár yau té norayai Kaisarefáf ménát sái káyáretau yane si, féyo yéndfem so téngwurtongém.”

27

Fol tiyotau ndimbal boute kétán Rom

¹ Njam mwighe nufaryéng nde yénd so kuwanongayém ndimbal boute kétán Italia, yémofem eramayénd Fol a ámb kwéfkwéf méngo ár yáfaf Rom fiyaré sénko ár Juliés. Fá tafnyangérwén tukén warsagh ároene fiyaré mérnán.

² Yénd nuwanoyém ndimbal boutfáf árkéméné yénmormén kétamé Adramitum. Yéné bout témorwén kafrendau. Yéné so kuwanongai yénamé tesenamé arakaf téndomé Esia ndimbal yuwon. Yénd nuflayém yéné boutan. Ár yétkwén Aristakus efe témorwén Tesalonika tesenmén Makedonia yuwon nuwanoyém yémafé.

³ Ámb kwéfon nufaryém Sidonét. Juliésém mere Fol yumyoi fandaghét yá fútarfefáf ménát yémofem so taramangayénd yáne méndefé rokar.

⁴ Njam yéndfem yéfrangoyém Sidon tesen, ménamén ndimbal mbormboram wangogh yénmafngoi, féyo yénd kérsawém Saifrés fér téndomé árkamé mbormbor yau téfnjawéng muyafé.

⁵ Yéné soramé néférmayém marat arakaffaf kaka kétán arakaf téndot Silisia a Famfilia yuwon, nénufaryém kétán Mirat tesen Lisia yuwon.

⁶ Mira tesenan, fiyaré sénko árom yinjoi Aleksandria árfene ndimbal bout árké kafrendawét álighét Italiat, féyo yémo yénmaflai boutan.

⁷ Yénd áfráe kérsawém tárfár efogh, a táikér mé téfandawém ufarghét Sénidus yuwot. Yau mbormboram ténmumyotau yénd álighét yéné sifayamé, féyo yénd téndomé nuwanoyém kétán náikái tambén Krit fér, yéngwaindayém Salmone ghém.

⁸ Yénd áfráe kérsawém arakaf téndomé a nufaryém yéné sifayé yétkwén Wanjarégh Sur, yau nayu témorwén kétáandmé Lasia tesenot.

⁹ Yérandmé yéndfem té tárfár efogh tanérsam, féyo yéné so yém mámáfi njam mé nérsam boute ménamén Ju árfene ndimbal awafarmanégh efogh soramé arakaf namndai minde mbormborafé. Féyo Folém emndai ár boutan,

¹⁰ “Fútaréf, káyárange tafaf yénd njam kuwanongém sénonjo téfene ndimbal bout rokarafé so kértayan yém, a tárfár ghérsé so etarnam.”

¹¹ Wénde fiyaré sénko ár yau náýarai Folefáf némé fá norayai, wénde ewaiteyai ndimbal bout wawerégh ár a ndimbal bout yurane si.

¹² Ménamén sur yau mer témorwén yunjfan yéfe kémghét, tárfár ár ménde tamorwén awaingéghét kétán sur yétkwén Finiks yunjéf ámnjoghét kété. Finiks sur témorwén sauréghkaf kétán arakafot sómbio ende a muyafé mbormbor yau kor ténéfnjau kété.

Ndimbal Mbormbor

¹³ Njam métar náikái mbormbor waufégh yénmafngoi, yémofem yinjoyénd mer témorwén álighét. Féyo táf yurtoyénd werégh téfén ndimbal boutoene a nuwanoyénd Krit arakaf téndomé.

¹⁴ Wénde ndimbal mbormbor yétkwén Yambérmawér Mbormboram eutfoi fá a yénmaufetai kétamé féta.

¹⁵ Mbormbor témaufetau minde muyafé ndimbal boutfáf. Féyotarofnar tamorwén wawerégh téfnáram sái taweretawét ndimbal bout mbarkánde kétán mbormborfáf. Féyo yumyoyénd ndimbal bout mbormboram yéngwanai.

16 Yénd yénamé yéngmormén Kauda fér néndkéfamé. Bout wawerégh téfnáram wénmauyoyénd Boutoene ndingi nutambén ménát wanjarghét.

17 Féyo yémofem yarmboyénd ndingi ndimbal bout tukét. Yéné soramé yémofem wumbégh yafngoyénd ángéghe ndimbal bout ménát taikrot. Ménamén fá férfér tamorwén nde mété tát kásmetawét wíman Siritiséen, yémofem yeworyénd boutoene wérégh tot téfén yumyoyénd ndimbal bout yéngwanayéng mbormboram.

18 Ndimbal mbormbor mindefifi taufetau, féyo ámb efghon ámb rokar taranégh ewafngoyénd ndimbal boutta.

19 Nambiomén efghon yémofem taranégh ewafngoyénd ámb bout ásáfoghmén rokar.

20 Tárfár efghon yéndfem yau tafandawém efogh a kénd. Ndimbal mbormbor mé ténmaufetau muyafé a yénd féyo yénmormén a téfene kamnang nefoyénd awanjarghét.

21 Yéné téfnan yéndfem yau njamke tánetauwém ndené teke. Fol nokayoi emndai ár: “Fém fai káyáretawét tafaf njam tamorwén kété Krit féran, fémfem yau yéné wasérbogh so tinjongayénd a té kawagnat.

22 Wénde sénonjo yéndon ewamnendan fém, yau férfér em ménamén emo ámb yau ghérsé so yétarne, mé ndimbal boutro so nawasérbote.

23 Yénd wém Ngánjánene, a yéndon yáwefnotan yáyot. Sémbáran yémon ténmáfárete njafar si résagh ár

24 ta waufroí, 'Fol, yau férfér ném! Fém so némakai ufoghan Rom tuk warsagh ároene rére. Ménamén fenemén Ngánjánam so tawanjarngé efe méinyotio em ndimbal boutan.'

25 Féyo férfér yau em! Yénd mat wém ndené Ngánjánam so yafrote mbarkánd némé fá norayai.

26 Wéndende, ndimbal bout so nirone ámb féran.”

Ndimbal bout niroyéng

27 14 sémbáran yénd ténmimndau mbormboram yénamé Mediterian arakafamé. Wénde sémbár néndkéf

ndimbal bout ásáfogh ár mat náyatoyénd yénd kaka náyatoyém mbandfaf.

28 Yémofem yufotaménd nuone kénjkam ndené 40 mité. Yéné soramé wéi yufotaménd a yinyoyénd 30 mité kénjkam témorwén.

29 Ndimbal bout ásáfogh ár férfér tamorwén ménamén mété tát kásmetawét wíman. Féyo yémofem ewitaménd 4 werégh tot téfén ndimbal boutoene kwémb tambén a fá Ngánjánafé orayégh nufngoyénd efogh kwayaghat.

30 Bout ásáfogh ár ménde tamorwén saí téfrangongayénd ndimbal bout. Féyo yémofem yeworyénd ndingi arakafot. Fá yéta kwankwane álighét nufngoyénd. Fá norayayénd, “Yénd yéngém kétán ndimbal bout sénkofaf ménát ndimbal boutoene werégh tot téfén so taweworngém arakafot.” Wénde kuindawét.

31 Wénde Folém emndai fiyaré sénko ár a fiyaré, “Ndimbal bout ásáfogh ár yau njam emor ndimbal boutan, féfene kamnang ámb yau yém ménát awanjarghét.”

32 Féyo fiyaram yénfayénd ángégh árké teretawét ndingi a nuyai arakafot.

33 Fauréghétro témorwén Folém ewamnendai njamke nénet, a emndai, “14 efogh fém té tam mámé mwiché a ámb njamke yau tánetai.

34 Yéndon ewamnendan fém, féyo, njamke tánetangi, ghérsé saí mé em. Yéné yafrotati a fém so mer em.”

35 Si soramé, Folém yanayéng ámb féscaf flawé karéf a kánjo si yaramayéng Ngánjáne. Féyo méinyotio árfene sáfrére, yémo yétfoi féscaf flawé a ténetau.

36 Fá méinyotio náuwétaménd a ámb njamke enetaménd.

37 Kété tamorwén méinyotio 276 ár ndimbal boutan.

38 Njam yémofem enetaménd a eremngoi, yémofem tawitawét flawé baik kétán arakafot ndimbal bout ofat.

39 Ámb akwan, yémofem yau yáyámngoyénd mband, wénde yémofem yinjoyénd trewar ménáyafé miri mbandafé. Féyo yémofem mwiché yinjoyénd ménát wérsét miriamé.

⁴⁰ Yémofem enfayénd werégh téfén ángégh féyo engéfrangoyénd arakafan. Táfandio yémofem eferyénd ángégh árkéménayam teretawét ndimbal bout waknyéghmén. Yénamayo yémofem yakayoyénd sáimai ndimbal bout sénko tambén a mbormboram ndimbal bout résagh yafngoi kétán mirifaf.

⁴¹ Wénde ndimbal bout miri mbandot náyátoi. Féyo ndimbal bout sénko nékmboi kété yau kimndau, a ndimbal sófam yésmai ndimbal bout kwémbta méinyotio yiroryéng.

⁴² Fiyaré méndefnar tamorwén efe yau so kakmetawét tunat a kéngongayénd, féyo yémofem mwiché téfrendawét kwéfkwéf méngo árfe ngiot.

⁴³ Wéndende, fiyaré sénko ár ménde témorwén Fole wanjarghét a yémo yau taumyotau yéné yam wafroghét. Wéndende, “Méinyotio ár efe mat em akmégh, katnangi arakafot, a kakmetangi tunat.

⁴⁴ Ámb árem táf ewaitotat. Nawéretat wén karfan o ndimbal bout karékaréfan.” Féyo fá nufaryénd merro kétán tunat.

28

Fol témorwén Malta féran

¹ Njam yénd merro nufaryém, yéndfem yáyamngoyém fér yétkwén Malta.

² Fér ár efe tákmangérwén yémofem yénmumyoyénd mere a fútar náyátoyém. Yémofem fés yétayaménd a yénmumyoyénd yénd méinyotio ménamén nu kafamndau a kurférmén.

³ Folém ámb fés sut enwanai a efayoi fését. Fés waftayam yéméindai kamban étorghét a yararyéng yáne ngángé.

⁴ Njam fér árem yinjoyénd kamban tényangérwén yáne ngángayan, fá korayangi yéfe kénjúnro, “Yéné ár mété yém ár ngi téfnár! Fá yau kolutote arakafan, wénde ngánjánam yau yumyo ghérsat.”

⁵ Wénde Folém yéfnendai kamban fését yéneghoi a ámb némé kérté yau yanai.

⁶ Ár kemnawét yáfaf ndené mbwe kar so tarenau o sune kér témorwén. Wénde teke awanjengégh soramé yau némndafi

nufrotam yáfaf, yéfefaf mwiché nufaryénd a norayayénd, “Fá siyém ngánján.”

⁷ Gafana témorwén Fablis yéné féran, yáne ámb mband kété témorwén. Fablis témorwén ngárám ár téfefaf a yénmumyoi yánjo méngot nambio efogh ámnjoghét.

⁸ Yárefé enjne tékmangérwén yameyan fifi waftamén a oghanemén. Fol nénglawai kénjút Ngánjánafé orayéghét a ngángé yéfayoi yáfaf a mer yiyátoi.

⁹ Njam yéné yam nufrotam, yéné féra enjne téfnár tanmorwén a mer táyátotau.

¹⁰ Yémofem ténmutémndawét yénd tárfár ende, a yénd njam álighétro ténmorwén, yémofem ténmarametawét téfene méndefé rokar.

Fol nufaryéng Rom

¹¹ Nambio ghérare soramé mbormboram yiroyéng ndimbal bout. Ndimbal bout yéméghangérmén Maltan mbormbormén yunjfan. Yéné témorwén Aleksandriamén ndimbal bout a kété tárwén sómbio wafroghmén ngánján ndimbal bout sénkoyan. Yénd néngufaryém ndimbal bout.

¹² Yénd ngérsawém arakafamé nungufaryém Sirakus tesen a yénmorangérmén kété nambio efogh.

¹³ Kétáandmé yénd nufaryém Regium tesen. Ámb efghon náikái mbormbor waufégh yafngoi, sómbio efogh soramé yénd nufaryém Fotioli tesen.

¹⁴ Kété yéndfem ewinjoyém Yesuene waitogh ár, emofem yénmumyoyénd yémafé ámnjoghét 7 efghot. A féyo yénd néngwanoyém Rom.

¹⁵ Ámb Yesuene waitogh ár Rommén náaráyénd téfenemén a enmormén téfe wanféghét Afius térarégh sifayat a méngotu yétkwén Nambio wan téfnár méngot. Njam Folém ewinjoí fá, yémon kánjo yaramai Ngánjáne a frengégh yanai.

¹⁶ Yénd njam nufaryém Rom, Fol yumyoyénd yambia ámnjoghét fiyaram tambetau.

Folém táitotau mer si Romén wambégh mbanmbanan

¹⁷ Nambio efogh soramé yémo eumendai Ju árfene sénko ár a Fol norayai yéfefaf, “Tane fútaréf, yéndon némé yau

tafrotan téfene árfefaf o téfene ákifene túmén yam, wénde yénd werayénd Jerusalemén a wéramayénd Rom árfene ngángat.

¹⁸ Yémofem kwémotawét yénd a ménde tamorwén ta utorghét, ménamén yaufi yau yinjoyénd tafaf árkémamén kér so kwémorwén.

¹⁹ Ju sénko ár korayawét tafaf, féyo yéné yamam kwéméindangé yénd sái korayangén Kaisar náyáreta tane si, ndemamén tane ámb yau témorwén wánangogh tane árfefaf.

²⁰ Féyo yéndo té kénmarawetan fém yénan álighét ménát yéndo so némaufrotan némamén yénd wém kwéfkwéf méngon. Yéné ménamén yém yéndo efalo yiyátotan Keriso, efe yém Israil árfene kamnang té yénmormén.”

²¹ Yémofem yawangoyénd, “Yéndfem ámb yau némé férén ewinjoyém Judiamén fenemén. Ámb yau téfene ár efe enmormén kétáandmé nafroyénd o norayayénd yaufi si fenemén.

²² Wénde yénd ménde yéném áyárgghét fene si némé em, ménamén yénd mat yéném árém norayat yaufi si marataye yéné totér mérénmén.”

²³ Yémofem yufoyénd ámb efogh Fole álighét. Njam yéné efogh nawerai, tárfár ár enmormén mérne yéné sifayat ánde fá tékmangérwén. Yémo táitotau yéfefaf akw kétán férégh, tawawafenau Ngánján limánéghmén, a kétamé Mosesene nák a kétamé Ngánjánene mat yátogh árfenemén. Yémo tamndetau ménát yaufiyamta awengoghét a ménát awengoghét

Yesuefaf.

²⁴ Ámb árém efalo tiyátotawét némé fá korayau, wénde ámb árém yau efalo tiyátotawét.

²⁵ Fá kéwitawét yénémamén yéfenjo kénjún. Njam yémofem frangoghét yafngoyénd, Fol norayai, “Ngánján Mbérbéram norayai efalo si Ngánjánene mat yátogh ár Aisaya kénjumé féfene ákifefaf:

²⁶ “Kuwano yéné árfefaf a koraya, “Fém so náyáretati wénde mat yau so náyátotati.

Fémofem so yéfandati wénde yau so tayamngongi.

²⁷ Ménamén yéné árfene tikéf té nénamndai táikér, yémofem táikér yéfandat áyárgghét, a yémofem yéfenjo ghékéf té eumbértongi.

Féyo mété táf yau néretat yéfenjo ghékfe, a yau náyáretat yéfenjo téngane, a efalo yau yiyátotat yéfenjo tikfe a kawengongi ménát yéndon so mer táyáton fá.””

²⁸ Yénémaménnde yénd Fol ménde wém fém mat so em Ngánjánene wanjarégh té yéngramai kétán Téndo árfefaf, a fá so náyáretat!

²⁹ *

³⁰ Sómbio yunjéf Fol yémorangérmén kété yáne mani faimén méngon a taumyotau fá efe tanmormén yá fandaghét.

³¹ Yémo tawaufrotau Ngánján limánéghmén a tawatametau Yuré Yesu Kerisoenemén férférofna a emo yau tékmbongai.

* 28:29 28.29 Yau siménj